

ffisersbladet

Tidsskrift for Befalets Fellesorganisasjon

nr. 7 desember 2006 • årgang 23

**Sikret NATO-
toppmøte** s.12-13

**BFOs lederfonferanse
2006** s.32-35

**Storøvelsen «Mobil
innsats»** s.36-39

**Milliardsalg for Kongs-
berggruppen** s.60-62

***Ett yrke
– én organisasjon***

NFF Norsk Flytteforbund

Adams Express AS

Boks 206 Skøyen, 0213 Oslo
Tel 23011450
Faks 23011451
oslo@adamsexpress.no
www.adamsexpress.no

Alfa Quality Moving AS

Ullern Allé 2, 0381 Oslo
Tel 2206 5150
Fax 22065151
anne@alfamoving.no
www.alfamoving.no

Bergen Flytningsbyrå AS

Storbotn 108, 5083 Øvre Ervik
Tel 55193900
Faks 55194240
post@bergen-flytningsbyra.no
www.bergen-flytningsbyra.no

Cargo Partner AS

Boks 43 Sentrum, 0101 Oslo
Tel 24134060
Faks 24134061
Oddvar@cargopartner.no
www.cargopartner.no

Christiania Transport-Bureau AS

Ensjøvn 12, 0655 Oslo
Tel 22683107
Faks 22681107
rolfj@christiania-transport.no

Hasselberg Transport AS

Håndverkervn 8, 9018 Tromsø
Tel 77633333
Faks 77635558
Ken.baatnes@hasselberg.no

Håkull AS

Stokkamyrveien 22,
4313 Sandnes
Tel 51636060
Faks 51636050
Tom.ims@haakull.no
www.haakull.no

Kongstein & Sønn AS

Thranesgt 2, 3187 Horten
Tel 33041128
Faks 33043324
post@kongstein.no

Kristiania Visergutkontor AS

Verkseier Furulundsv 21, 0668 Oslo
Tel 22151555
Faks 22151563
Visergut@kvk.no
www.kvk.no

Majortrans Flytteservice AS

Boks 39 Røa, 0701 Oslo
Tel 67161616
Faks 67161617
Oslo@majortrans.no
www.majortrans.no

-avd Bergen:

Boks 197 Nesttun, 5853 Bergen
Tel 55925280
Fax 55925290
bergen@majortrans.no
www.majortrans.no

-avd Stavanger:

Boks 244, 4066 Stavanger
Tel 51443900
Faks 51443901
stavanger@majortrans.no
www.majortrans.no

NFB Transport Systems AS

Boks 52, 1401 Ski
Tel 66813800
Faks 66813801
nfb@nfbtransport.no
www.nfbtransport.no

Rekdal Transport AS

Breivika Industriv. 41, 6018 Ålesund
Tel 70143070 Faks 70155007
Post@rekdal-transport.no
www.rekdaltransport.no

Skullerud Flyttebyrå AS

Hannestadvn 7, 1617 Fredrikstad
Tel 69399940
Faks 69397340
Firmapost@skflytte.no
www.skflytte.no

H K Solberg AS Transport

Boks 4033, 4606 Kristiansand,
Tel 38044111
Faks 38044315
Post@hk-solberg.no
www.hk-solberg.no

Stavanger Flyttebyrå AS

Dusavikveien 21, 4007 Stavanger
Tel 51530475
Fax 51524907
Stavanger.flyttebyra@c2i.net

Vinjes Transport AS

Østre Rosten 98 B, 7075 Tiller,
Tel 72900900
Faks 72900939
Flytting@vinjes.no
www.vinjes.no

Wergeland AS

Boks 243 Nyborg, 5871 Bergen
Tel 55535600
Faks 55535640
wergeland@wergeland.biz
www.haukedal.no

Zachariassen

Transport&Flytteservice AS
Straumfjellsvn 9, 5353 Straume
Tel 5631 2121
Faks 5631 2120
info@zachariassen-transport.no
www.zachariassen-transport.no

A A Flyttetjenester AS

Vestby Østre, 2420 Trysil
Tel 62 45 53 00
Faks 62 45 53 01
flytte@aaflytt.no
www.aaflytt.no

Kjør debatt!

Forsvarssjefens foredrag i Oslo Militære Samfund skapte furore. Det er selvsagt dramatisk når Forsvarssjefen iskaldt peker på konsekvensene av systematisk underfinansiering av Forsvaret. Han slår fast at dagens politikk fører til en systematisk nedbygging som i løpet av 15 til 20 år vil føre til at vi ikke lenger har noe Forsvar. Dagens politikk gir oss et Forsvar hvis viktigste rasjonale er at det kan bygges planmessig ned så effektivt som mulig. Det vil ikke imponere andre enn dem som syns at innkjøp av nye jagerfly burde erstattes av høyhastighetsbane for tog.

Situasjonen er antakelig mer dramatisk enn Forsvarssjefen beskriver. Et Forsvar i vedvarende og smertefull nedbygging vil ha enda dårligere muligheter til å rekruttere og beholde kvalifisert personell. I Offisersbladet nr. 3 og nr. 6 2005, advarte jeg om at Forsvaret stod overfor store utfordringer på personellsiden. Allerede da var det åpenbart at vi var i ferd med å gå inn i en situasjon med mangel på kompetanse og personell. I dag ser vi resultatet av at Forsvaret ikke har tatt situasjonen på alvor tidsnok. Sjøforsvaret mister godt kvalifisert personell og det hevdes at det blir vanskelig å bemanne de nye fartøyene. Hæren iverksetter en kampanje der man ber personell som har sluttet om å komme tilbake og Luftforsvaret og FLO sliter tungt med underbemanning innenfor flere områder. Resultatet er at befalet i gjennomsnitt utfører 1,5 årsverk pr år og belastningen i forbindelse med internasjonal tjeneste øker. Kombinert med høykonjunktur og stor etterspørsel etter arbeidskraft i samfunnet for øvrig, blir bildet mer enn utfordrende. Personellsituasjonen er vanskelig i dag og det vil bli enda vanskeligere i tiden fremover. Beslutninger om reduksjoner i gradsnivå og innstramming av antall besøksreiser for befalet, er ikke en del av løsningen. De er en del av problemet. Det later til at man et eller annet sted har fått det for seg at befalet vil finne seg i det meste bare de får lov til å tjenestegjøre i Forsvaret. Slik er det nødvendigvis ikke. Forsvaret velger ikke sitt personell, det er personellet som velger Forsvaret.

BFO gjennomførte en meget vellykket lederkonferanse i Riga 21-23 november og igjen fått bekreftet at Lederkonferansen er BFOs viktigste organ. Hundre tillitsvalgte fra alle nivå i BFOs organisasjon var samlet og hovedtemaet som ble drøftet var Forsvarets utdanningsordning. Det organisasjonsmessige arbeidet og debatten på Lederkonferansen har skapt et solid fundament for de innspillene BFO skal gi til Forsvarsstudie 07, Forsvarspolitisk utvalg, Forsvarsminister og Storting, når neste langtidplan for Forsvaret skal behandles.

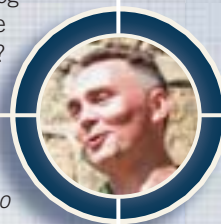
BFOs videre arbeid vil resultere i forslag til en helhetlig videreutvikling og forbedring av Forsvarets utdanningsordning og skal etter planen overleveres FS 07 tidlig neste år. Alt er ikke avklart ennå, men BFOs Hovedstyre har etter Lederkonferansen allerede gitt prinsipielle føringer på tre områder:

- Den grunnleggende befalsutdanningen må styrkes, spesielt i Hæren, ved at det legges større vekt på opplæring og utdanning i rammen av befalsskolen.
- Krigsskolene bør være lokalisert der de er og utdanne til FLO og forsvarsgrenene som før, for å sikre et minimum av stabilitet og forutsigbarhet som et viktig grunnlag for å bedre rekrutteringen.
- Det bør innføres obligatorisk etterutdanning for alt befalet.

Utdanning kan ikke betraktes som en problematisk driftsutgift, det er den viktigste investering vi gjør. Det regner jeg med at de aller fleste er enige i. Spørsmålet er bare om Forsvaret er villige til å ta konsekvensen av det?

Med ønske om en god og fredfylt julehøytid.

didrik.coucheron@bfo.no

INTERN TELEFONLISTE FOR BFO

Aune, Per Hermann	239	23 10 02 39	992 08 751
Bjerkansmo, Jimmy	237	23 10 02 37	932 08 717
Clausen, Holst Einar	242	23 10 02 42	928 14 251
Coucheron, Didrik	230	23 10 02 30	928 88 643
Dahl, Ragnar	238	23 10 02 38	934 98 520
Danielsen, Lars Kristian	241	23 10 02 41	905 85 355
Engvin, Bjørn Erik	233	23 10 02 33	920 99 610
Eriksen, Mona	243	23 10 02 43	924 28 698
Helgesen, Arild	234	23 10 02 34	934 99 445
Jacobsen, Guttorm	245	23 10 02 45	926 94 221
Kay, Eva	248	23 10 02 48	928 61 425
Omberg, Lars	240	23 10 02 40	920 91 238
Rudberg, Rune	236	23 10 02 36	934 20 377
Solberg, Eivind	231	23 10 02 31	934 08 550
Ulrichsen, Kari	246	23 10 02 46	928 05 621

Omstillingstillitsvalgte/FLO

Tore Ulriksen	232	23 10 02 32	938 42 878
---------------	-----	-------------	------------

Områdetillitsvalgte

Flasnes, Jostein	0580-7374	77 89 73 74	970 49 710	Nord-Norge
Henriksen, Terje	0580-5365	77 89 50 71	970 48 101	Nord-Norge
Opdal, Jacob Are	0565-7394	75 53 74 63	924 23 022	Midt-Norge
Grøn, Kristian T.	0550-5232	73 99 52 32	918 52 277	Midt-Norge
Ledal, Rolf J.	0540-3486	55 50 34 86	934 62 716	Vest
Nordhus, Rune	0540-4010	55 50 40 10	932 14 671	Vest
Nordset, Per Iver	0502-2006	62 40 20 06	992 22 076	Indre Østland
Øverby, Grethe	0502-8543	62 40 85 43	990 96 521	Indre Østland
Karlsen, Sten Rune	0520-7325	69 23 73 25	922 18 110	Viken
Sævik, Pål	0510-9433	23 09 94 33	928 17 119	Viken

Sentralbord

Telefax BFO

Dreier møterom	221	23 10 02 21
Tordenskiold møterom	223	23 10 02 23
Post-pakkerom	227	23 10 02 27

220

Siv:

221	23 10 02 21
223	23 10 02 23
227	23 10 02 27

Mil: 0510 5694

UTENLANDSBEORDRING?

VURDERER DU Å KJØPE BIL PÅ EXPORT?

HVA MED DEN BILEN DU HAR I DAG?

INNBYTTE?

VOLVO XC70

Pris fra EUR 28 400 (D5 185 hk, man.*)

2.5T AWD, 210 hk
2.4 D5 AWD, 185 hk

*Gj.sn.forbruk 7,6 l/100km. CO₂-utslipp 201 g/km.

VOLVO XC90

Pris fra EUR 31.045 (D5 185 hk, man.*)

2.5T 5-seter, 210 hk
2.5T 7-seter, 210 hk
T6 5-seter, 272 hk
T6 7-seter, 272 hk
V8 4.4 5-seter, 315 hk
V8 4.4 7-seter, 315 hk
D5 AWD, 5-seter 163 hk
D5 AWD, 5-seter 185 hk
D5 AWD, 7-seter 163 hk
D5 AWD, 7-seter 185 hk

*Gj.sn.forbruk 8,2 l/100km. CO₂-utslipp 217 g/km.

VOLVO CAR INTERNATIONAL CUSTOMERS SALES

er en internasjonal salgsorganisasjon som selger biler til diplomater og militære som er på flyttefot.

Prisene er meget gunstige da bilene leveres rett fra fabrikk i Göteborg.

Vi har også mulighet til å levere biler i de fleste hovedsteder i Europa og USA.

Bilene kan spesialtilpasses til de markeder de skal brukes/sluttbrukes.

ONE WORLD, ONE MARKET

VOLVO

Offisersbladet

Nr. 7 – 23. Årgang
Organ for Befalets Fellesorganisasjon

BFO:

Postboks 501 Sentrum, 0105 Oslo
Telefon 23 10 02 20
Telefax 23 10 02 25
E-post: post@bfo.no
Internett: www.bfo.no
Besøksadresse: Karl Johans gate 12 j
(inngang fra Kirkegata)

Ansvarlig utgiver:

Didrik Coucheron

Redaktør:

Einar Holst Clausen

Redaksjon og abonnementsavdeling:
Se adresse for BFO
E-post: Offisersbladet@bfo.no
Tlf. abonnementsavdeling: 23 10 02 43
E-post: mona.eriksen@bfo.no

Tilsluttet Yrkesorganisasjonenes
Sentralforbund-Stat

Annonseansvarlig:

Karin Smedsrud karin@2punkt.no
Pb. 4636 Sofienberg, 0506 Oslo
Telefon +47 23 89 00 12
Mobil +47 98 20 54 16
Telefax +47 22 20 07 07

Signerte artikler representerer ikke nødvendigvis BFOs mening. Forfattere er selv ansvarlig for innholdet og de meninger som fremholdes.
Usignert innhold er redaksjonelt.

Utgivelsesplan 2007:

Nummer	Matr.frist	Utgivelse
Nr. 1 februar	19.01	10.02
Nr. 2 mars	09.03	24.03
Nr. 3 mai	27.04	12.05
Nr. 4 juni	08.06	23.06
Nr. 5 august	17.08	31.08
Nr. 6 oktober	21.09	12.10
Nr. 7 desember	23.11	14.12

Grafisk produksjon:

Design: 2punkt jeanette@2punkt.no

Trykk: Hestholms Trykkeri

(Bekreftet opplag 2006: 10.500)

Bilder:

Hvis ikke annet er oppgitt, er bildene tatt av Forsvarets Mediesenter.

Forside:

Akershus Festning
Foto: Forsvarets Mediesenter

Redaksjonen avsluttet:

11.12.06

Fagpressen

OPPLAGSKONTROLLERT

3 BFO leder:
Kjør debatt!

6 KAFO leder:
Din mulighet til å påvirke!

6 BESO leder:
En stor ære!

8 Krigens rett

10 Litt av hvert

**12 Norske bidrag under
NATO-toppmøte**

14 Vi sliter på personellet

17 Tilbakeblikk

18 Skal rydde vei

20 Kjekt å ha

21 Gulesider

32 BFOs lederkonferanse 2006

36 Alarm! Alarm! Alarm!

**40 Det militære etos og
anvendbarheten av militære styrker**

44 Kjell Grandhagen i 1978

46 Leserbreve

49 Kjekt å ha

**50 Glemte propagandafilm
gjenfunnet**

52 Havets reddende engler

54 Flyttesjauen er godt i gang

**58 Tar vare på vår
militære historie**

**60 USAs kriger gir
Kongsberg milliardsalg**

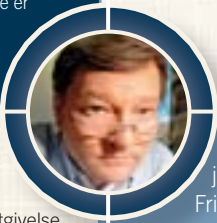
63 Forsvarspolitisk Utvalg

64 BFO i Izmir Tyrkia

**66 Autofil markering av Forsvaret
på Hellerudsletta**

68 HMKG 250 år

70 Realiser dine drømmer

VI MÅ TÅLE Å HØRE SANNHETEN!

I forrige utgave av Offisersbladet intervjuet jeg en svært åpen tidligere forsvarssjef Sigurd Frisvold, som lettet litt på sløret fra den hverdagen han hadde som øverste operative militære sjef. Frisvold valgte å kjempe Forsvarets sak innenfor de fire vegger, og mange ansatte var skuffet over at han ikke gikk ut i media og sa ifra tydeligere.

Nå har vi fått en Forsvarssjef som bruker media mer aktivt for å tydeliggjøre ubalansen mellom politikernes internasjonale og distriktspolitiske ambisjoner i forhold til forsvarsbudsjettet, men hva gjør vi? Jo, noen prøver å skape et inntrykk av at dette er langt over grensen for hva en Forsvarssjef bør gjøre, og at han ved å prate imot den sittende Regjering, har levert inn sin avskjedssøknad!

Hør her folkens – er det ikke dette vi som offiserer har ønsket oss – en Forsvarssjef som sier hva han mener, og kaller en spade for en spade? De fleste av oss kjenner vel dagens situasjon i Forsvaret godt nok, og er i stand til å skjønne at Diesen fremfører en realitetsbeskrivelse som levende gjør begrepet "ingen armer, ingen kaker". Hvordan skal politikerne ellers skjønne at de ved en stadig økende underfinansiering er i ferd med å legge ned vårt forsvar?

Så til vårt fremtidige jagerflykjøp. Det franske Rafale er for lengst ute av det gode selskap, og JSF får stadig mer kritikk for sitt hemmelighold av teknologiske finesser, usikker sluttpris, manglende samtaler om gjenkjøpsavtaler, store overskridelser i prosjektet, kombinert med Kongressen i USA sine betenkeligheter rundt prosjektet. Eurofighter har styrket sin posisjon som kandidat, fordi flere land nå har valgt Eurofighter, og at de er gode på å tydeliggjøre de gode mulighetene som ligger i gjenkjøpsavtaler og teknologisk samarbeid i fremtiden. De er også gode til å fremheve den operative og sikkerhetsmessige

fordelen ved å ha to motorer, i stedet for en. Men prismessig er de visst nok ikke så mye rimeligere enn JSF.

Så har vi svenskenes JAS Gripen, som fremstår som et fullt ut brukbart, og betydelig rimeligere alternativ. Svenskene frister med et bredt samarbeid og store gjenkjøpsavtaler, samt en skreddersydd Gripen til norske forhold og behov. Gripen sier at vårt behov for 48 jagerfly skal kunne muliggjøres for en pris på ca 20 milliarder kroner, noe som straks gjør det mer "spiselig" for våre politikere.

Jeg er meget klar over at hele jagerflygermiljøet ønsker å plukke fra øverste hylle, der JSF står, men lar dette seg gjøre rent økonomisk og politisk? Jeg tenker særlig på SVs utspill, der de nå går imot å kjøpe nye jagerfly! Etter min mening, er det bare å sitte rolig og vente på regjeringskrisen.

Men det er morsomt å lese innlegget i Aftenposten fra generalinspektøren for Luftforsvaret, Stein Nodeland, der han i sitt "nøytrale" innlegg, mellom linjene så tydelig sier at det er JSF som bør velges. Han understreker momenter som samarbeid mellom mange land i alliansen, og viktigheten av å ha samme flytype. Han nevner det gode samarbeid mellom Norge, Danmark og Nederland, og vi vet alle at både Danmark og Nederland sannsynligvis går for JSF som sitt fremtidige jagerfly. Brigader Morten Klever, står også frem i media med de samme koordinerte argumenter.

Offisersbladet vil på grunn av den økende interessen for jagerflykjøpet, i neste utgave ha en større artikkel om det fremtidige jagerflykjøpet, der blant annet de forskjellige kandidatene blir tatt frem i lyset.

Til slutt benytter jeg også i år min siste lederartikkel til å ønske der alle en riktig god jul, og et godt nytt år!

holst.clausen@bfo.no

Din mulighet til å påvirke!

Mitt navn er Tomas Bakke, eg er ny leder i Kadett-forum (KAFØ) som er BFO sin kadett organisasjon. Eg er valgt for eitt år, og har med meg eit landsstyre med 2 representantar pr Krigsskole, samt ein som representerer for dei som studerer utanfor systemet på forsvarrets regning.

Eg vil innledningsvis rette ei takk til det styret som vi overtok etter. Dei har lagt ned ei solid stykke arbeid, og har lagt eit godt fundament for det nye styret.

Landsstyret har hatt sitt første landsstyremøte (24-26 nov), det vart lagt til Oslo.

Denne helga vart nytta til teambuilding, samt å bli betre kjent med BFO som organisasjonen. Brorparten av tida vart nytta til å dele problemstillingar frå dei 3 forskjellige miljøa/ krigsskolane. Dette var lærerikt og styrte på mange måter våre framtidige prioriteringar. Forhandlingsleder i BFO, Ragnar Dahl, deltok under møtet på laurdag. Deltakinga hans, gjorde at argumenta og intensjonane bak kvifor regler var utforma som dei er, vart klarare.

Konklusjonen blei at det som er viktig for dere som kadetter er viktig for oss i KAFØ. Vi må allikavel på eit eller anna tidspunkt velge nokre saker som vi vil jobbe med.

Våre hovudsatsningsområder er

- KS-utdanna offiserer kontra avdelingsbefal.
FPH/TFF KI 4 skal revideres og vi har laga eit skriv som vi oversender BFO sine forhandlingsledere.
- Gå i dialog med stabssjefane i dei 3 forsvarsgreinene.
Dette ynskjer vi å gjere for å kunne snakke kadettane si sak direkte med dei som skal forvalte og styre oss.
- Opprette forbindelse med Krigsskole-sjefane.
Skolesjefane er dei som ofte blir forespurt om saker som angår kadetter, og vi ynskjer derfor å ha etablerte nettverk med dei, slik at vi får påvirke og høyre kva som skjer eller er i ferd med å skje.

I vår hektiske skulekvardag vert vi daglig fortalt at alt er viktig, ja nesten bombardert med dette faktum. Dette kan medføre at ein til tider har vanskelig for å skimte kva som faktisk er viktig. Den jobben som KAFØ gjer gjennom lokalstyra rundt omkring og gjennom landsstyret får direkte konsekvensar for deg som kadett. Derfor er det gjennom å prate med desse, eller involvere deg i dette arbeidet, at du kan påvirke din situasjon no eller perioden etter eksamenspapira er utlevert. Så ta deg tid til å del dine synspunkt og bekymringar med desse menneska, for det er for DITT beste vi jobber!

Tomas Bakke
Leder KAFØ

En stor ære!

Det er med en enorm glede og stort pågangsmot jeg nå tar fatt på mitt år som leder for BESO landsstyre. Det er for meg en stor ære å få høstkonferansens tillit til å jobbe for alle landets befalelever det neste året.

Den siste tiden har det vært mye diskusjoner rundt en fremtidig sammenslåing av BFO og NOF og i den anledning er det på sin plass at BESO tar et standpunkt. BESO vil invitere NEON, (NOFs elevorganisasjon) til i år å gå foran med et godt eksempel og inngå et tettere samarbeid enn det som har vært praktisert tidligere. Jeg mener det vil være mye lettere for "ungdomsorganisasjonene" å arbeide sammen, siden de fleste befalelever ikke har rukket å få de samme sterke meningene som den eldre garde.

En sak som opptok mye av tiden til fjorårets styre var likestilling av skolebonus og dimmisjonsgodtgjørelsen, og det ser ikke ut til at dette året blir noe annerledes.

I sin tale under årets høstkonferanse proklamerte Forsvarsministeren at Forsvarsdepartementet skulle likestille skolebonusen og dimmisjonsgodtgjørelsen. Dette skulle gjennomføres ved å øke elevtillegget slik at dagpengesatsen blir på 189 kroner. De går altså bort fra praksisen med en stor bonus utbetalt på slutten av året. Denne nye ordningen er imidlertid ingen likestilling. Forskjellen i totalt utbetalt beløp utgjør nå 6109 kroner.

Etter min mening er denne hevingen av elevtillegget en kortsiktig løsning. Hvordan vil f. eks denne økningen justeres i fremtiden? Dimmisjonsgodtgjørelsen vil snart økes ytterligere og vi vil igjen få et stort sprik mellom verdsettingen av befalelever og de som avtjener førstegangstjeneste. I tider hvor befalsskolene sliter med rekrutteringen og ikke utdanner nok befal til å dekke Forsvarets behov, er dette helt feil signal å sende til fremtidige befalelever.

På den andre siden har TMO's landskonferanse 2006 vedtatt at de mener utdanningsbonusen og dimisjonsgodtgjørelsen må være samme beløp og reguleres likt. Det er svært gledelig at TMO og BESO nå står samlet i denne saken.

BESO landsstyre vil i året som kommer jobbe med denne og flere andre saker for å gjøre vår tilværelse som befalelever best mulig!

På nyåret vil jeg også ta turen innom LBSK på Kjevik for å velge/rekruttere et nytt varamedlem til BESO landsstyret. På høstkonferansen holdt vi av en plass til LBSK for at vi skulle få et mest mulig representativt sammensatt styre. Så for dere LBSK'ere på Kjevik; Kunne du tenke deg å være med i landsstyret? Ta kontakt!

Espen Molnes
Nestleder BESO
espen.molnes@fih.mil.no

Moderne våpen kan brukes ved behov.

Norge soldater deltar i stadig flere skarpe operasjoner.

Nettverkskrig genererer data som er egnet som bevis ved krigsforbrytelser, skrev jeg i forrige Offisersbladet. Men internasjonal rett henger ikke med i utviklingen. Heller ikke norsk ekspertise har hittil gjort det.

KRIGENS RETT

– hvem skal dømme nordmenn?

Av John Berg

I enkelte andre land er det imidlertid tegn til utvikling. I april 2002 feilbombet en amerikansk F-16 kanadiske styrker i Afghanistan. Fire ble drept og åtte såret. Dette utviklet seg til en sak mellom USA og Canada, der elektroniske data fra toktet er blitt anvendt som bevismateriale. Noen ende på denne saken synes forøvrig ikke å være i sikte. Siste trekk er at flygeren, major Harry Schmidt fra Nasjonalgarden i Illinois, har saksøkt Flyvåpnet for å ha friggitt saksmateriale som flygeren mener beskyttes av USAs føderale Privacy Act og av en avtale om å godta intern disiplinærsak mot å avstå fra å kreve seg stilt for krigsrett.

Det dreier seg om at Flyvåpnet har publisert den første disiplinære reaksjonen Schmidt fikk fra sjefen for 8th Air Force, general Bruce Carlson, der flygerens handlemåte karakteriseres som "massivt dårlig vurdering", "arrogant" og "skammelig". Schmidt fikk dessuten den største boten Carlson kunne ilegge, 5672 dollar og Carlson forbød nasjonalgardeflygeren å fly mer for Flyvåpnet.

Mye å lære

Det er formodentlig mye å lære av å studere hvordan lagret elektronisk dokumentasjon er

blitt brukt i denne saken. Det finnes også flere saker, helt tilbake til juli 1988 da den amerikanske Aegis krysseren USS Vincennes skjøt ned et iransk passasjerfly med pilegrimer på vei til Mekka. 290 mennesker omkom. Flyet var i ferd med å stige opp fra Bandar Abbas, men Aegis systemets og SPY-1 radarens begrensninger, sammen med adskillig menneskelig overtenning, førte til at det ble tolket som et av Irans F-14 Tomcat jagerfly i slakt stup mot Vincennes.

Problemet er at slike saker ikke har gitt støt til noen internasjonal utvikling innen krigens rettspraksis tilsvarende den vi ser på sivil side, der DNA-bevis, mobiltelefon avlytting og sporing og en lang rekke andre metoder viser hvordan rettspraksis og teknologi går fremover hånd i hånd.

Ikke i Norge

I Norge står tingene åpenbart stille og virkelighetsoppfatningene både blant forskere og ute i opinionen domineres av følelser og polemikk. Et eksempel er fredsforsker og doktorgradsstipendiat i krigens rett, Cecilie Hellestveit, som driver mer polemikk enn analyse når hun i artikkelen "Kringsatt av fiender", Morgenbladet 8. - 14. september 06, konkluderer med at sivile nå som før havner i kryssilden i krig. Hennes ærend er

å beskrive siviles situasjon i moderne krig. Resultatet forteller mer om forskerens manglende evne til å se den moderne krigens muligheter. Det er ikke tegn å spore til moderne tenkning i Hellestveits artikkel.

Men hvis norske styrker skulle komme i en ulykkelig situasjon og forårsake sakesløse sivile død eller lemlestelse, eksempelvis i Afghanistan, vil Hellestveit m.fl. dukke opp på TV-skjermene og i spaltene som eksperter på hva som har skjedd.

Det haster

Den internasjonale prosessen burde ha startet senest da NATO-fly bombet en flyktningekolonne på traktorer, som ble oppfattet som serbiske styrker på stridskjøretøyer, i Kosovo i 1999. Samtidig burde en norsk prosess ha startet. En slik prosess er avgjørende for å utvikle teknologi, taktikk og Rules of Engagement (RoE) i dialog med samfunnet og på en slik måte at samfunnet erverver forståelse av hva som foregår. Dette er av største viktighet i bestrebelsene på å beskytte sivile i skuddlinjen, de beskyttes nemlig ikke av Hellestveits og andre forskeres og kommentators polemikk. Og prosessen er avgjørende for å beskytte eget personell og deres familier hjemme mot den samme polemikken og ramaskrikene og

USA og Canada har hatt flest tap til nå.

► Norske F-16 har også avfyrt raketter mot bakkemål i Afghanistan.

► USA har også brukt UAV(Predator) til avfyring av luft til bakke raketter.

avskybølgen som vil reise seg hvis noe tragisk skjer.

Tidlig om morgenen 28. mars i år dukket tre menn opp ved veien ikke langt fra flybasen Balad i Irak. Med en hakke begynte de å grave et hull tett ved veikanten. Deretter plasserte de en forholdsvis tung gjenstand i hullet og begynte å vikle ut noe som kunne se ut som ledninger, fra hullet og til en grøft i nærheten. Hva de ikke visste, var at de ble observert fra en MQ-1B Predator UAV (bevæpnet, førerløs drone).

Etter 30 minutters vurderinger ble saken ansett som klar. Predator'en skjøt et AGM-114 Hellfire missil, som drepte de tre. Og ganske riktig, det var en veikantbombe som var blitt plassert i hullet.

Skritt for skritt

I Afghanistan og Irak inntreffer lignende ting så godt som hver dag. I Norge er AGM-114 Hellfire "fy, fy" fordi disse missilene angivelig brukes til å drepe sivile og motorene hevdes å inneholde norskprodusert drivstoff. Kvernen maler langsomt og bygger skritt for skritt opp en virkelighetsoppfatning i opinionen, i media og på stortinget som, hvis norske styrker skulle komme i en ulykkelig situasjon, vil plassere forskere som Hellestveit i smørøyet som eksperter og overdommere. Dette er en utvikling det må gripes fatt i.

Tester finnlender

BARDUFOSS: Nå inntar en pansret finnlender Indre Troms. Om to måneder er nemlig den første av fire SISU-er klar til bruk i CSS-bataljonen, og soldatene gleder seg allerede.

JULEGAVE: Den første SISUen skal være på plass rundt juletider.

Av Karianne Gether, Informasjonsavdelingen Hærens styrker

SISU er et pansret personellkjøretøy som brukes i områder hvor trusselnivået er høyt. Mannskapet på en SISU eskorterer og sikrer blant annet bataljonens forsyningskolonner og tungtransport. Foruten å støtte egne avdelinger vil CSS samarbeide med 2. bataljon og Panserbataljonen og bidra med sin kompetanse der den trengs.

- Det er viktig å skape en synergieffekt mellom bataljonene, mener oberstløytnant Ulf Dahl,

bataljonssjef i CSS. Det vil i løpet av de neste månedene ankomme fire SISU-er til Rusta leir, og dette vil være de første av typen som brukes i CSS-bataljonen. I utgangspunktet vil dette være et prøveprosjekt fra 2006-2008, men Dahl ønsker kjøretøyene velkommen og håper på videre virksomhet.

Stor elektromesse på Lillestrøm

Varemessen på Lillestrøm, hadde i oktober en elektromesse hvor de fleste produsenter av elektroniske "duppedinger" og de fleste spillvarianter var til stede. Messen var en drøm for både små og store gutter og jenter, som nok hadde ønsket seg

en stor og velfyllt lommebok denne dagen.

Fancy telefoner fra Bang & Olufsen,

flatskjermer fra SHARP

så store som låvedører, ufattelige mengder med spill og hjemmekinoanlegg, såvel som rår stereo og dvd-anlegg til bilen. De fleste gikk ut

med tårevåte øyne, og med et par drømmer til, mens enkelte tro til og kjøpte seg det de kanskje lenge hadde ønsket seg.

Berget tysk jagerfly fra annen verdenskrig

Et tysk jagerfly av typen Focke Wulf 190 fra annen verdenskrig ble nylig hevet fra 60 meters dyp i sjøen utenfor Sotra i Hordaland. Etter at flyet styrtet vest for Misje på Sotra i Hordaland har ingen visst hvor det ble av, skriver Dagbladet. Men ved hjelp av historisk informasjon, sonar og miniubåt klarte et marinefartøy å lokalisere vraket i mai i fjor. Flyet har ligget såpass dypt at det er i særdeles god stand. Nå skal flyet restaureres og stilles ut på Herdla Museum utenfor

Bergen. Den tyske piloten klarte å komme seg ut av flyet før det traff vannflaten, og han ble reddet av lokale fiskere. Det finnes svært få hele Focke Wulf i verden, og det vekket stor internasjonal oppsikt når man fant en så velbevart Focke Wulf 190. Tyskerne skal allerede ha vist stor interesse for å få byttet til seg dette klenodiet.

Statssekretær Espen Barth "Fighter" Eide flyr igjen!

Ikke før har Barth Eide fått av seg den svenske "flight-suiten", etter å ha flydd JAS Gripen, så er han ikledd pilotantrekket på nytt. Denne gang har vår overlyds-statssekretær flydd Eurofighter i Tyskland. Offisersbladet må innrømme en viss grad av misunnelse, og samtidig berømme Barth Eide for virkelig å sette seg grundig inn i fagfeltet, og den viktige avgjørelsen et jagerflykjøp er. Litt fart og spenning på veien dit, unner vi han.

Barth Eide besøkte Eurofighters produksjonsanlegg i Manching, Tyskland 23.-24. oktober. Fokus for besøket var det videre samarbeidet mellom Norge og EADS (European Aeronautic Defence and Space Company) dersom Norge skulle velge Eurofighter som nytt kampfly.

EADS er en av verdens største aktører innen forsvars industrien, og en av tre gjenværende kandidater Norge vurderer som leverandør av nye kampfly til erstatning for dagens F-16-flåte. Statssekretæren understreket at alle de tre gjenværende kandidatene tilbyr fly som er blant de beste i markedet. Utover spørsmålet om operative egenskaper vil industri-pakkene tilknyttet et eventuelt kjøp være en viktig faktor i Regjeringens vurdering av kampflykjøpet. I tillegg kommer spørsmål om flernasjonalt samarbeid bl.a. om drift, videreutvikling, trening og operasjoner. Et kampflykjøp skal vare i opp til 50 år, og beslutningen må tas med et klart blikk mot fremtidige utfordringer og muligheter som vi bare delvis kan overskue i dag, snarere enn i vår forsvarspolitiske tradisjon.

Forsvarsdepartementet jobber i disse dager på høygir for å forberede flere viktige beslutninger knyttet til den videre kampflyprosessen i Regjeringen, i nært samarbeid med Nærings- og handelsdepartementet og UD. Den endelige beslutningen om anskaffelse av nye kampfly skal dog ikke tas før i 2008. Det er derfor nær kontakt, også på politisk nivå, mellom norske myndigheter og de ulike produsentene. Barth Eide fikk også mulighet til en prøvetur i lufta, og ble dermed første norske sivilist til å fly Eurofighter. I løpet av den over to timer lange flyturen fikk han blant annet føle flyet selv og være med på lufttanking.

- Eurofighter er et svært moderne kampfly med mange spennende muligheter. I tillegg til interessante samtaler om industrisamarbeid, gav en grundig teknisk brief og anledningen til en testtur nyttig innsikt i hvilket potensial som ligger i denne våpenplattformen både nå og i fremtiden, sier statssekretær Espen Barth Eide.

- På Regjeringens vegne har jeg ønsket å gå dypt inn i alle aspekter i dette viktige spørsmålet. Avgjørelsen er så stor og har så mange dimensjoner, at vi som politikere må sette oss så grundig som mulig inn i alle sider ved kampflykjøpet. Dette betyr ikke at jeg aspirerer til å kunne erstatte fagekspertisen.

Det viktigste er et Forsvar med nødvendig fleksibilitet

Institutt for Forsvarsopplysning(IFO) inviterte til et lunchmøte i Den gamle Krigsskolens lokaler i Tollbodgaten 10, der leder av Stortingets Forsvarskomite Jan Petersen skulle foredra om Forsvarets fremtidige utfordringer. Petersen kom direkte fra møtet i den utvidede utenrikskomiteen, som ble avholdt på grunn av Regjeringens og regjeringspartiet SVs nei til å sende spesialstyrker til Afghanistan.

 Tekst & Foto: Einar Holst Clausen

Jan Petersen er som stortingsrepresentant for Høyre, leder av Forsvarskomiteen, og blant annet medlem av utenrikskomiteen. Han innledet sitt foredrag med å understreke at Stortinget har reagert meget sterkt på at Regjeringen ikke orienterte den utvidede utenrikskomiteen før de tok avgjørelsen om ikke å sende spesialstyrker til Afghanistan, og dermed sa nei takk til NATOs sterke anmodning om hjelp.

Lederen av Forsvarskomiteen mente at det er klokt av politikere å nå lytte litt mer til den faglige ekspertisen i forsvarssaker, frem mot 2008. Som han uttrykte det; "La de sende opp noen prøveballonger, som vi ikke nødvendigvis må skyte ned fortløpende". Tilstede på dette lunchmøtet til IFO, kjente Offisersbladet igjen tidligere Forsvarssjef, generalinspektør fra flere våpengrener, samt andre nå pensjonerte oberster og generaler i fleng. Meningene var mange, og meningsyttringene sterke under spørsmålsrunden etter foredraget til Petersen.

Felles for de fleste fremmøtte, var den økende uroen for slitasjen på det personell som stadig oftere må ta belastningen det

tross alt er å reise fra sin familie, ut i internasjonale operasjoner. Denne bekymringen ble delt av Jan Petersen, og Offisersbladet nevner i den anledning at dette vil bli en viktig satsing fra Befalets Fellesorganisasjon fremover, nemlig å påvirke til bedre ivaretagelse av personellet som etter flere perioder ute, oftere og oftere sliter på "hjemmebane".

Her er noen av de uttalelser Jan Petersen kom med i løpet av sitt foredrag :

"Jeg tror vi har lyktes med å fjerne den doble ubalansen som Forsvaret hadde. Vi har på mange måter fått et bedre Forsvar".

"Vi må holde et fortsatt trykk på omstillingen for å kunne lykkes".

"Med faren for stadig reduksjon av forsvarsbudsjettet, kan det raskt gå mot en ny ubalanse. Tiltakene kan bli ytterligere reduksjoner, og kutt i de operative ambisjoner".

"Det viktigste er at vi har et Forsvar med den nødvendige fleksibilitet".

"At Hæren er for liten til å kunne produsere dagens styrkebidrag til internasjonale operasjoner med en fornuftig rotasjonshyppighet blant vervede og befall, vil være en god argumentasjon".

Menneskelig datavirus?

Offisersbladet fikk høre om en fornøylig historie som har stått på trykk i Krigsskolens og kadettnes egen avis "Forposten", og velger å gjengi den her. En fortvilet kvinnelig kadett skriver:

I år oppgraderte jeg fra Kjæreste 7.0 til Kone 1.0, og merket med en gang at det nye programmet sendte ut meldinger om behovet for ytterligere og snarest oppgradering til Barn 1.0. Dette sto det da virkelig ikke noe om i produktspesifikasjonen for programmet?

Etter kjøpet, installerte Kone 1.0 seg selv i alle andre programmer, og dukker opp og overvåker alle mine aktiviteter så snart jeg logger meg på. Gamle program som Pokeraften 10.3, Fyllefest 2.5 og

Søndagsfotball 5.0 virker ikke mer, og hvis jeg prøver å åpne de, blir det alltid krasj og systemfeil! Det er umulig å holde Kone 1.0 i bakgrunnen, mens jeg prøver noen av mine yndlingsprogrammer. Jeg overveier derfor å gå tilbake til Kjæreste 7.0, men får ikke avinstallert Kone 1.0!

Redaktørens svar til den frustrerte kadetten var omtrent som følger:

Problemet ditt er veldig vanlig, og mange klager over det samme, noe som hovedsakelig skyldes en misforståelse. Det er mange menn som oppgraderer fra Kjæreste 7.0 til Kone 1.0, fordi de tror at Kone 1.0 er et nytte- og underholdningsprogram. Der tar de fleste feil! Kone 1.0 er nemlig et program for totalkontroll, og lar seg ikke avinstallere til fordel for reinnstalling av Kjæreste 7.0. Noen har faktisk prøvd å installere Kjæreste 8.0, eller Kone 2.0. Dette medførte imidlertid betydelig

større problemer. Vi anbefaler at du beholder Kone 1.0 og gjør det beste ut av situasjonen. Du kan med fordel lese hele kapittel 6 i manualen "alminnelige Program Feil". Husk det er alltid best å skrive UNNSKYLD, før du begynner på problemløsningen. Unngå for all del Escape-tasten, for du vil uansett bli nødt til å bruke kommandoen UNNSKYLD, for at styresystemet skal gå tilbake til normal. Kone 1.0 er et flott program, men krever en høy grad av vedlikehold. Du kan overveie å kjøpe mer software for å forbedre yteevnen. Vi anbefaler Blomster 2.1, Konfekt 2.0, eller det virkningsfulle og svært dyre Pels 2000. Til slutt et godt råd – Prøv aldri å installere VMS 3.3(Veninde i Mini Skjørt). Dette programmet støttes absolutt ikke av Kone 1.0, og vil sannsynligvis føre til total systemkræsj. Lykke til!

Norske bidrag under NATO TOPPMØTE I

Roboten kan strekke seg langt frem for å filme, eventuelt skyte på farlige legemer.

Roboten er utstyrt med gripearm, avanserte kamaraer og flere typer avfyringssystemer for å ødelegge farlig gods. Den har blant annet en høyhastighets vannkanonladning.

Hadde ikke 339 vært så smarte å ta med seg egen container og ekstra utstyr, hadde de fått vanskeligheter med å utføre oppdraget MEDEVAC-opdraget.

Fra 27. til 30. november ble NATOs toppmøte "Riga Summit 2006", gjennomført med totalt over 500 delegater. Hele NATOs toppledelse, medlemslandenes forsvarsministere og forsvarssjefer, var der med sine delegasjoner. Forsvaret støttet Latvierne med flere bidrag til Riga.

Tekst & Foto; Einar Holst Clausen

Stort terrormål

I disse terrortider var vel dette toppmøtet et av de største terrormål på lenge. Derfor var også sikkerhetsoppbudet enormt. Amerikanske krigsskip lå ankret opp i Rigabukta, jagerfly fra flere medlemsland sikret luftrommet over Latvia, i tillegg til AVACS-fly og store Latviske sikkerhetsstyrker på bakken, sammen med NATO-bidragene.

Forsvaret hjalp NATOs nye medlemsland Latvia med flere av sine spesialkapasiteter, og de var på plass i Riga noen dager før toppmøtet, for å forberede seg på oppdraget. Sikkerhetsopplegget er naturligvis enormt, og Latvia fikk støtte fra flere land for å klare oppgaven. Offisersbladet fikk anledning til å besøke de norske bidragene i Rigaområdet, og ble guidet rundt av sjefen for de norske bidrag, NCC (Nasjonal Contingent Commander) oberstløytnant Magne Rødahl og oberstløytnant Kurt Skog. Hele NCC-staben som var med å planlegge det norske bidraget, og lokalt ledet de norske bidragene i Rigaområdet, var på kun fire mann totalt. Noe som går helt fint når vi er så samkjørte som vi er, sa Rødahl til Offisersbladet.

Det var en fornøyelse å møte personellet ved de forskjellige norske spesialenhetene. Uten unntak møtte jeg profesjonelle og dedikerte tjenestemenn og kvinner, som alle var ivrige etter å utføre de pålagte oppdrag. Til tross for enkle og annerledes forhold, noen språkproblemer og en god porsjon "jerneteppebyråkrati", var det bare motiverte og smilende fjes å møte.

De norske bidragene i Riga var: Eksplosivryddelag

Laget på 4+4 mann og major Ivar Selvig som lagfører, er spesialister på eksplosivrydding, og har alle lang erfaring fra internasjonale operasjoner. Med seg hadde laget mye avansert materiell for å detektere og uskadeliggjøre

sprengladninger og såkalte "dirty bombs". De hadde blant annet en avansert fjernstyrt beltegående robot. Offisersbladet møtte de ved den Latviske eksplosivryddeskolen, som Norge har hjulpet til å bygge opp. Norske instruktører har undervist og støttet Latvierne i flere år, i tillegg til materiellstøtte fra en rekke land, inklusive fra vårt eget Forsvar.

MEDEVAC-helikoptere

To Bell fra 339 skvadron på Bardufoss under ledelse av skvadronsjef på 339 skvadron, major Eirik Stueland, var stasjonert på en nedlagt flyplass i Spilve utenfor Riga. Helikopterene var for anledningen spesialutrustet for medisinsk evakuering, og var "ombygget" til rene ambulanser stappfulle av avansert medisinsk utstyr. Med seg til Spilve, har Stueland lege og sykepleiere, i tillegg til et vakt og sikringslag fra Ørland base. Offisersbladet er først ute med bilder av denne konfigurasjonen som i tillegg har spesialbygget kevlarplater i seter og gulv i kabinen, for å gjøre det skuddsikkert. Helikopterene er også utstyrt med en rekke tekniske løsninger, som gjør de i stand til å løse oppdraget under alle forhold, natt eller dag.

TMBN bidrar med vakt og sikring

Telemark bataljon hadde 22 mann i Riga, som bidro til vakt og sikring på flere knutepunkter i Riga, blant annet på hovedflyplassen i Riga. Med seg hadde de også to spesialtrene hunder med nese for sprengstoff. Personellet kom fra det pansrede ingeniørkompaniet og eskadron 5. Dette er personell med solid erfaring fra slike oppdrag i internasjonale operasjoner, sa sjefen for dette bidraget, kaptein Fedreheim til Offisersbladet.

En ting er i alle fall sikkert, vårt personell har stor faglig dyktighet, og er meget sikre i utførelsen av pålagte oppdrag, noe som blir lagt merke til uansett hvor i verden de gjør jobben sin.

Detasjementssjef for MEDEVAC-helikopterene var major Eirik Stueland. Inne i helikopteret sitter sykepleier Hilde Hauge.

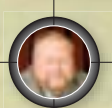
Sykepleier Hilde Hauge ser ut til å trives i den flygende ambulansen fra 339 skvadron.

Hundene som personellet fra TMBN hadde med seg, er trent på å lukte seg frem til sprengstoff.

GIH om internasjonale operasjoner:

– VI SLITTER PÅ PERS

Av **Raymond Dalen**
Foto **FMS**

Under et foredrag for Kavaleriklubben på Oslo gamle krigsskole i forbindelse med fremleggelsen av statsbudsjettet for 2007 pekte Mood på Norges rolle som troverdig aktør i de internasjonale operasjonene er avhengig av at det finnes et tilstrekkelig stort og kvalifisert miljø her hjemme.

– Vi belaster personellet vårt for mye allerede, sier Mood, som er spesielt opptatt av at det apparatet som skal støtte og forsyne alle operasjonene allerede er belastet til bristepunktet.

– Dette er et litt vanskelig budskap å få frem i den offentlige debatten, for vi kan fort virke uvillige og sutrete. Da vi for eksempel ble oppfordret til å dra til Libanon måtte vi svare at vi drar gjerne hvor som helst, men dessverre har vi så mye folk ute at vi ikke kan åpne en ny operasjonslinje av bataljons størrelse nå – beklager.

Debatten er aktualisert på ny, nå som spørsmålet om norske soldater i Sør-Afghanistan har vært på dagsordenen

Generalinspektøren mener både det politiske miljøet, opinionen og Hæren selv har hatt

vanskeligheter med å ta inn over seg hva slags hær vi er oppsatt med i 2006.

– Like vanskelig som å få nye tanker inn, er det å få gamle tanker ut, sier Mood.

– Vi har altså en hær som, dersom det skulle komme et angrep på Norge, har meget begrenset eller ingen kapasitet av betydning alene. Dette er meget viktig å ta inn over seg. Vi må mentalt forstå at mobiliseringshæren på 300 000 mann er borte, og vi står igjen med en hær på 5000 mennesker. Det er en avdeling på en brigades størrelse, og jeg sier gjerne litt spøkefullt at dette er det antallet vi trenger for å forsvare området fra Majorstua til Sinsenkrysset. Det betyr at hærens operasjoner er helt avhengig av samarbeide med andre i en større enhet både hjemme og ute, fremholder Mood.

Mood mener vi ville undergrave den nasjonale operative evnen dramatisk, dersom vi velger å trekke oss tilbake til hjemlandet og bare trene i våre egne garnisoner her hjemme.

– Det er ingen annen vei til en troverdig nasjonal operativ evne for oss enn som del av et alliert team, og i tillegg er det slik at den kompetansen og erfaringen vårt personell henter ute er uvurderlig for hæren selv, sier han

Men han er opptatt av at vi ikke bare skal ha styrker for tjeneste i utlandet. Han mener vi må ha et miljø her hjemme for å kunne bygge opp og vedlikeholde et forsvarlig militærfaglig miljø. Høy kvalitet på de styrkene som er igjen

er helt avgjørende, i følge generalinspektøren.

Han mener vi ikke kan si at vi har foretatt en 95 prosents reduksjon av hæren uten i samme åndedrag si at kvaliteten på det som er igjen er blitt betydelig bedre.

Høy kompetanse og riktig utdannet personell er en av de viktigste grunnpillarene i den nye hæren.

– For meg går det en rett linje fra Somalia – Rwanda – UNIFIL via Srebrenica til FNs Høypanelgruppe som vurderte verdens utfordringer rundt årtusenskiftet. Alle disse grusomme hendelsene, og våre egne erfaringer viser at vi ikke kan sende ut dårlig trente soldater med dårlig utstyr, svakt mandat, og uklare "Rules Of Engagement" (ROE) hvis vi skal lykkes i internasjonale operasjoner. Snarere tvert i mot. Våre soldater anno 2006 skal være så godt trent og utdannet, og ha de riktige kapasiteter, at alle parter i en konflikt vet at vi er klar til kamp, og at det ikke er verdt å prøve seg.

Mood mener når diskusjonen går om størrelsen på Forsvaret diskuteres, så er det ikke om vi skal tilbake til mobiliseringshæren som står på dagsordenen, men om vi skal ha mer av den nye Hæren. Størrelsen og strukturen på den nye hæren er langt fra viktig.

Hvis nivået her hjemme blir for lavt, mener han vi ikke vil være i stand til å fylle de oppdragene vi blir bedt om å delta i og dermed er også vår egen sikkerhet svekket.

– Vi kommer til å kjempe hardt for å beholde en hær som har de elementene og kapasitetene som er nødvendige i en

samvirkestruktur. I klartekst betyr det at vi vil kjempe for å beholde artilleri,

kavaleri, ingeniør, sanitet logistikk og så videre, sier Mood som ikke tror det ville skadet om den norske forsvarsdebatten ble diskutert litt mer ut fra dagens realiteter.

PERSONNELLET

– Hvis Norge har ambisjoner om å ha 1000 soldater ute i internasjonale operasjoner til enhver tid, må det stå minst 4000 klar hjemme. Det sier Generalinspektøren for Hæren, Robert Mood. Generalinspektøren er sterkt bekymret for den slitasjen det norske personellet utsettes for, fordi antallet å fordele belastningen på er nede på et minimum.

Hvor godt kjenner du til avtalen BFO har med NetCom?

Trådløs Familie

- **Lønnsomt** – ring hverandre når og hvor som helst i Norge, uten at det koster noe
- **Gir trygghet** – ring hjem selv om kontantkortet har gått tomt
- **Enkelt** – én felles faktura for alle familiens abonnementer
- **Fleksibelt** – velg det mobilabonnementet som passer det enkelte familiemedlem

Nå kan du kombinere avtalen med NetCom Trådløs Familie!

Ring familiemedlemmene i hele Norge uten at det koster noe. En NetCom Trådløs Familie kan ha inntil 6 medlemmer. Alle NetCom Trådløs Familie medlemmene kan benytte seg av BFO sin avtale med NetCom.

Årlig rabatt

Som medlem i BFO får du en årlig rabatt som fordeles med månedlige trekk på fakturaen. Hvis du velger å binde deg for 12 måneder kan du i tillegg velge mellom en rabattert telefon eller fri ringetid. Med fri ringetid får du årlig fradrag på telefonregningen. Se følgende tilbud:

YoungTalk

Månedssavgift	0,-*
Minuttpris	1,99
SMS	0,69
MMS	1,99

• Inkluderer 30 SMS per måned
• Inkluderer 10 MMS per måned
• Betal 200,- per mnd* og ring for hele beløpet
Gjelder samtaler i Norge. Oppstartssavgift kr 0,59

NetCom YoungTalk

kr 250,- i årlig rabatt
– for deg som ønsker kontroll.

SmartTalk

Månedssavgift	0,-
Minuttpris	0,59
SMS	0,59
MMS	1,99

• Abonnementet forutsetter eFaktura
Gjelder samtaler i Norge. Startpris kr. 0,69.

NetCom SmartTalk

kr 200,- i årlig rabatt
- for deg som ønsker lav ringepris
og ikke trenger ny telefon.

ActiveTalk

Månedssavgift	129,-
Minuttpris	0,89
SMS	0,69
MMS	1,99

Gjelder samtaler i Norge. Startpris per samtale, se netcom.no

NetCom ActiveTalk

kr 500,- i årlig rabatt
– for deg som ringer mye.

For flere tilbud og bestilling
gå inn på bfo.netcom.no
eller ring 984 49 900.
- gjelder også deg som allerede
er NetCom kunde.

Seksdagerskrigen

“Det er nok slutt på den tiden da en krig kunne vinnes på seks dager” kommenterte en fransk avis lakonisk i sommer, da den israelske hæren i flere uker prøvde å gi Hizbollah dødsstøtet. Kanskje var det lettere for israelerne å krige den gangen da de ikke bare sto samlet mot nabolandene, men da hele naboland sto samlet mot dem.

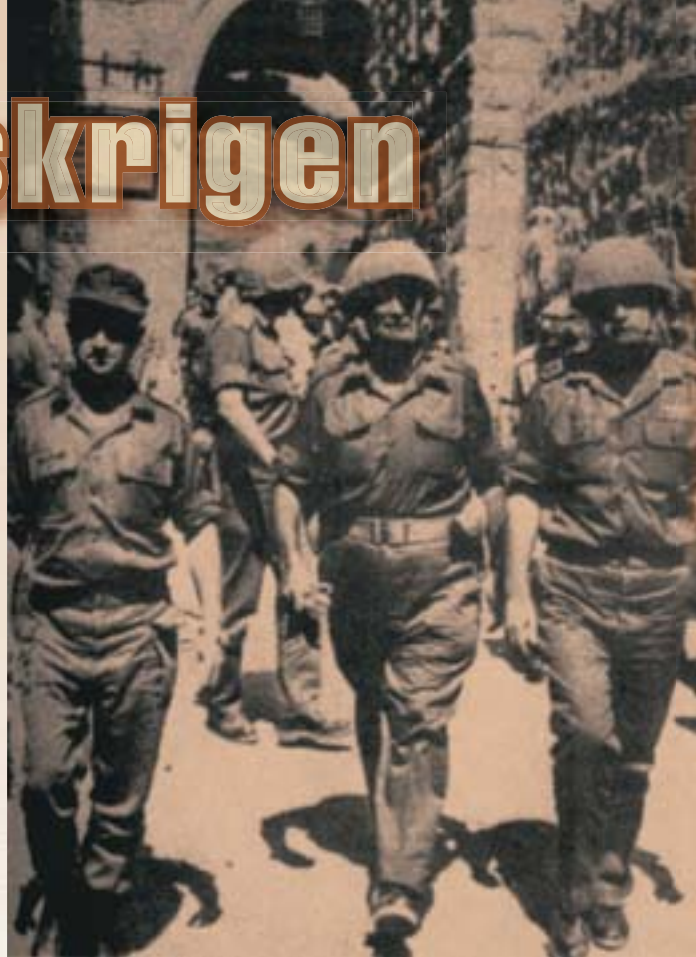
Av Trond Sætre

Etter Suezkrisen i 1956 hadde det vært fred mellom Israel og Egypt. Eller rettere sagt: det hadde vært våpenhvile. Men på grensen mellom Israel og det politisk mer ustabile Syria, ulmet det. Egypts populære president Nasser hadde begynt å gjøre større tilnærmelser mot Syria, særlig etter at det sosialistiske Baathpartiet gjennomførte et kupp der i 1965. Våren 1967 økte antallet militære trefninger mellom Israel og Syria dramatisk, og Syria anmodet Nasser om støtte. Nasser svarte med å sende 100 000 soldater til Sinaihalvøya, mot grensen til Israel. Men enda verre, i israelske øyne, var det at Nasser nektet israelske fartøy å passere Tiransundet, en uhyre viktig gjennomfartsåre mot Rødehavet. Israel oppfattet dette som en krigserklæring. 30. mai, en uke etter at blokaden var igangsatt, inngikk Egypt også en forsvarsavtale med Jordan.

Nå oppfattet Israel krig som unngåelig, og de så derfor ingen grunn til bare å vente på at den skulle komme til dem. Allerede dagen etter at alliansen mellom Egypt og Jordan var et faktum, fikk Israel opprettet en samlingsregjering. Alliansen Jordan-Egypt-Syria rakk så vidt å få med seg Irak før Israel gjorde sitt første militære trekk - et angrep på Egypts flyvåpen. Angrepene pågikk hele morgenen og formiddagen den 5. juni, og var så effektive at mer enn $\frac{3}{4}$ av Egypts jagerfly ble ødelagt. Israelske piloter fløy lavt, et godt stykke under de egyptiske radarene. Dermed ble de ikke oppdaget i tide, og om de var blitt det så kunne ikke egyptisk antiluftskyts treffe så lavtflygende mål uansett. Egypts luftvåpen ble ytterligere satt ut av spill ved at israelerne også bombet rullebanene og dermed hindret uskadde fly i å lette.

Dette første flyangrepet var den viktigste enkeltstående militæraksjonen i seksdagerskrigen, og en viktig grunn til at krigen varte i nettopp bare seks dager. Egypt hadde araberstatenes største flyvåpen. De sovjetiskproduserte flyene deres var ganske nye, men de hadde ikke bunkere til å beskytte flyene. Dermed kunne Israel sette motstandernes viktigste militære enhet ut av spill på bare tre timer. Israel skulle komme til å dominere luften gjennom hele krigen.

Bakkekrigen i Egypt begynte samme dag, med et israelsk angrep nordfra langs kystlinja på Sinai der de møtte lite motstand. Den israelske hærens andre og tredje divisjon gikk mot sentrum og sør, der forsvarslinjene var mye sterkere. Egyptisk bakkeforsvar baserte seg mye på støtte fra panserdivisjoner, og egypterne hadde i utgangspunktet flere panservogner enn Israel (950 mot 700). Men Israels panservogner, de britiske centurion-modellene hadde kraftigere kanoner og lenger rekkevidde. Og takket være luftdominansen hadde Israel fortrinnet til enhver tid. Israelske fly kunne fritt bombe både panserdivisjoner og infanteridivisjoner. Tidlig om morgenen den 6. juni var israelerne så langt inne i Sinai at den egyptiske forsvarsministeren ga ordre om tilbaketrekking fra Sinai. Israelerne skiftet taktikk tilsvarende: divisjonene rykket fram rundt de egyptiske troppene for å omringe dem. Dette

resulterte i slaget ved Mitlapasset den 7. juni. Her vant Israel en knusende seier, selv om flere egyptiske enheter greide å komme seg i sikkerhet over kanalen.

Jordans kong Hussein ønsket egentlig ikke å delta i krigen, men han hadde satt seg i en politisk posisjon der han egentlig ikke hadde noe valg. Skjønt det er blitt hevdet at kongens raske beslutning om å delta skyldtes egyptisk forvirring: Nasser hevdet først at radarene hans hadde registrert et egyptisk flyavansement mot Israel. Så på samme dag som krigen begynte, begynte jordansk artilleri å skyte mot Jerusalem, og de greide å isolere vest-Jerusalem (den israelske delen av byen). Allerede samme dag svarte Israel med å bombe flybaser i Jordan, Syria og til og med Irak. Det jordanske flyvåpenet, som riktignok var totalt underlegent både Egypts og Israels, ble utslettet. Det israelske infanteriets motangrep kom først ved midnatt, men da krigen var ett døgn gammel hadde de omringet nesten hele Jerusalem. Blant annet kontrollerte israelerne nå klagemuren for aller første gang i moderne tid. Kampene mot Jordan fortsatte til den 7. juni, da de jordanske styrkene var drevet forbi vestbanken, over elva Jordan. Da gikk begge parter med på en våpenhvile foreslått av FN.

Golanhøydene var den siste fronten i seksdagerskrigen. Etter at det syriske flyvåpenet ble satt ut av spill 5. juni prøvde ikke syrerne seg på noe åpent angrep. Derfor mente flere israelske ledere at det ikke var verdt å sette i gang noen offensiv mot Golan. Geriljakrig i det kupertre grenseområdene ville bli for kostbart. Men med suksessen på de andre frontlinjene økte entusiasmen for en offensiv mot nord. Igjen ble israelsk dominans over luftterritoriet rask seier. Etter å ha bombet de syriske forsvarsstillingene i to dager, ble syrisk infanteri drevet nordover den 10. juni. Og med Golan under israelsk kontroll godtok Israel kravet om våpenhvile som FN hadde framsatt fire dager tidligere.

På seks dager hadde israelerne demonstrert sin militære overlegenhet ved å erobre et areal som til sammen var over tre ganger større enn deres eget land. Men om Israel var de sterkeste, greide de likevel ikke å avskrekke nabolandene helt. Seksdagerskrigen ble fulgt av enda ti år med konflikter, før Israel til slutt ga Egypt tilbake Sinai i bytte for fred. Den freden, i det minste, har vedvart. Andre israelske besittelser er fortsatt en kilde til strid.

— SKAL RYDDE

HØYRE HÅND: Generalinspektøren for Luftforsvaret, Stein Erik Nodeland, har fått brigader Morten Klever, inn i stillingen som ny Luftoperativ inspektør. I praksis betyr det at han vil være GILs operative høyre hånd. (Foto: Trond Høyvik, Bodø hovedflystasjon).

Av kaptein Hanne Olafsen

Da brigader Morten Haga Lunde forlot stillingen som sjef for Luftoperativt inspektorat til fordel for Forsvarsdepartementet, var det for mange nærmest selvskrevent at det ble brigader Morten Klever, som skulle overta stillingen. For brigader Klever var det derimot ingen selvfølge at han ble valgt, men er glad for tilliten. Han blir generalinspektøren for Luftforsvarets nye operative høyre hånd.

GILs høyre hånd

Brigader Klever har en bred operativ bakgrunn og er antagelig den offiseren i Luftforsvaret med mest internasjonal operativ tjeneste bak seg. Han har også mye erfaring innen ledelse, sist i rollen som sjef for 132. luftving ved Bodø hovedflystasjon.

- Det er viktig som sjef å være en motivator for å få teamet til å dra i samme retning, og at alle sitter med lik virklighetsoppfattelse og rolleforståelse - jeg tror god ledelse handler mye om det, sier Klever som også har inntrykk av at GIL setter stor pris på de resultatene som luftvingen har oppnådd.

Han tror heller ikke det er noen ulempe å vise lojalitet til de beslutninger som tas, og heller være en pådriver for å finne gode løsninger innenfor de rammene som er tildelt.

- Det betyr slett ikke at man ikke sier sine meninger i de rette fora, men at man er en

Som ny Luftoperativ inspektør og generalinspektøren for Luftforsvarets høyre hånd, er brigader Morten Klever ikke i tvil om hva som blir hans viktigste jobb fremover. – Vi skal rydde vei for at luftvingene kan konsentrere seg om å produsere kampkraft og operative leveranser, understreker han.

VEI

lagspiller som finner gode løsninger for Luftforsvaret og Forsvaret som helhet, samtidig som man tar vare på sitt personell, understreker brigaderen.

Har levert og overbevist

Klever satt i stillingen som sjef 132. luftving i ganske nøyaktig to år, men har mye av sin bakgrunn fra Bodø, hvor han har gått gradene fra å være yngste tekniker i hangaren, til jagerflyver, deretter vingsjef, så NK ved en av jagerflyskvadronene, sjef for NOBLE og til slutt som luftvingsjef – kort fortalt. Underveis har han sørget for å skaffe seg kompetansepåfyll både i form av skoler og tjenesteerfaring både innenlands og utenlands.

- Spesielt på ledersiden har de internasjonale operasjonene gitt meg mye erfaring, som jeg har hatt god nytte av i rollen som luftvingsjef. Jeg har virkelig lært hva det vil si å ta vare på personellet, og det å være en organisator eller "enabler" snarere enn det å være en spesialist innen et smalt fagfelt. Det å kunne spille på spesialistene der de finnes, gi disse tillit og muligheten til å levere løsninger, samtidig som man selv klarer å holde retningen og helhetsoversikten, tror jeg er viktige egenskaper hos mange av dagens sjefar – en ledelse jeg selv prøver å utøve daglig, sier brigaderen.

For å underbygge dette kan vi minne om at Klever høsten 2004 mottok «The Bronze Star Medal» – den høyeste amerikanske utmerkelse en stabsoffiser kan få, for sin innsats under

Operation Enduring Freedom i Afghanistan hvor han var nestkommanderende i en amerikansk luftving og sjef for koalisjonsstyrkene som opererte ut fra Manas Air Base i Kirgisistan. Utmerkelsen er den høyeste man kan få i USA uten å ha vært direkte involvert i strid.

Skal rydde vei

Siden brigader Klever nettopp kommer fra stillingen som øverste sjef for en luftving, drar han med seg mye erfaring inn i rollen som luftoperativ inspektør for Luftforsvaret.

Selv om han ikke kjenner sin nye stilling til fingerspissene enda, har han på grunn av et tett og nært samarbeid, likevel dannet seg et initielt bilde av hva jobben går ut på.

- Jeg skal være styrkeprodusentens forlengede arm og vil ha en viktig rolle opp mot GIL som ansvarlig styrkeprodusent og hans stab, i tillegg til å sitte i GILs ledergruppe.

Han er opptatt av at Luftoperativt inspektorat skal fungere som tilrettelegger for virksomheten ute ved avdelingene.

- Vi skal altså ikke være en stor tung stab som er til hinder for operativ virksomhet, snarere tvert imot. Vi skal rydde veien slik at Luftvingene kan konsentrere seg om å produsere kampkraft og operative leveranser. Målsettingen må jo være at linken til GIL, de andre forsvarsgrenene og til Forsvarsdepartementet skal være så smørløs som mulig – sett med en luftvings øyne. Med det mener jeg at beslutningsprosessen over luftvingene skal være tidsmessige og

relevante i forhold til det å produsere luftmakt, og støyen skal stoppe på dette nivået slik at luftvingene kan produsere. Dette krever en meget god dialog mellom LOI og luftvingene, samtidig som LOI har en del utfordringer videre oppover i beslutningsprosessene. Her har min forgjenger gjort en utmerket jobb, men i forbindelse med Fønix 2 endres organisasjonen, og mitt hovedfokus i tiden som kommer blir å skape et "nytt" LOI som fungerer som et team hvor vi alle skal dra i samme retning for å nå målsetningene, understreker Klever.

Det er aldri enkelt å omorganisere, men omstillingen Luftforsvaret nå har vært gjennom har vært både nødvendig og påkrevd.

- Selv om vi på papiret er i mål, gjenstår det aller viktigste arbeidet for alle luftvingene, nemlig å få den nye organisasjonen til å fungere etter intensjonen. En annen utfordring er Forsvarsstudie 07 (FS07). De tiltak som skisseres vil være viktige innspill til FS07, og er helt nødvendige for at Norge fortsatt skal kunne ha et troverdig og slagkraftig Luftforsvar. Får vi ikke tatt de håndgrepene som skisseres vil det, som Forsvarssjefen allerede har uttrykt ved en rekke anledninger, ikke spille noen rolle hvilke kapasiteter vi velger fremover i form av nye kampfly, transportfly og så videre fordi vi vil fortsette trenden mot en sikker avvikling av Forsvaret og Luftforsvaret over tid, konstaterer brigader Morten Klever, som vil fungere i stillingen til den etter alt å dømme vil bli utlyst en gang til neste år.

Garden får egne jubileums cognacer

Garden ble etablert i 1856 i Stockholm. Garde var i eldre tid utelukkende betegnelsen for en fyrstelig vakt. Historiens mest kjente garde var Napoleons Garde Impériale som har gitt disse jubileums-cognacene deres navn.

På lik linje med at Garden er noe av det ypperste Forsvaret kan framvise, er distriktet Grande Champagne et eliteområde i Cognac. Det var derfor naturlig å oppsøke produsenter i dette området. Valget falt snart på gården Le Maine Pertubaud, som dyrker sin egen vin, destillerer sitt eget eau de vie, lagrer og blander sin egen cognac. De bruker verken sukker, farge eller eikeessens, selv om dette er fullt lovlig. At produsenten har norsk direktør, Espen Schulerud Søland, gjorde jo jobben enklere språkmessig. I tillegg har produsenten noen års erfaring med norske ganer.

Norges Gardistforbund har besøkt gården flere ganger, til og med deltatt i destillasjonen. NGF har tatt frem etikettene og navnene, fått lov til å velge flaske og forsegling, samt smake seg frem til de valgte kvalitetene. Selve komponeringen av reseptene har vi derimot ikke lagt oss borti. Dette er en oppgave for

høyst profesjonelle, en cognac består av flere eau de vier av ulik alder. Sammensetningen, eller stikningen, av disse må gjøres med omhu for å få den nese og smak som passer det norske markedet, og ikke minst for at varen skal holde seg optisk klar. Cognac er en kompleks blanding som faktisk kan bunnfelle om ikke en ikke skjønner den vanskelige blandeprosessen og nedtynningen av alkoholinnholdet til ca. 40%. Le Maine Pertubaud har en av områdets fremste eksperter på cognac som sin rådgiver.

Garde Impériale XO

Lovens krav til en XO's alder er bare 6,5 år. Denne blandingen er nesten 3 ganger eldre enn minstekravet. Fargen er middels dyp ravgul, med en attraktiv nese med frukter som aprikos og melon, og noe sitrus. Mange år på fat har gitt den et floralt preg med tørkede blomster, men også typiske eike- og kryddertoner. Det mineralske preget i Grande Champagne kommer også fint frem. Cognacen fremstår som tørr med positive tanniner, en viss markert sylrlighet, god over middels fylde og lang ettersmak. En godt balansert cognac. Den er tappet i 1856

nummerte flasker.

Vinmonopolet
BU #55299 kr
375,- 0,5l

Garde Impériale Extra

Extra var tradisjonelt betegnelsen på en cognac eldre enn XO. Denne cognacen kan skille med alder på mellom 20-35 år, noen av komponentene betydelig eldre. Fargen er dyp mahogny. Nesen er fremragende, fruktinnslaget mer mot tørrede frukter som pomerans, men også aprikos. Det florale preget er mer uttalt mot rose og fiol, og betydelige kryddertoner med både muskat og anis. Fatenes toner er godt smeltet inn med cedertre og lær, vanilje og marsipan. Og det typiske og tydelige preget av en gammel Grande Champagne; smør malt eller rancio som fagfolk uttrykker det. Tanninene er absolutt tilstede, men harmoniske, syren er frisk, kroppen er fyldig og ettersmaken er intens og svært lang. Tappet i 150 nummerte flasker.

Vinmonopolet BU #55300 kr 585,- 0,5l

James Bond ultimate collection

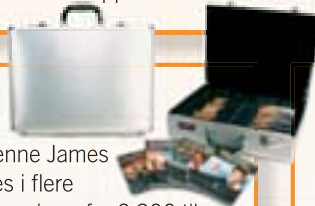
Alt etter lommeboken, så kan nok dette være en utmerket julegave til de eldre barna, eller til seg selv for den saks skyld. Det kan jo være den ideelle koffert å ha med seg på ferie? Offisersbladet har sett gjennom de første filmene i denne unike samlingen, og ble faktisk overrasket over den meget gode kvaliteten de nå har fått. Alle de 20 filmene har nemlig blitt digitalt restaurert bilde for bilde og resultatet er krystallklare detaljer og riktige farger i forhold til originalen. I tillegg får man også flere timer med ekstramateriale, mye som aldri har blitt publisert før. Alle filmene presenteres også med helt ny DTS 5.1-lyd. Det er totalt over 63 timer med bonusmateriale, i snitt 190 minutter pr. film i boksen. Det er også gjort plass til James Bond-film nr. 21, Casino

Royale, i kofferten. Denne James Bond samlingen selges i flere foretninger og prisene varierer fra 2.300 til 2.800 kroner. Offisersbladet jobber med å få til en avtale om spesialpris til sine lesere hvis interessen er der.

Titler: A view to a kill/ Diamonds are forever/ Die another day/ Dr. No/ For your eyes only/ From Russia with love/ Goldeneye/ Goldfinger/ Licence to kill/ Live and let die/ Moonraker/ Octopussy/ On her Majesty's secret service/ The living daylights/ The man with the golden gun/ The spy who loved me/ The world is not enough/ Thunderball/ Tomorrow never dies/ You only live twice.

holst.clausen@bfo.no

Abel Ek - En statsråds død

Ja, offiserer kan tydeligvis også bli gode forfattere. Denne kriminalnovellen er nemlig skrevet av tidligere oberstløytnant i luftforsvaret, Rune Angell-Jacobsen. Rune er født i Florø i 1947, og bor nå i Bjugn.

Han har allsidig tjenesteerfaring fra Forsvaret, blant annet som etterretningsoffiser, samt fra våpen- og sprengningstjeneste. Så er da også hovedpersonen i boken, den 34 år gamle Abel Ek, tidligere fallskjermjeger – nå alkoholisert journalist. Abel Ek roter seg inn i en drapsak på en statsråd, og leies inn av datteren til denne statsråden for å få klarhet i hva som egentlig skjedde.

"I stedet knyttet Abel neven og leverte et kort slag mot kjeven til den vesle mannen, som ble løftet på tærne av kraften i slaget. Deretter sank han sammen som en haug på gulvet, ikke ulik tegneseriefiguren Billy som er slått ned av Sersjanten."

Privat går det heller dårlig med Abel Ek, han blir forlatt av samboeren og drikkingen fortsetter. Men han oppdager nye sider ved seg selv, og boken tar oss med på en svært spennende og velfortalt historie fylt med action i beste stil. Boken ligger ikke mye etter de beste krimbøker begått av velkjente krimforfattere. Boken er utgitt på Juritzen forlag.

Krigens redsler Fem nordmenns dramatiske opplevelser 1940-1945

Av Egil Brox

Over 208 sider har Egil Brox på en innsiktfull og dokumenterende måte beskrevet fem forskjellige skjebner fra krigens begynnelse til slutt. Personene har sin tilknytning til Toten, men deres fortellinger gir oss et innblikk i krigens redsler både hjemme og ute.

Boken er rikt illustrert med bilder og annen dokumentasjon, som gjør lesningen til noen spennende og lærerike, men også tankevekkende timer i godstolen. Det tok Brox over tre år å få ferdig boken, noe som er lett å forstå når man leser seg gjennom denne flotte boken. Denne kan trygt anbefales som gave under juletreet. Boken er gitt ut av Alfa Forlag, og koster 298 kroner.

holst.clausen@bfo.no

Regionsstyremøte (RSM) Viken/HTV-samling

BFO region Viken har i perioden 8-10 nov gjennomført en felles RSM og HTV-samling. Samlingen fant sted på Kiel fergen Color Fantasy. Det deltok til sammen 31 personer fra region Nord-Norge, Midt-Norge, Indre Østland og Viken.

Tekst og Foto Bjørn Erik Engvin

På fellesprogrammet stod blant annet informasjon om pensjonsordninger i Statens Pensjonskasse (SPK), disponeringsordningen jamfør FPH del B med vekt på kap 4 og informasjon om BFOs informasjonsstrategi med vekt på BFO-nett.

Samlingen ble avsluttet med en felles del hvor temaet var BFOs gruppeforsikringer, prinsipp- og handlingsprogram.

Årsmøte Region Viken

Etter fellesdelen gjennomførte RSM Viken sitt årsmøte. Major Morten Løvdal fra HV-03 (bilde) ble enstemmig gjenvalgt som leder for Region Viken. Som ny nestleder ble OK Erik Gabrielsen fra FST valgt.

BFO Viken besluttet på møte å sette fokus på følgende saker i neste periode:

- Forsvarets boligpolitikk
- Forsvarets familiepolitikk
- Forsvarsstudie (FS) 07.

HTV-seminar

HTV-seminaret ble ledet av Tom Skyrud (bilde). Tom er midlertidig ansatt som vikarierende forhandlingsleder i BFO frem til januar 2007.

Temaet for seminaret var FPH med vekt på tilsetning, disponering og oppsigelse av befal. Det ble også satt av en time til gjennomgang BFO informasjonsstrategi med fokus på BFO-Nett.

Ragnar Irgens går over i pensjonistenes rekke

Seminaret markerte også slutten for en av BFOs trofaste tillitsvalgte. Ragnar Johannes Irgens (bilde) går av for aldersgrensen i november. Ragnar som er ansatt i E-tjenesten har vært lokalt tillitsvalgt for BFO siden 1998. Ragnar sier til BFO-Nett at det har vært uproblematisk å drive tillitsmannsarbeid i E-tjenesten og han berømmer ledelsen i E-tjenesten for deres gode samarbeid med arbeidstakerorganisasjonene. Det kan nevnes at BFO organiserer mer enn 75 % av alt befal i E-tjenesten. BFO takker for alt det gode arbeid som er utført og ønsker Ragnar lykke til med pensjonisttilværelsen i Sverige.

Bernt Romulseth Eriksen (bilde) overtar som ny lokalforeningsleder i E-tjenesten.

Ragnar Irgens ►

Morten Løvdal ▲

▼ Bernt Eriksen

BFO-rally på Jørstadmoen

Torsdag 16. nov arrangerte Peter Woldseth, BESO kontakt, en meget vellykket kveld med både informasjon og moro. Rammen kunne knapt vært bedre. Ute var det regn og svinglatt, skikkelig rallyføre, mens inne var stemningen på topp. Mange hadde satt av tid i en ellers travel skolehverdag.

Peter og Espen (leder BESO) startet opp programmet med å orientere om hva de jobber med lokalt og hvilke problemstillinger som tas opp sentralt. To saker blir spesielt viktig i tiden framover. Bruken av elever til "befalsarbeid" var noe som opptok forsamlingen. En annen viktig sak er forbedring av elevbonusen. Etter at OTV hadde forklart om utfordringer knyttet til overgangen fra elev til befal, var det klart for rallymesterskap.

I rallystolen ble det ikke gitt ved dørene, gassen i bønn og turtalet på topp! Man fikk spektakulære unna manøvreringer, kritiske huspasseringer samt en og annen utforkjøring. Her var det flere som aspirerte til Rally Norway.

Per Iver Nordset
OTV BFO Indre Østland

OMSTILLINGSBREV NR 7/2006

Nytt år er på trappene, det gamle har vært hektisk - om enn utfordrende. Vi har fått en ny Hovedavtale, en ny Hovedtariffavtale, ny tilpasningsavtale mv. Forsvaret er ikke før ferdig med en omstilling, før en ny står for tur. Forsvarsdepartementet har gitt Forsvaret nye rammer for antall befall på hvert gradsnivå, et pålegg som gir disharmoni mellom befalets grad og stillingens grad i årtier fremover – det skal bli artig å få vite hvordan de ser for seg kommende lønnsoppgjør. I tillegg ønsker de betydelige unntak fra arbeidsmiljølovens bestemmelser, men befall har også rett til et vern.

Av Ragnar Dahl

FSJ Virksomhetsplan 06 – rettelser og tillegg (R&T) nr 11

Foruten rene informasjonssaker, tok denne R&T for seg endringer i gradsstrukturen, basert på presiseringer, endringer og tillegg (PET) nr 15 til Forsvarsdepartementets iverksettelsesbrev. Jeg har sjeldent opplevd at Forsvarssjefen til de grader har blitt satt så på plass, som når det gjelder pålegget om implementeringen av PET nr 15 og det bare fordi han tok ansvaret med å si ifra. FSJens skriv til FD er helt samsvarende med det BFO har hevdet.

FDs påstand er at det er for mange med for høy grad i Forsvaret og det på tross av at vi har et nivåeringsverktøy (NIPA) som skal sikre rett grad ifh til ansvar, myndighet og oppgaver. Det FD gjør er å pulverisere gradssystemet i Forsvaret ved at et særdeles betydelig antall befall i fremtiden vil tjenestegjøre i stilling tillagt lavere grad. Det skal bli gøy å drive lokale lønnsforhandlinger de neste 20 årene.

FSJ har fått direkte ordre om å iverksette PET nr 15, uten unødig opphold. Jeg tør minne om at Forsvarsstudien skal leveres neste år. Forsvaret er akkurat ferdig med en betydelig omstilling og allerede før den er ferdig, må vi starte på en enda større. PET nr 15 inneholder 3 viktige elementer, som kort beskrives nedenfor.

Personell og gradsrammer for 2008

Personellreduksjon på ca 820 yrkesbefall ifh til dagens situasjon. Ved utgangen av 2008 skal vi ha ca 3000 avdelingsbefall, pr nå er vi ca 1000. Dette betyr en nytilsetting på ca 1000 avdelingsbefall i 2007-08. Hvordan vi skal få tak i kvalifisert personell er for meg uforståelig, når vi gir ca 600 elever Grunnleggende befalsutdanning (GBU) pr år. BFO advarte allerede i 2003 om en betydelig underproduksjon av befall for kommende struktur.

Gradsrammer

BFO hevdet at hele PET nr 15 burde bli en del av de vurderinger som gjøres ifm Forsvarsstudien, men nei FD vet best. Endringer i gradsstrukturen innebærer en ny total gjennomgang av hele strukturen. Endringene vil ikke gi noen gevinst de neste 10-15 årene. Et betydelig antall befall vil sitte i en stilling tillagt en lavere grad. Opptrykk for de yngste blir tilnærmet en umulighet. Det er ikke meningen å degradere befalet, men 820 yrkesbefall og 1825 sivile skal bort. På militær side blir reduksjonen i forhold til dagens gradsstruktur, som følger:

- reduksjon med 4 generalmajor stillinger
- reduksjon med 13 brigader stillinger
- reduksjon med 47 oberst stillinger
- reduksjon med 301 oberstløytnant stillinger
- reduksjon med 1003 major stillinger
- reduksjon med 1695 kaptein stillinger
- reduksjon med 818 løytnant/fenrikers stillinger

Grunnleggende befalsutdanning

Forsvarsdepartementet (FD) lagt opp til at befaleleven skal være korporal i praksisåret i en 2-årig utdanning, frem til i dag har de vært sersjanter. Laveste grad for de vernepålitlige blir visekorporaler. Dette vil de innføre uten at betingelser er klarlagt. Forsvaret har i dag store rekrutteringsproblemer, dette vil ikke bedre på den situasjonen.

Arbeidsgruppe som vurderer unntak fra arbeidsmiljøloven

BFO deltar i en arbeidsgruppe som skal vurdere behov for unntak fra arbeidsmiljølovens vernebestemmelser. Forsvarets nye innretning krever tilsynelatende omfattende unntak, men skal ikke vernereglene i arbeidslivet som hovedregel også gjelde befall. Politikerne og Forsvarssjefen har for høyt ambisjonsnivå i forhold til den bemanningen forsvarset er satt opp med i dag. De foreløpige vurderinger kan tyde på at Forsvaret ikke kan imøtekomme politikernes oppdrag om internasjonale engasjementer

uten omfattende unntak fra loven.

Arbeidsmiljøloven skal sikre arbeidstakerne et forsvarlig arbeidsmiljø - i et helhetlig perspektiv mellom Helse, miljø og sikkerhet, hensynet til familien og det å løse oppdraget. Politikerne har fått det forsvarset de har bedt om, nå må de vise ansvarlighet ifh til å gi befalet forsvarlige arbeidsvilkår. Befallet har også krav på et vern – som alle andre arbeidstakere.

Endringer i Arbeidsmiljølovens § 50 - Overtidsreglene

Det nye er at overtiden (OT) regnes over rullerende 52 uker. Arbeidsgiver kan pålegge 200 timer OT og etter skriftlig avtale med den enkelte arbeidstaker (tidligere arbeidstilsynet) kan denne utvides til 400 timer. I tillegg kommer tariffid på 120 timer (differansen mellom 37.5 timers uke og lovens 40 timers uke). Tariffiden skal ikke føres som reelle overtidstimer iht AML.

Forsvaret er blitt en Inkluderende arbeidslivsbedrift

Tidligere i år underskrev Generalløytnant Arne Bård Dalhaug, Forsvarets hovedverneombud og Tryggedirektøren avtale om at Forsvaret skulle bli en inkluderende arbeidslivsbedrift (IA) fra 1. desember 2006. Følgende forberedelser er gjort ifm implementeringen:

- Innført standard oppfølgingsrutiner ved sykefravær i FMO
- Etablert et IA-nettverk bestående av IA-kontakter på lokalt og sentralt nivå
- Utarbeidet sentral og lokal handlingsplan som beskriver tiltakene
- Gjennomført 4-timers kurs for de fleste med Personell og støtteansvar
- Lagt ut e-læringskurs på intranett for alle ansatte
- Utarbeidet og delt ut IA-brosjyre til alle i FMO
- Egen IA-side på intranettet
- Iversatt tiltak for bedre registrering av fravær
- Etablert et forpliktende samarbeid med

NAV (trygd) i hele FMO

- Etablert en IA-prosjektorganisasjon sentralt (Styrings- og referansegruppe)

Oppfølgingsprosedyre fra 1. desember

1. fraværsdag ringer den ansatte nærmeste foresatt og gir info om situasjon
 4. dag kontakter nærmeste foresatt den ansatte og spør hvordan det går, tilbyr støtte
 9. Den ansatte innleverer sykemelding til nærmeste foresatt, som sender denne videre
 - Innen utløp av første sykemelding, møter nærmeste foresatt den ansatte om hensiktsmessig. Det blir gitt en orientering om individuell oppfølgingsplan mv.
 - Innen seks uker tar nærmeste foresatt kontakt med den ansatte. Individuell oppfølgingsplan presenteres.
 - Innen 12 uker evaluerer nærmeste foresatt oppfølgingsplanen.
 - Innen 26 uker gir nærmeste foresatt info om attføring, rehabilitering og uføretrygd
 - Innen 39 uker gir nærmeste foresatt info om hva som skjer etter ett års sykemelding
- På samme tid som FMO blir en IA-bedrift, iverksettes en ordning for å ivareta personell med varig redusert funksjonsevne. Forsvarsdepartementet har, som en prøveordning, innvilget inntil 20 årsverk for dette formålet.
- Forsvarets Personelltjenester (FPT) vil følge opp IA-arbeidet lokalt. Sentral IA-kontakt er Nils-Petter Hauge (FPT).

Forsvarets Hovedarbeidsmiljøvalg 3 og 4/06

- I møte 3/2006 ble en lang rekke saker behandlet, herunder nevnes:
- Evaluering av HR, Org&Ø skal skje etter ett års drift. Hva som skal evalueres behandle i FHAMU
 - Orientering om verneapparatet i FMO
 - Søknad om nytt arbeidsmiljøutvalg i FLO (ble utsatt)
 - Direktiv for ivaretagelse av personell med varig nedsatt funksjonsevne
 - Møteplan for FHAMU 2007
 - HMS – handlingsplan med budsjett
 - Organisering og arbeidsmiljømessige konsekvenser. Her tok FHVO opp rapport fra HSTY vedrørende arbeidsbelastningen i Hæren. FHAMU konkluderte med at rapporten var alarmerende og arbeidsgiver, i nært samarbeid med GIH følger opp saken. Tiltak vil bli iverksatt.
 - Soldataksjonen 2006-07. TMO ga en kort orientering
 - Orientering om ioniserende stråling og dosimetri. Kort fortalt hvilket utstyr skal vi ha i internasjonale operasjoner.
 - Forsvarets helse- og miljøundersøkelse,

resultater og trender 2004-05. FMO preges av høyt tempo, og omstillingstrøtthet med de konsekvenser det fører ed seg.

Møte 4/2006 avholdes 19. desember og er følgelig ikke avholdt i skrivende stund. Men av de saker som skal behandles nevnes:

- HV innfører et nytt, enkelt, verktøy for rapportering og styring HMS. Dette vil bli evaluert og tilbudt avdelinger som mangler slikt verktøy etter evalueringen
- Status Forsvaret som IA-bedrift
- Implementering av ny AML – retningslinjer for forhandling om unntak fra loven
- Ulykkesoppfølging i Hæren – FMO som en arbeidsplass
- O-toleranse og Forsvarets ruskonferanse
- Organisering av verneapparatet i FMO
- Evt eget arbeidsmiljøutvalg i FLO
- Nytt Hovedverneombud i Forsvaret – presentasjon av Geir Arne Nordstrand
- Ny leder i FHAMU fra 1. januar 2007 (BFO, deretter FHVO)

Oberstløytnant Geir Arne Nordstrand nytt FHVO

Oberstløytnant Geir Arne Nordstrand bor på Ullensaker i Akershus fylke, er gift, har 2 sønner, hvorav den ene er utdannet ved HIS og er stadig tjenestegjørende ved ING BN. Han tok USK i Hæren i 1975 (BK) og avtjente plikttjenesten ved GSV. Deretter tok han luftkrigsskolen i 1986-88. Geir Arne har tjeneste som sjef personellavdeling, offiser v/ stab, vært fungerende velferdsinspektør i Luftforsvaret, sjef forvaltningsskvadron, sjef P-avdelingen på Kjeller. I perioden 1997-98 tok han FSTS II, med 2 år påfølgende tjeneste som studieveileder ved FSTS. Han deltok ved etableringen av CAOC3 på Reitan, har hatt tjeneste i Ramstein (Tyskland) før han i 2005 ble tilbeordret Forsvarets skolesenter som ass hovedlærer i mil logistikk. Geir Arne har hatt en lang rekke tillitsverv. BFO ønsker ham lykke til i jobben som Forsvarets nye hovedverneombud fra 1. januar 2007.

Arbeidsledighetstrygd fra dag 1.

På sentralt familieforum 27/9 stilte BFO Forsvarsministeren et spørsmål om FD kunne medvirke til at ektefelle/samboer/partner kunne få arbeidsledighetstrygd fra dag 1, når man fulgte livspartneren med til annet bosted, slik det var før 2001. Det tok ikke mange ukene før leder BFO ble innkalt til FD, som nå utreder hva som må til for å endre loven. I 2001 ble vi fratatt retten til arbeidsledighetstrygd fra dag 1, ved beordring, noe som medfører at ektefelle, samboer eller partner som sier opp jobben må vente i 8

uker før de får arbeidsledighetstrygd. Dette utgjør i snitt kr 40 000.- pr familie.

BFO krever medbestemmelse på utviklingen av Forsvaret

BFO krevde 26/7 medbestemmelse jfr HATA vedrørende budsjettprosessen i Forsvaret. Med bakgrunn i kravet, innarbeidet vi en ordning som er akseptabel i samsvar med HATA og vi fikk svar 13. nov, 6 dager etter at protokollen for tilpasningssavtalen var undertegnet. Undertegnede vil påstå at vi er delaktig og derved medansvarlig for Forsvarets utvikling på de aller fleste områder som Hovedavtalen beskriver. En milepæl er nådd og nok et mål i BFOs prinsipp og handlingsprogram er oppfylt.

Ny organisasjon ved Forsvarets skolesenter

17. oktober ble partene enige om en ny organisasjon ved Forsvarets skolesenter (FSS), herunder ressursgrunnlaget for den nye organisasjon. Dette var for øvrig den første sentrale forhandlingen den nye Fellesstaben (FS) gjennomførte med de sentrale organisasjonene etter at den ble etablert. Arbeidsgiverrepresentanten var Oberst Steinar Amundsen. Han får ståkarakter og vel så det.

Forsvarets institutt for ledelse nedlagt

BFO mener at dette var et strategisk galt valg. Jeg kan ikke skjønne hvorfor man viderefører tilnærmet lik kompetanse i Tradok og nedlegger noe som var felles for hele Forsvaret ved FSS, men nå er valget gjort og ferdig med det. BFO er glad for at vi ble enige om å videreføre 3 stillinger inn i kontoret for seleksjon og lederutvikling, i tillegg til en oberst/kommandørstilling, som blir avdelingsleder Avdeling for fellesoperasjoner

Forut før den sentrale behandlingen ble omstillingen ved FSS behandlet i FHAMUs arbeidsutvalg og der møtte både Kadm Arne Røksund og Kom Lars Saunes. Den sentrale behandlingen var og ble en test på merknaden i HATA vedlegg 2, den fungerer utmerket. Man skal være forsiktig med å utrope vinnere, men jeg vil fremheve de tillitsvalgte på skolesenteret, stabssjef kommandør Lars Saunes og stabssjefen i Fellesstaben Steinar Amundsen. Dette var et teamarbeid, hvor også organisasjonene spilte på lag.

KAFO krever endringer i befalsordningen

KAFO som organisatorisk ledd for kadetter som går på krigsskolen – tilsvarende gjennomførte sitt landsstyremøte i Oslo/Linderud i helgen 24-26/11. I møte med ungdommen fant jeg fort ut at vi eldre er kanskje litt navlebeskuende. Vi bygger fram-

tidens forsvar (personellmessig) på egen oppfatning av hva som er riktig – uten hensynta- gen til de som blir berørt. Etter flere timers debatt, kom KAFO-styret frem til følgende 5 punkter hvor de ber BFO føre saken videre:

- Krav om at studiestønad gjeninnføres etter plikttjeneste, for de som ikke yrkestilsettes
- I retningslinjene for utarbeidelse av stillings- beskrivelser må utdanningsmål for ny KS beskrives og KS-utdannet (tilsvarende) avdelingsbefal skal disponeres inn i stillinger merket Y/A (yrkes/avdelingsbefal)
- Krav om at et større utvalg av stillinger gjøres tilgjengelig for kadettene, jfr FPH del B, pkt 4.2.4.1, alternativt at kadettene gis mulighet til å søke stillinger på runde 1 i avgangsåret. Alle kadetter, uansett forsvarsgren, skal gis samme mulighet til å påvirke egen framtid
- Krav om at KS-utdannet avdelingsbefal ikke skal disponeres i lavere stilling enn da de begynte på krigsskolen
- Krav om at sperrefristen på 3-år ikke skal gjelde ved første gangs disponering i stilling etter krigsskole

Jeg mener å ha rimelig god kjennskap til de siste 3 befalsordningene, herunder utviklingen av FPH del B og dette er ikke urimelige krav om vi ønsker å motivere de yngste til å fortsette.

Arbeidsgruppe – anbefaling om endringer i Tjenestemannsloven

Undertegnede deltar som en av to YS Stats representanter i en arbeidsgruppe som skal vurdere og anbefale eventuelle endringer i Tjenestemannsloven. Arbeidsgruppen ledes av Odd Bøhagen (FAD). I tillegg er de andre hovedsammenslutningene representert med høyt kvalifiserte tillitsvalgte. Fra YS Stats side er Kathinka Mohn hovedrepresentanten og jeg må vel si at i denne flokken er jeg mer som legmann å regne, men lærerikt – det er det. Vi skal levere rapporten til Moderniseringsdepartementet 19. desember 2006.

Ny tilpasningsavtale for Forsvaret

Protokoll for ny tilpasningsavtale for Forsvaret til Hovedavtalen i Staten ble undertegnet 7.

november 2006. Tilsynelatende ser avtalen enkel ut, men den krever i større grad enn tidligere at P-personell og tillitsvalgte blir kurset i sammenhenger og forståelse av avtalen. BFO har allerede gjennomført 2 kurs for YS og 4 ved forskjellige avdelinger i Norge, i Januar står FD for tur.

Når det gjelder selve avtalen, oppfordrer jeg til å gå inn på bfo.no – Lov- og avtaleverk, her finner du avtalen og protokollen i sin helhet.

Fra protokollen

- Partene er enige om å nedsette en partsam- mensatt arbeidsgruppe som skal utrede tiltak for å øke kvinneandelen på alle nivå i FMO
- Vi er videre enige om det skjer endringer i ATM forhandlingene mht § 36, skal TA- teksten tas opp til ny vurdering.
- Vi er videre enige om en oppmykning av sanksjonsreglene ved bevisste grove brudd på HATA. Før man tar i bruk §§ 38 eller 39, skal saken behandles sentralt.

I tillegg hadde organisasjonene en protokolltil- førsel, som arbeidsgiver ikke ønsket å slutte seg til. Denne var: Ref § 22: Medisinsk uskikket til internasjonale operasjoner, skal ikke være til hinder for en fullverdig karriere i Norge.

Fra iverksettelsesdirektivet

Nedenfor er kun listet de momenter fra iverksettelsesdirektivet jeg mener har betydning for utøvelsen av medbestemmelsen i Forsvaret:

- NITO og Norges Farmaceutiske Forening har tilsluttet seg avtalen
- Vi har ingen TA til § 1, da dette er intensjon- sparagrafen
- Samvirke FD og sentrale tjenestemanns- organisasjoner er regulert i egen samar- beidsavtale
- Det skal utarbeides en lokal informasjons- og samarbeidsavtale ved hver DIF
- E-tjenesten og Forsvarets spesialstyrker kan ha noen endringer, partene varsles
- Verneombudets rolle i omstilling, når ikke behandlet i AMU

- Forholdet budsjett og virksomhetsplan, prosedyre beskrives
- Beskrivelse av kartlegging ved omstilling er en rekke faktorer listet opp
- Minst en ukes innkalling, inntil to uker tilstrebes
- I Forsvaret kan vi representere andre org fra andre Hovedsammenslutninger

Partene er videre enige om at BFO, NOF, KOL NTL, PEFO, NITO NFF skal innkalles til møter i samsvar med HATA.

Andre forhold av betydning

- Partene er enige om at intensjonen er at medbestemmelse også skal utøves ved internasjonal tjeneste
- Organisasjonene kan ta opp til drøfting/ forhandling kreve informasjon på linje med arbeidsgiver
- Vedlegg 2, merknad. Ved forhandling om firkantorganisasjon – sentralt, skal all lokal uenighet avklares før protokoll lukkes, deretter gjennomføres drøftinger. Dette krever at man lokalt er presise når man fører referat (partenes eksakte standpunkt)

Lønnsprosjektet

Leder BFO sitter i styringsgruppen for lønnsprosjektet i Forsvaret sammen med representanter fra FD, FST og de andre tjenestemannsorganisasjonene. Prosjektet skal utrede og anbefale mulighetene for en forbedret innordning av Forsvarets lønssystem og tilstøtende driftsområder. I dette gjelder ikke bare tariffavtalene, men også forhold som egenrapportering av lønn, kontroll av utbetalt lønn osv. Arbeidet skal avsluttes innen april 2007 og skal medføre en forenkling og forbedring av dagens tariffsystem.

Vi benytter anledningen til å ønske leseren, medlemmer og deres familie en riktig god jul og et godt nytt år.

Sterk lokalforening ble enda større

Ti nye befalelever valgte i november å organisere seg i BFO og vil bli godt ivaretatt gjennom den sterke lokalforeningen BFO Garden. Gardens lokalforening organiserer ca 80 % av befalet i HMKG, er en sterk premissleverandør for de ansatte og bidrar med gode konstruktive løsninger i et nært og godt samarbeid med

arbeidsgiver, sier BFOs lokalforeningsleder i Garden, Bjørge Kleppe til Offisersbladet.

I forbindelse med fjorårets kull gjennomført BFO jevnlig oppfølging av elevene med medlemskvalder og informasjonsmøter på veien fra elev til befa.

“Vi planlegger å gjennomføre tilsvar-

ende løp også for kull 06/07 i nært samarbeid med elevene, avslutter BFOs lokalforeningsleder Bjørge Kleppe, som ser frem samarbeidet med fremtidig befa”. Første samling for de nye BFO medlemmene, ble avholdt allerede torsdagen etter vervingen, kunne Kleppe fortelle Offisersbladet.

STATENS PENSJONSKASSE – mer enn alderspensjon

Vet du hva du får igjen for pensjonspremien som hver måned trekkes fra lønnen din? Nå kan du ved hjelp av grafikk og animasjon se hvilke fordeler medlemskapet i Statens Pensjonskasse gir deg. Og det dreier seg om langt mer enn bare alderspensjon!

Ved å velge menypunktet Medlemskapet kommer du nå inn i en ny tjeneste som presenterer fordelene ved å være medlem i Statens Pensjonskasse (SPK) på en raskere og enklere måte enn tidligere. Her kombineres visuelle virkemidler med korte, forklarende tekster.

Pensjon på 1-2-3

Hvis du for eksempel vil vite hvor mye du får å leve av dersom du blir syk eller skadet og ikke kan jobbe mer, møter du ulike figurer som lurar på det samme.

Andre figurer forteller deg at ektefellen og barna dine får en månedlig pensjon fra Statens Pensjonskasse dersom du skulle falle fra.

De ulike figurene finner du under tittelen "Pensjon på 1-2-3", som også omfatter alderspensjon og avtalefestet pensjon (AFP).

Beregn din fordel

Er du mer interessert i boliglån? Grafikk og enkel tekst gir deg oversikt over muligheter, fordeler og betingelser.

Her finner du også en ny kalkulator

som på en pedagogisk måte viser deg akkurat hvor mye du vil tjene på å ha boliglånet ditt i Statens Pensjonskasse fremfor den banken du bruker.

Et overblikk

Du kan også finne ut mer om hvilke forsikringer medlemskapet i SPK gir deg – for eksempel at du er forsikret dersom du blir utsatt for en arbeidsulykke eller får en yrkessykdom.

De som vil ha flere detaljer om fordelene ved medlemskapet finner selvsagt fortsatt det.

Men er du interessert i et kort overblikk over de viktigste fordelene, anbefaler vi deg å bruke den nye tjenesten.

KAFO/BESO Landskonferanse 2006

KAFO/BESO Landskonferanse 2006 er vel gjennomført - nye ledere og styrer har overtatt.

Landskonferansen ble gjennomført på Arena hotel Lillestrøm den 27. til 29. oktober, sammen med tilsvarende elevorganisasjoner i NOF. Landskonferansen ble både faglig og sosialt sett meget vellykket. Forsvarsminister Strøm-Eriksen hadde satt av tid, og talte til de fremmøtte elever og kadetter. Det var også satt av tid til spørsmål, og spørsmål ble det. Hun ble bombardert med spørsmål fra engasjerte deltagere. Både BESO og KAFO fylte dagene med faglig innhold og debatt rundt saker som opptar de i den daglige tjeneste, og de nyvalgte ledere med respektive styrer, fikk verdifulle innspill med

seg videre. En av de mer prinsipielt viktige avgjørelsene, var at det skal jobbes for å slå sammen BFO og NOF sine elev og kadettorganisasjoner i fremtiden. I løpet av landskonferansen ble også nye prinsipp- og handlingsprogram vedtatt, og kursen videre ble staket ut. De avtroppende ledere og styrer ble selvfølgelig behørig avtakket for den jobben de har gjort. Se for øvrig KAFO/BESO sine egne sider på www.bfo.no for utfyllende informasjon.

 holst.clausen@bfo.no

Avtroppende leder KAFO
Håvard Johansen, takkes av ny leder
Tomas Bakke.

En positiv gjeng var samlet på Lillestrøm i oktober.

Ny toppledelse bygger YS videre

YS har fått helt ny toppledelse

Representantskapet har valgt meg til å etterfølge Randi Bjørgen, og i ledertrioen har jeg fått selskap av 1. nestleder Gunn Olander fra KFO og 2. nestleder Jorunn Berland fra Finansforbundet. Vi er takknemlige for tilliten og går til oppgaven med alvor – og ikke så lite ydmykhet.

Min forgjenger Randi Bjørgen har, ikke alene, men likevel, nedlagt et stort arbeid i å gjøre YS til en synlig aktør på den arenaen hvor arbeids- og samfunnslivet formes. Vi blir sett, vi har påvirkningskraft og vi blir lyttet til. Det er altså ikke nødvendig for meg, og de jeg har rundt meg, å finne opp kruttet på nytt. Vi skal fortsette langs den kompasskursen vi har tatt ut. Vi skal fortsatt være en partipolitisk uavhengig hovedorganisasjon. Det betyr ikke at vi er apolitisk i sak, men at vi ikke knytter varige bånd med ett bestemt politisk parti. Det at vi i sak kan samarbeide med flere, og i utgangspunktet behandle alle politiske partier likt, gir oss troverdighet og ofte gjennomslag i de standpunkter vi fører frem.

Men, det er også slik at de sakene som våre medlemmer er opptatt av eller som berører oss, ofte er de samme sakene som medlemmer av andre organisasjoner også er opptatt av. Det er derfor helt avgjørende at vi også fortsatt steller oss slik at vi i sak kan samarbeide med de andre hovedorganisasjonene. Pensjonsmeldingen som nettopp er kommet viser at vi må samarbeide for å nå våre mål. Og allerede nå ser vi at AFP vil bli den viktigste saken i hovedoppgjøret i 2008.

Noen vil sikkert oppfatte det som traust, men lønns- og arbeidsvilkår generelt vil alltid stå høyt på dagsordenen. Sammen med en hærske av tillitsvalgte skal jeg være med å legge premissene for, og være med å påvirke hvordan morgendagens arbeidsliv skal være. Målet er sikre, gode arbeidsplasser, hvor vi krever vår del av den verdiskapningen som skjer i samfunnet. Men, vi må tørre å være med å prege utviklingen, fremfor å oppfatte oss som museumsvoktere.

Å legge til rette for at arbeidstakere fortsatt

ser det som viktig og relevant å organisere seg blir viktigere og viktigere. Det er styrken vår som gir oss gjennomslag, derfor må det være et mål å representere mange. Jeg tror på at det er gjennom dette fellesskapet vi sikrer den enkelte arbeidstaker best. Det er i tråd med YS' visjon: å ta vare på individet gjennom vårt kollektiv. Sterke, omfattende tariffavtaler hvor vi er med og setter rammene, er et uttrykk for dette.

Jeg vil også se det som et mål å bidra til at trepartssamarbeidet, det vil si samarbeidet mellom partene i arbeidslivet – arbeidstaker- og arbeidsgiversiden og myndighetene – videreføres og utvikles. Hvorfor? Jo, fordi det er gjennom et slikt forpliktende samarbeid vi best kan utvikle arbeidslivet, til tross for ulike utgangspunkt. Høstens bråk rundt sykelønnsordningen viste til fulle hva som kan skje når partene ikke er "samsnakket". Med utfallet av saken anser jeg tilliten mellom partene som gjenopprettet, og noen har kanskje lært en lekse. Nå er jobb nummer én å bidra til at vi når IA-avtalens mål om et mer inkluderende arbeidsliv; lavere sykefravær, flere seniorer i arbeid, og bedre rekruttering av grupper som for lett faller utenfor arbeidslivet, som funksjonshemmede og innvandrere.

Det er viktig at vi evner å utvikle et arbeidsliv hvor det er en positiv balanse mellom jobb og privatliv. Når vi har det bra hjemme legges det også grunnlag for å ha det bra på jobben, og vis versa. 6-timers dag for småbarnsforeldre, fleksibilitet for eldre arbeidstakere som ønsker mer tid til å ta seg av pleietrengende foreldre, eller som ønsker å jobbe litt mindre uten nødvendigvis å måtte slutte helt, er forhold vi må kunne diskutere og prøve ut. Og så må vi ha det gøy på jobben. Tenk på så mange timer, dager og år vi tilbringer i arbeid. Det må jo være forferdelig slitsomt og uproduktivt om vi steller oss slik at vi ikke synes at på jobben er det et godt sted å være. YS' filosofi med å slå til lyd for fleksible løsninger i arbeidslivet skal derfor fortsette, men de skal også være på arbeidstakernes premisser.

I tillegg må vi ha et internasjonalt, solidarisk

Tore Eugen Kvalheim trådte barneskoene i Bergen før han slo inn på en yrkeskarriere som befal. Den fagpolitiske karrieren startet i 1995 da han ble tillitsvalgt på heltid i YS-forbundet Befalets Fellesorganisasjon. (Foto: Dag A. Ivarsøy)

perspektiv på det vi arbeider med. Jeg ønsker at vi fortsetter vårt internasjonale engasjement gjennom de prosjektene vi har, og gjennom aktiv deltakelse i våre europeiske og internasjonale faglige organisasjoner. Mange av de rettighetene vi nesten tar for gitt er det fremdeles svært mange som slåss for å oppnå, selv om de for lengst er nedfelt i FN-organet ILOs konvensjoner. Retten til å organisere seg, retten til å kunne slutte avtaler, og retten til kampmidler. I mange land er Norden den store lederstjernen. Det skulle da bare mangle at ikke vi gjør vårt for å bidra til å hjelpe arbeidstakere og tillitsvalgte i mange land til veien ut av fattigdom og håpløse arbeidsforhold.

Ved hjelp av små, men mange løft har YS blitt en tydelig og ansvarlig aktør i norsk arbeids- og samfunnsliv og det skal vi fortsette med å være. Jeg gleder meg til å ta fatt på oppgaven med å påvirke morgendagens arbeidsliv sammen med tillitsvalgte og ansatte i forbundene tilsluttet fellesskapet i YS.

Av Tore Eugen Kvalheim

Renteøkning på BFOs elevlån

Renten på BFOs elevlån økes fra 3,70% til 3,95% p.a med virkning fra 10 desember. Endringen tilsvarer Norges Banks renteøkning som ble iverksatt fra 1. november 2006.

Informasjonsrunde på Jørstadmoen

Onsdag 1. november ble den vanlige informasjonsrunden til nye elever avholdt på Jørstadmoen. Lars Kristian Danielsen fra BFOs sekretariat, var i kjempeform og holdt en presentasjon som gikk rett hjem hos elevene. Etter flere knappe seire ble sifrene denne gangen overveldende,

hele 85% er nå BFO-medlemmer i kullet! Espen Moldnes, ny leder i BESO, og Peter Woldseth, lokal BESO leder, bidro sterkt til resultatet. Peter uttrykker stor glede over å få enda flere elever under sine vinger.

Per Iver Nordset/OTV Østland

Partene er enige om ny Hovedavtale i Staten

Nestleder Eivind Røvde Solberg er godt fornøyd med resultatene etter forhandlinger om ny Tilpasningsavtale for Forsvaret med referanse til Hovedavtalen i Staten. Partene har blitt enige om flere viktige presiseringer, uten at intensjoner og medbestemmelsen er redusert, snarere tvert om. Iverksettelsesbrevet er sendt ut, og Tilpasningsavtalen er iverksatt.

Forhandlingslederne Ragnar Dahl og Rune Rudberg fremhever samarbeidet med de andre tjenestemannsorganisasjonene som en viktig suksessfaktor. BFO har hatt med Kommandørkaptein Rolf Stein fra BFO Forsvarsdepartementet.

Fra venstre Rune Rudberg (BFO), Jan Helge Pettersen (FD), Marit N. Evenstad (FD), Rolf Stein (BFO/FD) og Ragnar Dahl (BFO).

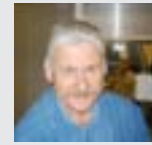
BFO vil også fremheve at samarbeidet med arbeidsgiver har gått bra, under kyndig ledelse av Jan-Helge Pettersen og Marit Nancy Evenstad. Av viktige saker vi ble enige om nevnes:

- Tidligere tilpasningsavtale til Hovedavtalens § 1 er flyttet til senere paragrafer.
- Medbestemmelse og samarbeid skal så langt mulig praktiseres ved avdelinger som er i internasjonal tjeneste
- Årlige erfaringsdiskusjoner gjennomføres hvert år, referat sendes FPT
- Verneombud og tjenestemannsorganisasjoner skal involveres ifm implementering av IA-avtalen
- FMOs budsjettbehandling til FD er gjort til gjenstand for medbestemmelse
- Vi har en avtale om hvordan virksomhetsplaner og budsjett skal behandles på lokalt og sentralt plan
- Partene har en intensjon om å utvide innkallingsfrist med saksdokumenter til inntil 2 uker (i dag 1 uke), dette vil gi oss bedre arbeidsvilkår
- Partene er enige om å nedsette et partssammensatt utvalg som skal se på hvordan vi kan øke kvinnerepresentasjonen på forskjellig nivå
- Vi har en god avtale når det gjelder kompetanseutvikling
- Vi har ivarettatt omplasseringstillfeller av yrkeshemmede arbeidstakere
- Forsvarets hovedverneombud kan etter avtale utøve sin funksjon i forhandlinger mellom de sentrale parter
- Vi har sikret en bedret kompetansebeskrivelse på OTV/tilsvarende
- Tidsforbruk som tillitsvalgt e skal inn i virksomhetsplanen
- Vi har fått et oversiktlig vedlegg som gir retningslinjer for medbestemmelse ved omorganiseringer/omlegginger og endringer i Forsvarets stillingsramme. Ved sentrale forhandlinger om firkantorganisasjon skal all lokal uenighet avklares før protokoll lukkes.

Norges Farmasøytiske Forening og NITO gis tilbud om å tilslutte seg avtalen. BFO tilbyr nå kurs som følger:

- Informasjon om ny HATA (2-4 timer)
- Kurser med en varighet fra 1-3 dager

Nytt Hovedverneombud i Forsvaret

Oberstløytnant Geir Nordstrand ble torsdag utnevnt til nytt Hovedverneombud i Forsvaret. Geir

Nordstrand er 51 år og opprinnelig fra Oslo, men er nå bosatt på Nordkisa. Han kommer fra stillingen som assisterende hovedlærer logistikk ved Forsvarets Stabsskole. Han overtar stillingen som Hovedverneombud med virkning fra 1. januar 2007.

MARKEDSPLASSEN

Offisersbladet vurderer å starte en liten «Markedsplass» på BFO-sider, der våre lesere gratis kan sette inn små rubrikkannonser hvis de har noe til salgs, som kan være interessant for andre. Dette kan være uniformer, uniformseffekter, eller lignende. Forsvarets retur og håndmagasin har lagt ned sin virksomhet, så dette kan kanskje være en god idé?

Eksempel på rubrikkannonse kan være:

Mørk uniform Hæren
størrelse 52 selges.
Meget pent brukt.
Kontakt 955 20 123

Offiserssabel, sølvbelte og epouletter til mørk uniform Hæren
selges samlet, eller hver for seg.
Like pent som nytt.
Kontakt 940 12 345

BFO - NETTBUTIKK

BFO har i samarbeid med Idè AS lansert egen nettbutikk. Hensikten med butikken er først og fremst at du som BFO medlem får anledning til å handle utvalgte produkter til fordelaktige priser. Samtidig skal alle dere som gjør en glimrende vervejobb, på en enklere måte kunne hente ut vervepremiene deres.

Det er også lagt opp slik at BFOs OTVer bestiller sitt profileringsmateriell i butikken.

"BFO butikken fungerer meget bra! Jeg prøvde selv å bestille privat og varene kom etter noen få dager."
- Lars Kristian Danielsen,
Markeds og rekrutteringsansvarlig
i BFO.

SuperTooth II er en handsfree som kan brukes mot alle Bluetooth mobiltelefoner. Supertooth er enkel i bruk og kan festes på bilens solskjerm. I tillegg kan den brukes på kontoret og andre steder. Den har oppladbart batteri og inntil 15 timer taletid og 800 timer standby. BFOs medlemmer kan få Supertooth II til 750 kroner i nettbutikken. Dette er et godt alternativ til integrerte handsfree løsninger som gjerne koster flere tusen kroner.

BEFALETS FELLESORGANISASJON

Butikken finner du link til på www.bfo.no

BFO bag på 70 liter, et av flere produkter i BFO butikken. Den tilbys medlemmer av BFO til en meget gunstig pris. En topp kvalitets bag i slitesterkt stoff.

www.bfo.no

Pensjonsreformen

Stortinget har vedtatt en pensjonsreform som legger opp til at særaldersgrensene i offentlig og privat sektor skal vurderes. Da omfanget av særaldersgrenser er størst i offentlig sektor og befall som kjent er en av de gruppene i offentlig sektor som omfattes av særaldersgrensene, vil BFO følge ekstra nøye med i prosessen.

Det skal nedsettes en partssammensatt gruppe som skal gjennomgå offentlige tjenestepensjoner. Dette vil tidligst kunne skje på våren 2007. Det er for tidlig å si hva slags mandat denne gruppen vil få, men et av de punktene som de skal vurdere vil være om det i fremtiden skal være arbeidets art og risiko, og ikke en bestemt alder, som avgjør behovet for tidlig pensjonering.

BFO har i sitt prinsippprogram 2005-2008 slått fast at de skal ha som målsetting å opprettholde dagens aldersgrense for befall og

beholde 85-årsregelen, slik at arbeidstakeren etter eget valg kan fratre med pensjon inntil 3 år før særaldersgrensen oppnås. BFO har ikke til hensikt å være med på å fremme forslag som endrer på denne målsettingen. BFO vil derimot fortsette arbeidet med å videreutvikle avtaler som påvirker og regulerer medlemmenes rettigheter til det beste for medlemmene.

Lov om personell i Forsvaret

Formålet med loven er å legge til rette for en hensiktsmessig anvendelse av Forsvarets personellressurser for å sikre gjennomføringen av Forsvarets oppgaver nasjonalt og internasjonalt.

St.meld.nr.5. (2006-2007)

Storingsvedtaket om pensjonsreform legger opp til at særaldersgrensene i offentlig og privat sektor skal vurderes. Særaldersgrenser som system bygger på en forutsetning om at grupper av arbeidstakere, sett under ett, ikke kan fortsette i arbeid ut over en gitt alder. Dagens

system tar ikke hensyn til individuelle variasjoner når det gjelder fysisk og psykisk helse. Systemet tar heller ikke hensyn til at kravene til tjenesten kan endre seg over tid. En del av dem som fratrer sin stilling ved oppnådd særaldersgrense, fortsetter å arbeide i omtrent samme omfang som tidligere, men i andre stillinger. En undersøkelse av Midsundstad (2005) viste at drøyt 50 pst. av de pensjonerte innen politi og forsvar med en særaldersgrense på 60 år, var i arbeid. Dette tyder på at en del arbeidstakere som har gått av ved særaldersgrensen, fortsatt har en arbeidsevne.

Alderspensjon

Det er i lov om Statens Pensjonskasse av 28. juli 1949 nr. 26 § 21 hvor vi finner bestemmelsen som sier at om summen av tjenestetid og alder til sammen er 85-år, så får vedkommende alderspensjon. Det betyr at befall tidligst kan få alderspensjon ved fylte 57-år dersom vilkårene til opptjeningstid er tilstede.

Jon Berge Lilland ny sjef for HSTY

Forsvarsdepartementet kunngjorde 1. desember at generalmajor Jon Berge Lilland tilsettes som sjef for Hærens styrker. Lilland har bred nasjonal og internasjonal tjeneste bak seg – senest som stabssjef i Hærstaben.

Generalmajor Lilland, som avløser general-løytnant Kjell Grandhagen, har bak seg en lang utdanning ved Krigsskolen, stabsskole og Forsvarets høyskole i Norge. I tillegg har Lilland fullført "Führungsakademie" i Tyskland og "US Army War College". Det er verdt å merke seg at Lilland startet sin karriere i Jegertrupp ved Garnisonen i Porsanger –

senere var han også tilbake som kompanisjef og operasjonsoffiser ved Garnisonen i Porsanger. I nyere tid har Lilland fått omfattende operativ erfaring gjennom sentrale stillinger i FN, Nato og koalisjonsoperasjoner.

– Jeg tar med meg mange impulser fra internasjonale miljø, som jeg håper og tror vil komme godt med i arbeidet som ligger foran oss i Hærens styrker.

Lilland har som sjef for Hærens styrker ansvaret for et stort antall avdelinger; fra grensa mot Russland – til Kabul i sør.

– Hæren er engasjert slik at operasjonsom-

rådet spenner over flere kontinenter. Det er utfordringen til, og det er fordelene med, innsatshæren. Den avtroppende sjef, Kjell Grandhagen, har evnet å favne om Hærens styrker på en forbilliglig måte – om styrkene var på patrulje i Meymaneh, stod vakt ved Kongehuset eller observerte langs grensen mot Russland.

BFO skolen

I BFO-skolen har vi en ambisjon om å gi deg:

- kompetanse til å bli oppfattet som en troverdig representant for de ansatte
- følelse av mestring i rollen som tillitsvalgt
- lyst til å lære og å bidra som tillitsvalgt
- kompetanse med nytteverdi ut over rollen som tillitsvalgt
- et nettverk for å utveksle tanker, ideer og erfaringer

Våre kurs er nå åpne for alle på arbeidsgiversiden. Kontakt BFO skolen v/kompetanseutvikler for å gjøre nærmere avtale

BFO tilbyr en gjennomgående tillitsvalgtutdanning. Ordningen er modulbasert. Deltagere som tar de ulike kursene i «pakken» i

løpet av to år vil få et bevis på at de har gjennomgått BFOs tillitsvalgtutdanning innen de ulike emnene. Gjennomført utdanning vil være med å gi en bred og sterk kompetanse som vil dyktiggjøre den enkelte, ikke bare i BFO, men også i sitt virke i forsvaret.

Andre behov for kompetanse? Vi skreddersyr kompetansegivende tiltak på forespørsel!

Kontakt BFO skolen v/kompetanseutvikler på 23 10 02 20

Kursprogrammet for 2007 vil bli annonsert på www.bfo.no i løpet av desember 2006.

BESO Landsstyre

Befalselevenes samarbeidsorgan

Leder
Espen Molnes,
(FIH)

nestleder
Ole-Christian
Torp, (BSS)

sekretær
Magnus Hafredal,
(FIH)

styremedlem
Jostein Moe,
(FIH)

styremedlem
Alexander
Koldingsnes, (HBS)

styremedlem
Dag Kaarvaag,
(FTBS)

styremedlem
Christine
Mathisen, (HBS)

Vet du at vi jobber for deg?

www.bfo.no

Nye navn på kadettkull

LINDERUD: Max Manus 06 og Bratland 09 er navnene de to nyeste kullene på Krigsskolen har valgt. Den 13. oktober fikk de overrakt sine fendler.

Tekst og foto: Leif Inge Skagemo

Under en høytidelig seremoni på oppstillingsplass på Linderud fikk det nyeste bachelor-kullet, samt høstens kvalifiseringskurs ved Krigsskolen, offisielt sine nye navn. Kullene har selv kommet frem til hvilke navn de skal bære. Bachelorkullet 06-09 valgte navnet kompani Bratland 09, mens kvalkuset heter kompani Max Manus 06.

Gode egenskaper

Fungerende skolesjef Jan Pay overrakte fendel med navnet på, til representanter for hvert kull. Kadett Glenn Martinsen mottok fendelen på vegne av Bratland 09.

VENNER: Generalløytnant Tønne Huitfeldt (R) holdt et foredrag om sin gode venn Sverre Bratland.

- Da vi skulle velge et navn var det viktig for oss at det skulle være en person som har gjort mye for Forsvaret,

ikke bare under andre verdenskrig, men også etterpå. I det norske Forsvaret tilbringer vi et fåtall av dagene i vår yrkeskarriere i krig. Derfor la vi vekt på at offiseren skulle ha gjort en stor innsats også i fredstid. Sverre Bratland var en slik person. I tillegg har vi lagt vekt på hans evner til å lede i front, samt hans interesse for utdanning. Bratland var kjent som

en omsorgsfull og ydmyk person, egenskaper vi gjerne vil bli assosiert med.

For kompani Max Manus 06 var det kadett Bjørn-Tore Lenes som mottok fendelen.

- Max Manus var en lojal, handlekraftig og utradisjonell offiser. Samtidig var han en offiser som alltid var en av gutta. Vi ønsket å ta et navn fra en litt annerledes og jordnær type, og det er med ære og stolthet av vi nå bærer navnet kompani Max Manus 06.

Ung tradisjon

Etter bestemte statutter velger kadettene selv ut hvilke navn de skal bære.

"KJAKAN": Gunnar Sønsteby fortalte historier om Max Manus til lydhøre kadetter.

Tanken er at kullene skal velge navnet til en tidligere offiser som hadde egenskaper og trekk som kadettene vil identifisere seg med. Å velge kullnavn etter en kjent offiser har utviklet seg til å bli en tradisjon ved Krigsskolen de senere år.

Etter fendeloverrekkelsen holdt generalløytnant Tønne Huitfeldt (R) et foredrag om sin tidligere kollega og gode venn Sverre Bratland.

Gunnar "Kjakan" Sønsteby fortalte kullene, og resten av de fremmøtte, om sin venn fra den såkalte Oslo-gjengen, Max Manus. Tilstede under markeringen var også enken etter Max Manus samt sønn og datter.

Andøya kåret til årets flystasjon

 Alf Ragnar Olsen, Andøyposten

Det var under et Forum-3 møte at luftvingsjef Christian Schønfeldt mottok prisen for beste flystasjon, fra generalinspektør Stein Erik Nodeland. Generalen sa følgende i begrunnelsen fra seg og en enstemmig komite:

– Vinneren av årets pris har utmerket seg ved å levere et særdeles godt produkt, til tross for at de har blitt redusert i Føniks 2-prosessen, og materielltilgjengeligheten har blitt noe lavere enn vi hadde ønsket. Stasjonen har levert styrker til operasjoner hjemme og ute, og de høster stor anerkjennelse for sin profesjonalitet og kvalitet.

– Stasjonen har vist stor vilje og evne til å utnytte de muligheter som ligger i regler og avtaler til å levere god kvalitet til en lav kostnad. Dette er et tegn på det gode samarbeidet som er mellom ledelsen og arbeidstakerorganisasjonene. Stasjonen har også klart å opprettholde sin operative virksomhet på et høyt nivå i en tid med manglende flytilgjengelighet, ikke minst gjennom ett tett og godt samarbeid med FLO lokalt.

– Stasjonen har vært en god vertsavdeling for øvelser i siste år, til tross for små ressurser. Videre har stasjonen vist et helhetlig ansvar for å få frem besparende og gode EBA-løsninger. Sist, men ikke minst, har stasjonen vist at de tar et helhetlig ansvar for de ansattes arbeidssituasjon og belastninger, og det er en fornøyelse å be luftvingsjef Schønfeldt på Andøya reise seg å motta plaketten som viser at Andøya er årets stasjon 2006.

Luftvingsjef Christian Schønfeldt sier det er kjempeartig å få en slik anerkjennelse – og deler æren med samtlige ansatte på Andøya Flystasjon.

– Æren for dette resultatet ligger hos samtlige ansatte på flystasjonen. Samtlige avdelinger, ansatte og sjefer har dratt i samme retning for å skape kvalitet og utnytte ressursene maksimalt. Det har gitt resultater, og det er selvsagt artig at det blir lagt merke til. Min forgjenger Ole Asak fortjener sin del av æren for dette, og for meg som ny luftvingsjef har det vært en fin tid.

Ledelsen og de ansatte på stasjonen feiret begivenheten med kaker den 1. desember.

Luftvingsjef Christian Schønfeldt og basesjef Jørn Stave gleder seg over at Andøya Flystasjon denne uka ble kåret til årets flystasjon. – Velfortjent og gledelig honnør til alle ansatte på samtlige avdelinger. Dette er resultatet av god laginnsats, sier de to.

Gjenopptar sin advokatvirksomhet

Sigmund Mjaaland har arbeidet som juridisk rådgiver for BFO siden 1. januar 2004. Han har arbeidet med spørsmål i tilknytning til ny Lov om Personell i Forsvaret, herunder stillingsvernet for offiserer etter lov om yrkesbefal, som ble opphevet ved vedtakelsen av den nye loven.

Mjaaland har for øvrig arbeidet med enkeltsaker i BFO av spesiell karakter, samt andre spørsmål i forhold til befalets tilsettingsforhold, som en følge av den nye personelloven.

I studietiden arbeidet Mjaaland som befal ved Vakt & sikkerhetsseksjonen i FO, og var senere ansatt som juridisk konsulent i FD og FO. Han gikk ut av befalsskolen for Kystartilleriet i 1973, og er vpl kapteinløytnant. Mjaaland

har mange års erfaring som advokat innenfor de vanligste rettsområder, herunder strafferett, fast eiendomsrettsforhold, samt arbeidsrett med god innsikt i tilsettings- og avskjedsbestemmelser for befal. Mjaaland flytter ut av BFOs lokaler og driver i fremtiden sin advokatvirksomhet med kontor i Møllergata i Oslo. Hans konsept er å gi sine klienter en kostnadsfri og uforbindtlig vurdering om klienten har en sak å gå videre med, eller ikke.

Kontoradressen er: Møllergata 6, 0179 Oslo
Tlf: 45 28 90 10 – Fax: 22 42 77 00

Lederkonferansen fungerer som et politisk verksted og organisasjonsmessig forankringspunkt for en rekke områder innen BFOs virksomhet og arbeid både lokalt og sentralt. Det skal også være et sted der man både faglig og sosialt møtes for å få nye impulser, i tillegg til at en slik tur skal være en BFO-opplevelse som også gir noe tilbake til våre tillitsvalgte for det gode arbeid de gjør til daglig.

Ambassadør Nils Olav Stava holdt et foredrag om politiske forhold i Baltikum.

Mangeårige BFO-tillitsvalgt Arnold Blix, ble hedret med BFOs "Gylne blink"

På bakerste benk fant vi Kari Ulrichsen, Ragnar Dahl, Didrik Coucheron og Eivind R Solberg fra BFOs sekretariat.

Jan Smith innledet som leder av komiteen for BFOs Hederspris, før årets overrekkelse.

Av Einar Holst Clausen

Meget lærerik og god lederkonferanse

I år møttes 50 lokallforeninger, 6 regioner, BFO sekretariat og BFO Hovedstyre. Totalt 97 BFOere opplevde 3 lærerike og hyggelige dager i Riga. Med oss hadde vi også vår forsikringsbroker BAFO, og samarbeidspartner på mobiltelefoni, Netcom. Til det faglige påfyll, bidro også stabssjef ved Forsvarets Skolesenter, kommandør Lars Saunes, og kommandørkaptein Johan Berg (organisasjonenes fellesrepresentant i FS07). Hyggelig var det også at ambassadør Nils Olav Stava, og forsvarsattache Rune

Breigutu møtte opp for å gi oss en orientering.

Didrik Coucheron åpnet konferansen offisielt. Hva er det viktigste organ i BFO, jo BFOs lederkonferanse! Der møtes de tillitsvalgte på alle nivåer i BFO, og utveksler erfaringer, får nye impulser og ny motivasjon. Didrik kunne fortelle om en hektisk siste uke i media, og ikke minst et hektisk år siden siste lederkonferanse. BFO har det siste året som vanlig jobbet svært aktivt på mange nivåer og med mange viktige saker for de ansatte i Forsvaret. Arbeidet for å få på plass stillingsvernet har nok vært en av de største og mest arbeidskrevende prosessene.

Didrik kommenterte også Forsvarssjefens mye omtalte innlegg i Oslo Militære Samfund, og kort fortalt så var konklusjonen at det kanskje var på tide med noen rene ord for pengene, med en konkretisering av problemstillingen. Didrik har fortsatt ordets makt i behold, og med en god blanding humor i tillegg til inngående kunnskap om situasjonen i Forsvaret i dag, hadde han forsamlingen i sin hule hånd de første to timene på konferansen.

Ambassaden stilte opp

Lederkonferansen var så heldige å få besøk av Norges ambassadør i Riga, Nils Olav Stava. Ambassadøren fortalte kort om den

BFO Lederkonferanse 2006

97 delegater opplevde noen faglige og lærerike dager i Riga.

BFO tillitsvalgt i over 20 år Pål Sævik mottar BFOs Hederspris 2006 av Didrik Coucheron, med tilhørende kunstverk, diplom og medalje.

harde og tøffe historien i regionen opp gjennom historien, men la spesielt vekt på den tyske okkupasjonen i 2. verdenskrig og tiden etter, under Sovjetisk styre. Konferansedeltakerne fikk også en orientering om prosessene som førte frem til Latvias relativt nye medlemskap i EU og NATO. Stava foredro også om oppbyggingen av Latvias økonomi, som i det siste har en meget god vekst. Han snakket også en del om de politiske utfordringer i regionen, og en av de største utfordringene i Latvia og i de Baltiske land generelt, nemlig arbeidsmarkedet, som opplever en stor arbeidsutvandring til bedre stilte land i Europa. Ambassadøren ga også et meget

godt og interessant innblikk i det indre politiske liv i dagens Latvia.

Sammen med Stava møtte også Forsvarsattache Rune Breigutu, som også svarte på en rekke spørsmål fra interesserte konferansedeltagere. Breigutu fortalte i sitt innlegg litt om utviklingen i det Latviske forsvaret spesielt, og de Baltiske stater generelt. Latvia har nå tatt en prinsipiell avgjørelse på at de skal ha et profesjonelt forsvar, og forlater således verneplikten. De deler det inn i et underoffiserskorps med egen utdanning, og en krigsskole som utdanner offiserer til operative ledere. Dette er felles for alle de Baltiske land. I tillegg har de stabsskole 2 modell, men

mangler noe på å få til den grunnleggende stabsskoleutdanningen. Når det gjelder den materielle status for forsvaret i Latvia, så er det slik at mye av materiellet de bruker i dag er overskuddsmateriell som de har mottatt som hjelp fra en rekke land, blant annet fra Sverige.

Lederkonferansen takket ambassadør Stava og forsvarsattache Breigutu for at de tok seg tid i deres hektiske hverdag i Baltikum til å møte de tillitsvalgte i BFO.

Utdeling av BFOs hederspris!

Begrunnelse for tildelingen i 2006 var: "Prisvinneren er en sterk personlighet med et usvikelig engasjement for BFO. Hans

Innledningsforedraget ble holdt av løytnant Håvard Johansen, tidligere leder for Kadett-Forum (KAFO).

Pausene ble brukt til kaffe og røyk, eller bare frisk luft.

Lars Omberg BFO ledet konferansen. Her sammen med Komm. Lars Saunes fra FSK som var foredragsholder.

integritet, kunnskap og vilje, retter seg alltid mot medlemmenes beste. Vinneren er sosial av natur, og hans faglige styrke preges av rettferdighet og nøyaktighet – der omsorgen for individet står i sentrum. BFOs Hederspris 2006 tildeles Pål Anders Sævik!" Pål fikk overrekket et kunstverk av Gro Fraas, flott diplom og BFOs Hedersprismedalje.

Hvordan er det egentlig å være i BFO?

Innledningsforedraget ble holdt av løytnant Håvard Johansen, tidligere leder for KadettForum (KAFO). Håvard tok oss med en god porsjon humor og god fortellerkunst, gjennom sin historie som BFO-medlem fra befalsskoletiden via flere tillitsverv på stadig høyere nivåer i BFO, og hvordan han har opplevd dette. Som Håvard sa, så

oppdaget han stadig flere sider og organisasjonsnivå i BFO, men de to elementene som alltid går igjen, er enkeltmedlemmet og lokalforeningen. Håvard understreket også viktigheten av årlig å gjennomføre en lederkonferanse, samt at vi alle har et bankende BFO-hjerte, slik at vi hele tiden utvikler BFO som organisasjon, og at vi hjelper og støtter hverandre i det daglige. Konferansedeltagene ble også ledet gjennom BFOs organisasjon, med alle organisasjonsledd, samt hvordan og hvorfor BFO fortsatt er det beste alternativet for befal.

Utdanningsordningen i Forsvaret

Til å innlede i dette hovedtemaet under lederkonferansen, møtte kommandør og stabssjef på Forsvarets Skolesenter, Lars

Saunes. Han ga oss en meget interessant og lærerik orientering om den nye utdanningsordningen, og tanker rundt effektivisering av utdanningen. Saunes ga oss i tillegg et innblikk i visjonen for videre utvikling av ordningen. Foredraget var såpass interessant, at Offisersbladet vil komme med en artikkel i nr 1/2007, om den nye utdanningsordningen, og veien videre. Foredraget til Saunes dannet grunnlaget for lederkonferansens videre gruppearbeid rundt dette temaet. Den første dagen ble avsluttet med felles middag på en restaurant i lokaler fra 1400-tallet i Riga.

Neste dag presenterte hver enkelt region, i plenum hva de hadde kommet frem til, og dette dannet grunnlag for en plenumsdebatt.

Et hovedtrekk var at folkene stort sett

I humorens tegn, fikk artilleristen Pål Sævik overrekket sjøforsvarets stabsoffiserslue fra BFO Region Vest.

Lars Kristian Danielsen (t.v.) hadde full kontroll på det tekniske under konferansen.

Regionsstyreleder Region Vest, Stein Flom Jacobsen gjør ære på mangeårige OTV Vest, Rolf Ledal.

mener at helheten på ny utdanningsordning ser grei ut, men at noen ønsker den tradisjonelle befalsskolen tilbake, og bedre planer for videre utdanningsløp for de gamle KS 1'ere. Avdelingsbefalsordningen ble kritisert, og det ble fremsatt noen betenkeligheter rundt for stor fokusering på bachelorgraden på krigsskolene. Det ble i den anledning sagt at det å gi offiseren den riktige faglige militære plattform, samt forme de som offiserer og fremtidige ledere, fortsatt bør være det primære. Ny leder av Kadett Forum(KAFO), Thomas Bakke forsvarte imidlertid bachelorutdanningen på Krigsskolen på Linderud, som han karakteriserte som meget vellykket. Bakke orienterte også forsamlingen om at det pågår et arbeid for å slå sammen KAFO og NOFKA(NOF sitt

kadettorgan), som et ledd i BFOs arbeid mot "Ett yrke – en organisasjon". Den påfølgende debatten ble både lærerik og opplysende, og panelet bestående av kommandør Lars Saunes, og leder BFO Didrik Coucheron, svarte godt for seg og holdt temperaturen oppe. Store deler av lederkonferansens siste dag, ble satt av til plenumsdebatt rundt vår nye utdanningsordning.

Temaer som lederkonferansen debatterte var blant annet:

- Er vi tro mot ny ordning!
- Utdatert rekrutteringsordning!
- Varemerket GBU må tilbake!
- Skill utdanning og ordinær drift i avdelingen!
- Befalsskolen som den viktigste rekrutteringsbrønnen i Forsvaret

- Behovet for kompetansepåfyll i hele karrieren – livslang læring
- Direkte rekruttering – forringer kvaliteten på offiseren!
- Utvikling av avdelingsbefal, og deres karriere må tydeliggjøres!
- Finne en sammenheng (rød tråd) mellom GBU – GOU – VOU (herunder våpenskoler/ sivile utdanningsinstitusjoner)

Detaljer fra plenumsdebatten vil bli kommentert og skrevet om mer detaljert i senere utgave av Offisersbladet. BFO har fått et bredt grunnlag fra lederkonferansen, som danner grunnlaget for videre konstruktivt arbeid og påvirkning oppover i systemet, i tiden fremover.

ALARM! ALARM!

VESTERÅLEN: Aldri tidligere har Forsvaret testet sin reaksjonsevne i så stor skala som under øvelse Mobil innsats. Over to tusen soldater ankom øvelsen til havs, lands og i lufta. Oppdraget var, praktisk talt, å komme seg til Andøya i Nordland så fort som mulig.

Av kaptein Hanne Olafsen
Foto Per A. Juvang

– Dette er helt i tråd med hvordan verdens sikkerhetsbilde har endret seg. Der det før var viktig å stille store styrker som skulle være klare på tre måneder, er det nå viktig å stille mindre og mer slagkraftige styrker på dager eller timer, sa en forventningsfull Forsvarssjef, Sverre Diesen, før øvelse Mobil Innsats startet i november.

Test av reaksjonsevnen

Vanligvis foregår planprosessene i forkant

av store øvelser med omfattende involvering av alle deltakende avdelinger. Det var ikke tilfelle denne gang hvor hovedmålet var å teste reaksjonsevnen. Derfor var avdelingene uforberedt på alarmøvelsen som skulle foregå i Vesterålenområdet.

– Det er viktig å øve så realistisk som mulig, og i en reell situasjon hadde man ikke visst om krisesituasjonen lenge før den inntraff. Derfor var det essensielt at informasjon om øvelsen ble holdt hemmelig for de deltakende styrkene så lenge som mulig, forklarer general Diesen.

– Vi vil gjerne vite hvordan og hvor raskt

avdelingene reagerte, derfor var det ingen av dem som visste hvor de skulle – slik at de ble tvunget til å planlegge og handle nesten samtidig, sier Forsvarssjefen.

Uten Nato

God trening skapes gjennom mest mulig realistisk trening på løsning av oppgaver som er relevante for militære styrker, på alle nivåer. Selv om øvelsen er basert på en fiktiv kjede av hendelser, setter scenarioet søkelyset på viktige aspekter knyttet til Forsvarets oppgaver i fred, krise og krig.

Oppdraget på Andøya handlet om å løse

ALARM!

F-16 opererte også på natten under øvelsen.

Patruljer med hund sørget for godt vakthold.

Forsvarssjef Sverre Diesen var på plass.

konflikten med det fiktive landet Havland, som utfordret norsk suverenitet. Scenariet tok utgangspunkt i å løse konflikten med norske styrker uten støtte fra Nato. Derfor var det en massiv mobilisering av styrker lokalbefolkningen ble vitne til.

Over 2000 soldater fra Luftforsvaret, Hæren, Sjøforsvaret, Heimevernet og Forsvarets logistikkorganisasjon var innkalt til reaksjonsøvelsen i november.

- På plass var om lag tusen soldater fra Hæren, med en kommandoplass og Panserbataljonen som kjerne. Luftforsvaret stilte med fire jagerfly, en rekke helikoptre og luftvern, og sjøforsvaret var til stede med blant annet en fregatt, kystvaktskipet KV Andenes som drev taktisk ledelse til havs, en ubåt og to Missil torpedo båter, mens Heimevernet stiller med sine skarpeste innsatsstyrker, sier lokal øvingsleder på Andøya, oberst Bror Myrvang.

Tidsriktig og fremtidsrettet

Scenariet, spillet og planleggingen av øvelsen er det Landsdelskommando Nord-Norge (LDKN) som står bak.

- Jeg mener bestemte at denne øvelsen har vært unik, tidsriktig, moderne og fremtidsrettet. Vi har lagt vekt på et scenario som kunne fasilitere hele den operative sekvens, helt fra den gryende krisen, til styrkeoppbygging, til operasjonsordre og til taktisk deployering, sa kontreadmiral Trond Grytting, sjef for LDKN, da øvelsen var over.

Mobil innsats 2006 skulle også gi svar på om kommandoledene ved Fellesoperativt hovedkvarter (FOHK) i Stavanger og i LDKN i Bodø fungerer tilfredsstillende.

- Jeg visste nesten ingenting om øvelsen før den begynte, og det eneste jeg var klar over var at det skulle skje noe i Nord-Norge et sted, fortalte viseadmiral Jan Reksten, sjef FOHK.

Alltid fokus på sikkerhet

Forsvaret har alltid fokus på sikkerhet, øvelse Mobil innsats var intet unntak. Det var mange tiltak og blant dem hadde Militærpolitiet og sivilt politi et nært og tett samarbeide i forhold til dette med trafikksikkerhet. En dag gjestet også noen militærkledd skolefritidsordningen på Andøya for å dele ut refleksvester til barna.

- Nå må dere huske å bruke refleks hver dag. Husk at også på dagen synes dere bedre med refleks, sa panserbataljonsjef Egil Haukland til de lydhøre barna.

- Ai, ai captain, svarte barna oberstløytnanten, som ikke tok seg nær av å bli degradert av de små.

Leder i øvingsområdet, oberst Bror Myrvang, er glad for at Forsvaret forlot øvingsområdet på Andøya uten ulykker eller miljøskader. Myrvang mener en del

av suksessen med en ulykkesfri øvelse må også deles med politiet og tålmodige trafikanter.

Fornøyd minister

Forsvarsminister Anne-Grete Strøm-Erichsen var i operasjonsområde på Andøya for selv å få innblikk, inntrykk og direkte dialog med avdelingene som deltok. Hun mener det var viktig at øvelsen ble lagt til Nord-Norge.

- For regjeringen er nordområdene et satsingspunkt. Derfor er det viktig å vise at Forsvaret er i stand til å forsvare både miljøet og ressursene her oppe, sa hun.

Forsvarsministeren syntes øvelsen viser at omstillingen av Forsvaret har vært vellykket.

- Det at alle nå trener sammen illustrerer endringene i Forsvaret. Vi viser nå at Forsvaret er raskt og operativt når det gjelder, oppsummerte hun.

- Det er viktig at vi stadig oppfrisker Forsvarets reaksjonsevne, kommenterte Kjell Grandhagen, sjef for Hærens styrker, som fulgte statsråden på øvelsens siste dag.

Foreløpige evalueringer og tilbakemeldinger tilsier at dette er øvelser som vi vil se mer av også i årene som kommer, nettopp for å teste et tidsmessig og moderne forsvar som er satt til å løse oppdukkende oppdrag på kort tid. Forsvaret skal være mobilt og fleksibelt, og inneha en reaksjonsevne som sørger for at en er i stand til å møte den trusselen og de utfordringene som følger med – hurtig og realistisk.

*Litt Nord-norsk natur
fikk alle med på kjøpet.*

FAKTA OM MOBIL INNSATS 2006:

Tid og sted

5. - 10. november 2006, Andenes
«Risøyhamn» Sortland

Hensikt

å øve Forsvaret i å forsvare landet vårt

Scenario

et fiktivt land utenfor norskekysten utfordret Norges suverenitet, og i et scenario der det ikke var naturlig med støtte fra Nato, skulle denne øvelsen trene og demonstrere Forsvarets evne til

rask reaksjon i og effektiv håndtering av en krisesituasjon

Ikke varslet

Deltakende avdelinger var ikke varslet på forhånd, og visste ikke hvor styrkene skulle sendes. Grunnen til at øvelsen ble lagt til Vesterålen, var blant annet at dette er et område som ikke er lett tilgjengelig og helt ukjent for Hæren. Her krevde områdets topografi en tett koordinering mellom land-, sjø- og luftstridskreftene.

Alle ledd

alle kommandoleddene ble testet, fra den operative sjefen ved Fellesoperativt hovedkvarter i Stavanger og helt ned til den enkelte soldat ute i felten

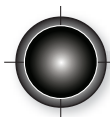
«En matematikers klarhet, en dikters fantasi, en apostels begeist

- Hvordan påvirker det milit anvendbarheten av norske

ære etos militære styrker?

Av major Harald Høiback

Generalene Grandhagen, Mood og Sølvberg under en øvelse i Nord for noen år siden.

Er det et yrke å være offiser i Norge, eller er det en profesjon, eller er det noe helt annet? På grunn av verneplikten har det i Norge mer vært et praktisk yrkesvalg å bli tjenestegjørende offiser enn et etisk eller moralsk valg. Også mannlige bakere og rørleggere har plikt til å føre strid for å verne landet, på lik linje med de fastlønte offiserer. Dette forholdet endret seg tilsynelatende den 1. januar 1999, da Lov om tjenestegjøring i internasjonale fredsoperasjoner trådte i kraft. I § 4, om beordring, står det: "Dersom tilfredsstillende deltakelse ellers ikke kan oppnås, kan Kongen beordre yrkesbefal til å gjøre tjeneste i en internasjonal fredsoperasjon, selv om kontrakt om dette ikke er inngått." Med dette har yrkesbefal prinsipielt kommet i en annen kategori enn øvrig befal, som ikke kan beordres på samme måte til skarpe oppdrag i utlandet.

Om man oppfatter offisersyrket som et yrke man selv velger blir det viktige spørsmålet i denne sammenheng hva dette yrket innebærer. Hvis utenlandstjeneste oppfattes som en del av jobben, som man gjør for eksempel i USA, vil staten kunne praktisere en form for ledelse av Forsvaret som betegnes stove pipe, også når det gjelder deltakelse i internasjonale operasjoner. Stove pipe innebærer at den utøvende myndighet kan "sluse" sine ordre direkte ned til offiserene som utfører dem, gitt at ordrene ikke bryter nasjonale eller internasjonale lover. Men oppfattes utenlandsoppdrag som noe som ikke faller naturlig inn under offiserens arbeidsområde kan en slik form for ledelse ikke praktiseres. Siden frivillighetsprinsippet fremdeles gjelder som hovedregel ved utenlandsbeordringer, også etter ikrafttreddelsen av Fredstjenesteloven, utgjør den typen aktivitet bare i en begrenset grad en naturlig del av offisersjobben, og man kan derfor bare i like begrenset grad praktisere stove pipe command. Dette kom klarest til uttrykk før ikrafttreddelsen av Fredstjenesteloven da vi for eksempel ble bedt om å stille to mineryddere til

disposisjon for NATO i 1997/98. Uten myndighet til å beordre ble vår deltakelse med andre ord "avgjort etter en diskusjon over kjøkkenbenken hjemme."

Forsvaret har også etter ikrafttreddelsen av Fredstjenesteloven skaffet seg negativ oppmerksomhet ved at forhandlingene om økonomisk kompensasjon har fortsatt også etter at styrkene har ankommet operasjonsområdene. Men mye av den negative omtalen skyldes at kritikerne ikke tar konsekvensen av at om man oppfatter 'soldiering' som et yrke, så må man også forvente at de som tar jobben vil selge sin arbeidskraft til høyest mulig pris, på lik linje med alle andre yrkesgrupper. Innenfor en slik forståelsesramme er det like lite uetisk av en offiser å stille sin arbeidsgiver spørsmålet om 'hva får jeg for det da?', hvis han blir bedt om å utføre noe som ligger utenfor arbeidsinstruksen, som det er for en snekker. Med andre ord: Om man oppfatter "krigerhåndverket" som et yrke, betyr det at styringen av Forsvaret også må bestå av forhandlinger og overtalelser for at Forsvaret skal nå de mål politikerne setter. Det viktigste middel i ledelse av Forsvaret blir altså en velfylt lommebok som er i stand til å betale konkurranse-dyktige lønninger.

Et annet spørsmål er selvfølgelig om det faktisk er mulig å oppfatte offisersyrket som et yrke. Tradisjonelt har det vært oppfattet noe suspekt å bære våpen for betaling. Krig er sedvanlig noe som angår hele folket. Forsvarsminister Robert S. McNamara forsøkte å distansere seg fra en slik holdning og uttalte følgende: "The greatest contribution Vietnam is making –right or wrong is beside the point—is that it is developing an ability in the United States to fight a limited war, to go to war without the necessity of arousing the public ire." Krig burde altså oppfattes som en del av statens mange oppgaver og burde derfor ikke overskygge statens øvrige gjøremål. En slik holdning er kanskje fornuftig i en tid som vår, som preges av endemiske kriger med sterk vekslende intensitet og varighet, og som for de flestes vedkommende kun utspiller seg på

1 Gudmund Schnitlers krav til en militær sjef i *Strategi* (Oslo, 1914) s.153. 2 Lov 23.02.1996 nr. 9 om tjenestegjøring i fredsoperasjoner. 3 "Hovedprinsippet om frivillighet ble senest slått fast av Stortinget i forbindelse med vedtakelsen av lov 23 februar 1996 nr 9 om tjenestegjøring i internasjonale fredsoperasjoner[.]". St meld nr 38 1998-99 Tilpasning av Forsvaret til deltakelse i internasjonale operasjoner. Pkt 5.2. 4. Assisterende NUPi-direktør Ståle Ulriksen, gjengitt i *Harstad Tidende* 25 oktober 2001.

«En matematikers klarhet, en dikters fantasi, en apostels begeist

fjernsynet. General Fred C. Weyand, daværende Chief of Staff, U.S. Army, hadde likevel ingen tro på at McNamaras oppskrift var gjennomførbare. "The American Army really is a people's Army in the sense that it belongs to the American people who take a jealous and proprietary interest in its involvement [...] In the final analysis, the American Army is not as much an arm of the Executive Branch as it is an arm of the American people." Krig er altså noe som angår hele folket, uansett hvor den finner sted, og kan derfor ikke overlates til staten alene.

Også enkelte norske offiserer vil reagere sterkt på at man slår offisersyrket i hartkorn med andre yrker, hvor arbeidskraften selges til høystbydende. Virksomhet må oppfattes som en profesjon og ikke som et yrke. En profesjon kjennetegnes i denne sammenheng av tre forhold; ekspertise, ansvarlighet og gruppetilhørighet. En profesjon forvalter en formell ekspertise som det tar langt tid å tilegne seg. Videre har en profesjon et nært og ansvarsfullt forhold til samfunnet som helhet, og ikke bare til enkelte kunder eller arbeidsgivere. En profesjon er også kjennetegnet av at profesjonen har klare regler for hvem som tilhører profesjonen og hvem som ikke gjør det. 'Medlemskap' i en profesjon får man gjennom avlagte eksamener etter lang tids teoretisk utdanning. Medisin og juss er de klassiske eksempler på profesjoner, hvor utøverne har et bevisst forhold til at de tilhører en egen gruppe med et spesielt ansvar og en spesiell utdannelse.

Oppfatter man offiserer som en del av en offisersprofesjon må man ta andre hensyn med tanke på den politiske ledelsen av dem, enn om man definerte offiserer som en yrkesgruppe. Profesjoner er tradisjonelt vanskelig å styre,

fordi de har et klart syn på hva profesjonen bør gjøre, og hva den ikke bør gjøre, eller som det heter i Hippokrates' legeed: "Jeg vil holde både mitt liv og min kunst ren og hellig". Man kan altså ikke beordre medlemmer av en profesjon til hva som helst, selv om det skulle ligge innenfor lovens rammer. Gjennom å besitte en faglig ekspertise, som profesjonen er alene om, forventer den også å kunne påvirke oppdragsgiveren, og ikke bare bli påvirket.

De to toneangivende generaler i Norge i 1940, Carl Gustav Fleischer og Otto Ruge hadde et ulikt syn på hvordan denne påvirkning skulle finne sted, og hvordan den militære 'profesjonsmakt' burde brukes. Otto Ruge mente som sjef for generalstaben at Forsvaret skulle levere den vernekrift som politikerne ba om, og faktisk betalte for, og at profesjonsmakten derfor skulle brukes i korridorene: "Den Kommanderende General eller Kommanderende Admiral som kommer i åpenbar strid med Regjeringen og Stortingets flertall, kan nok høste en publikumssuksess hos forsvarsentusiastene, men han kommer fort i den situasjon at de politikere som faktisk har avgjørelsen, overhode ikke hører på ham. Som jeg mange ganger har sagt spøkefullt i generalstaben: jeg vil heller i stillhet lyve meg til eller tigge meg til 100 000 kroner som vi får, enn å legge frem dødfødte millionforslag og få ros i Aftenposten." General Fleischer på sin side mente at Forsvaret også hadde et ansvar for hva politikerne faktisk mente om Forsvaret, og for nasjonens holdning til vernekriften: "Fleischer delte ikke Ruges oppfatning av at det var 'den almindelige civile borgers oppfatning' som skulle være avgjørende for statsmaktens stilling til forsvaret, og at forsvarsledelsen var et utførende ledd for regjeringens forsvarspolitik.

Han så forsvarsmaktens ledelse som en del av den statlige ekspertise. Denne ekspertise – det fagmilitære syn – måtte fremkomme offentlig slik at den ikke bare var en viktig del av regjeringens beslutningsgrunnlag, men også opinionsdannende."

Spørsmålet er om befolkningen, gjennom Stortinget, skal "skyve" Forsvaret foran seg, eller om det er Forsvaret som skal "trekke" det samme folket etter seg. Med andre ord: Har forsvarssjefen kun ansvar for å levere etter bestilling, eller har han også et ansvar for at politikerne ber om de riktige tingene, sett fra en fagmilitær vurdering? Og i forlengelsen av det: Må forsvarssjefen overbevises på et faglig grunnlag om at de instruksjoner han får av de politiske myndighetene er faglig holdbare, eller har politikerne et absolutt krav på å få det de ber om så lenge de holder seg innenfor loven? I vår del av verden er det i hovedsak det siste som gjelder: "The politicians should get what they ask for, even if it is not what they really want. In other words, the politicians have a right to be wrong."

Også i Norge går politisk myndighet foran militær kyndighet, men her har forsvarssjefen tradisjonelt beholdt retten til i det minste å gi offentlig uttrykk for misbilligelse. Den norske forsvarssjefen har følgelig hatt langt større mulighet til å uttale seg selvstendig og kritisk i forhold til den politiske ledelse enn tilsvarende militære sjef i noe annet land det er naturlig å sammenligne seg med: "For å finne paralleller til den norske forsvarssjefsstillingen, vil det være nødvendig å rette oppmerksomheten mot land som ellers er holdt utenfor denne undersøkelsen, for eksempel land i Sør-Amerika og Øst-Asia."

Et annet spørsmål er: Hvilke frihetsgrader har forsvarssjefen i gjennomføringen av de instruksjoner han har fått? I Instruks for forsvarssjefen av august 1994, heter det at: "Han har ansvaret for Forsvarets virksomhet i samsvar med oppdrag og retningslinjer gitt av Kongen i Statsråd og Forsvarsminister." Kan et slikt ansvar sammenliknes med sentralbanksjefens ansvar for en 'lav og stabil inflasjon', slik det heter i Forskrift om pengepolitikken, fastsatt ved kronprinsregentens resolusjon 29 mars 2001? Sentralbanksjefen er utenfor politikernes kontroll, i den forstand at terskelen er meget høy for at regjeringen skal diktere Norges Bank. Forsvarssjefen er neppe like fri i forhold til politikerne, spesielt ikke etter at han ble integrert i Forsvarsdepartementet. Spørsmålet er allikevel: Hvor faglig "selvstendig" bør forsvarssjefen være?

Spørsmålene over har ingen korte og

5 Siter i Harry G. Summers *On Strategy* [1982] (Oslo, 1995) s.18. 6 Ibid s.11. 7 Samuel P. Huntington, *The Soldier and the State. The Theory and Politics of Civil-Military Relations.* (Cambridge, Ma., 1957) s.8ff. 8 Anfinn Stigen, *Tenkningens historie* (Oslo, 1983). 9 Otto Ruge *Felttoget* (Oslo, 1989) s.215. 10 Torkel Hovland *General Carl Gustav Fleischer, Storhet og fall* (Oslo, 2000) s.54. 11 Anna Bolin *Political-Military Relations, An introduction to a field of study* (Stockholm, 2004) s.12. 12 Kjell Inge Bjerga og Knut Amund Surlen *Forsvarets øverste ledelse i internasjonalt perspektiv IFS 2000.* s.11.

utvetydige svar. Hensikten er heller ikke å redegjøre for ulike styringsmodeller i staten. Hensikten er å antyde at det får konsekvenser for ledelsen av Forsvaret om vi aksepterer at offiserer utgjør en profesjon, og at forsvarssjefen har en selvstendig faglig rolle. De politiske oppdragsgivere må, om man aksepterer en slik beskrivelse, i større grad basere sin styring på egen faglig ekspertise. Med andre ord: Oppfatter man offiserer som en yrkesgruppe, som tar det arbeid som er best betalt, blir statens finansielle evne til å betale lønninger viktigst, men oppfatter man offiserer som en profesjon blir oppdragsgivers evne til faglige drøftinger og til å finne de gode argumenter langt viktigere.

Men kanskje er det å være offiser i Norge verken et yrke eller en profesjon, kanskje er det noe helt annet? I 1870 satt Henrik Ibsen i Dresden og filosoferte over den seneste militærpolitiske utvikling: Just i seiren bor forliset. Preussens sverd blir Preusser-rijet. Aldri svinger der en løftning av et regnestykkets drøftning. Intet døds-dikt blir å tolke fra den stund av da en folke-reisning, skjønnhetsfylt og fri, ble et stabs-maskineri, spekket ut med kløktens dolke,- fra den stund da herr von Moltke myrdet kampens poesi.

I 1870 fremstod den tyske generalstab som ubestridt europamester i landkrig. Etter krigene mot Danmark, Østerrike og Frankrike ble det åpenbart, også for norske dikterhøvdinger, at krig hadde blitt en vitenskap som var i ferd med å 'myrde kampens poesi'. Krig var ikke lenger stedet for helter, eventyrere og folkelig

engasjement, men for byråkrater og embetsmenn. Det interessante med Ibsens ytringer, i denne sammenheng, er at de holdninger han forfektet lenge var toneangivende i Norge. Det var sågar en av grunnpilarer i det norske forsvarskonsept at forsvarer av landet i prinsippet skulle besørges av amatører, i form av vernepliktige. Også den norske fortellingen om Den andre verdenskrig vitner om at det norske folk fremdeles ønsker å fremholde krig som en arena for folkelig engasjement og ikke for de militære eksperter. Historiene om Oslogjengen, Jan Baalsrud og binders på jakkeslaget holdes i hevd på en helt annen måte enn historien om feltslag, generalstaber og forsyningsystemer. Heller ikke internt i Forsvaret har man sett på seg selv som en profesjon som forvalter viktig og vanskelig tilgjengelig kunnskap. I forordet til Jacob Børresens bok *Kystmakt*. Skisse av en maritim strategi for Norge, (Oslo, 1993), skrev daværende generalinspektør for Sjøforsvaret, kontreadmiral Kjell A. Prytz noe som formodentlig gjelder for hele Forsvaret: "Sjøoffiserer flest er mer praktisk enn teoretisk interessert fordi de har et praktisk yrke. Dersom de skriver, er det gjerne jordnært og har normalt et kortsiktig siktemål. Glødende interesse for å sette strategiske problemstillinger under debatt, hører derfor ikke til de mest fremtredende trekk ved den norske sjøoffisersstand."

Gitt at Henrik Ibsen fremdeles har rett, at det i Norge er folkereisningen som er skjønnhetsfylt og fri og at vi ikke vil ha noe stabsmaskineri, hvilke konsekvenser får det for den politiske styringen av norske styrker? Om Forsvarets virksomhet oppfattes som et dugnadsarbeid hviler det et stort ansvar på de politikere som skal mane folket til innsats. Om

vi forstår Forsvarets virksomhet på denne måten må ledelsen følgelig sørge for å vekke begeistring og opprettholde kampånden. Mens yrkesutøvere er mest opptatt av betingelser og arbeidsforhold, og profesjoner i større grad av profesjonens egenart og kraften i de beste argumenter, vil "folkereisning", slik vi skisserer den her, være helt avhengig av synlige og engasjerte ledere, både politiske og militære. Utgangspunktet for all ledelse, og all kommando, i et slikt system, er de karismatiske ledere, noe vi i Norge ikke har fokusert mye på.

Inntil ganske nylig var General MacArthurs kjente avskjedskommentar nærmest uforståelig i Norge:

I find in existence a new and heretofore unknown and dangerous concept that the members of our armed forces owe primary allegiance or loyalty to those who temporarily exercise the authority of the Executive Branch of Government rather than to the country and its Constitution which they are sworn to defend. No proposition could be more dangerous.

General MacArthur kan neppe sies å stå den norske statsskikk særlig nær, men tilsvarende problemstillinger tvinger seg frem også i Norge, som følge av en ny og utvidet sikkerhetspolitisk agenda. Tilhører Forsvaret staten og den til en hver tid sittende regjering, eller tilhører Forsvaret nasjonen, knyttet til folket gjennom grunnloven? Hvorvidt man oppfatter MacArthurs bekymring som et problem, eller som en velsignelse, er avhengig av hvordan man oppfatter Forsvaret og dets rolle i samfunnet. Videre bør vår holdning til MacArthurs bekymring få konsekvenser for hvilke form for styring vi velger å bruke. En del av utfordringen er at det hersker liten enighet i Forsvaret selv, om hva Forsvaret egentlig skal være:

Jeg har et inntrykk av at offisersmassen i dag er delt. Den består på den ene siden av idealistiske offiserer som arbeider i Forsvaret fordi det er et spesielt yrke som har tradisjoner og verdier som gjør dem til noe mer enn ansatte i en bedrift. På den andre siden består Forsvaret av offiserer som er i Forsvaret av pragmatiske årsaker. De er ikke i Forsvaret for primært å bidra til organisasjonens beste, men fordi Forsvaret kan bidra til deres egen utvikling.

For å avslutte tyr vi igjen til jublanten Ibsen: "Krev ei, min venn, at jeg skal gåten klare. Jeg spørger helst, mitt kall er ei at svare." Denne artikkelen har kun skissert et spenningsfelt. Å besvare følgende spørsmål overlates derfor til den enkelte: Må Det norske forsvar ledes, styres eller overtales?

KJELL GRANDHAGEN

Har vi ikke råd til å utdanne offiserer?

Av kadett Kjell Grandhagen

Utviklingen i Hæren de senere år har uten tvil bidratt til å stille stadig større krav til de militære instruktører og ledere. Den stadige effektivisering av tjenesten, de vernepliktiges bedrede utdanningsnivå og tilgangen på krevende teknisk materiell betyr at befalet daglig stilles på prøver som krever velbegrunnede svar, høy faglig dyktighet og en anseelig pedagogisk/psykologisk innsikt vis-à-vis de vernepliktige. Dette har vært en av de grunnleggende forutsetninger for den utvikling som har skjedd i Hæren de siste tiår.

Senest er dette faktum understreket i Forsvarskommisjonens innstilling der det heter at «God tilgang på velkvalifisert befa ved undannings-, øvings- og beredskapsavdelingene er avgjørende for en effektiv utdanning og utnyttning av tjenestetiden».

Imidlertid er ikke tilgangen god nok. Beregninger viser at for å fylle behovet for offiserer frem mot 1990 må opptaket ved BSOA og Krigsskolen økes drastisk. For KS må eksempelvis opptaket økes til 72 kadetter, mens det inneværende år kun vil bli tatt opp 48.

Det synes uten videre klart at en slik økning av elevtallet både for KS og BSOA vil måtte medføre meget store investeringer og en ikke ubetydelig økning av driftsutgiftene. Men dette er da vitterlig ikke noe nytt problem. Allerede for en årrekke siden kunne man ha forutsagt de problemer

som avgangen i 1980-årene medfører, og ikke bare det, men man kunne forutsagt at for hvert år som går uten at noe blir gjort, desto mer drastiske løsninger må iverksettes når en løsning likevel tvinger seg frem. Det er derfor med bange anelser man tar for seg Forsvarskommisjonens vurdering av befalsutdannelsen.

Men kommisjonen gir ikke politikerne noe entydig råd idette spørsmål — skuffende nok. Man skisserer ulike alternativer uten å peke på sterke og svake sider. Det heter i sammendraget: «økt befalsutdanning kan gjennomføres på flere måter: Ved å øke elevtallet innenfor rammen av de eksisterende skoleetablissementer, utvide kapasitet ved å utnytte andre ledige etablissementer eller ved en utbygging av skolens kapasitet, men dette vil ta noen tid. Om det er umulig å finne praktiske løsninger gjennom tiltak som antyd det overveies imidlertid å redusere Krigsskolen fra 3 til 2 år og Befalskolens verste avdeling tilsvarende. (Forf. utheving).

Vår innerste frykt holdt altså stikk. Tanken om den 2-årige Krigsskole, som vi har møtt både på sentralt fagmiljø, hold, og i departementet, har tydeligvis fått gjennomslag — i alle fall delvis — også i Forsvarskommisjonen. Riktignok synes kommisjonen å fremme ideen som en slags siste utvei — men den peker ikke på de konsekvenser

kvenses en reduksjon i utdanningstiden kan få både for søkingen til slik utdanning og for det faglige nivå på de tilgående offiserer. Og da betyr vel egentlig kommisjonens forsikring om behovet for «velkvalifisert befa» mindre.

Virkelig interessant blir først forslaget i lys av utviklingen i det sivile skoleverk. De fleste skoletilbud synes her å ha en utvikling i retning av mer omfattende utdanning og lenger utdanningstid. Behovet for en bred allmenutdanning er økende, samtidig som den tekniske utvikling krever en mer spesialisert og grundig fagutdanning.

Men enkelte synes å gjøre et unntak for offiserer. Riktignok skal vi ha velkvalifisert befa, effektiv utdanning, høy beredskap og gjennomføre et fornuflig og fleksibelt, lederskap, men et konkret alternativ om nedskjæring av utdannelsen ligger altså på bordet. Fordi — åpenbart — man ser det som en mulighet at vi ikke har råd til de investeringer det krever å både få nok befa og beholde utdannelsens kvalitet.

Etter mitt skjønn er dette intet mindre enn skremmende. Ville noe menneske våge å tenke den situasjon at Sosialdepartementet fremmet forslag om å gi legene dårligere utdanning for å øke antallet leger. Jeg har vondt for å tro det.

Det skremmende er imidlertid ikke først og fremst, at et slikt forslag er kommet — det skremmende er at det synes å ha oppslutning også blant edel offiserer. Av den grunn vil jeg ta for meg mer inngående hva en slik reduksjon vil innebære for Krigsskolen. For BSOA's vedkommende antar jeg at skadevirkningene vil være enda større, fordi utdanningstiden der allerede er meget kort.

Utdanningstiden ved Krigsskolen er idag fordelt med ca. 50 % på militære og 50 % på sivile fag. Utdannelsen er linjefelt med spesialisering i henhold realfag og språk/samfunnsfag. Dersom utdannelsen skal reduseres med ett år kan dette tenkes gjort enten ved å kutte ned på sivile fag, militære fag, eller noenlunde jevnt på begge sider.

En reduksjon i de militære fag ville etter min mening være ydert, uheldig. Vi ville nødvendigvis få mindre kvalifiserte offiserer til å drive den faglige opplæring av mannskapene, og lavere taktisk innsikt hos de tilgående operative sjef. Jeg har vanskelig for å tro at dette vil være i tråd med det Forsvarskommisjonen forøvrig legger til grunn.

En nedskjæring av de sivile fag synes fristende. Personlig tror jeg imidlertid skadevirkningene av en slik

Offisersbladet kom over et leserinnlegg, eller rettere sagt kronikk av en ikke ukjent Kjell Grandhagen i Offisersbladet tilbake til 1978. Daværende kadettfenrik Kjell Grandhagen debatterer grundig blant annet problemene rundt underproduksjon av offiserer fra krigsskolene, og at utdanningen ved Krigsskolen reduseres fra 3 til 2 år. Han advarer mot å få en situasjon med for dårlig kvalifiserte offiserer, og at den gode rekrutteringen til krigsskolene ikke varer evig. Ved å lese hele kronikken, er det vanskelig å unngå at begrepet "å møte seg selv i døra" dukker opp i tankene. Mon tro om generaløyntnant Kjell Grandhagen i dag føler at han møter seg selv i døra?

Instant Shelter

O.B.Wiik

Bruksområder:

Forlegning
Messer
Verksted
Lager

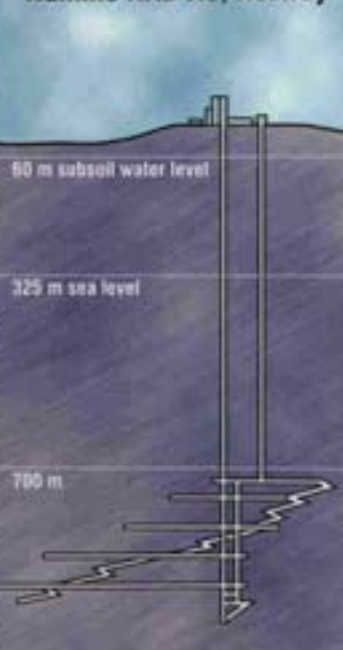

Ring 64 83 55 00

www.obwiik.no

rom for frihet

Nammo NAD AS, Norway

Nammo AS er et nordisk konsern med datterselskaper i Norge, Sverige, Finland, Tyskland og USA. Virksomheten omfatter utvikling, produksjon og salg av ammunisjon og rakettmotorer, samt miljøvennlig demilitarisering av ammunisjon. Nammo AS har 1200 ansatte og en årlig omsetning på 1,6 MRD NOK.

Nammo's Demil Divisjon er verdensledende innenfor sitt område. Forretningsenheten har mer enn 35 års erfaring innenfor demilitarisering, med produksjonsenheter ved Nammo Buck GmbH i Tyskland, Nammo Vingåkerverken AB i Sverige og Nammo NAD AS ved Løkken Verk i Norge. Nammo er også en del av PB/Nammo Demil LLC i USA.

Nammo NAD AS utfører miljømessig kontrollert destruksjon under jord i gruveanleggene på Løkken Verk, der destruksjonsvirksomheten foregår 700-1000 meter under bakken. Nammo NAD opererer innenfor et internasjonalt marked og sysselsetter 10 personer.

VI SØKER NY PRODUKSJONSLEDER

Sentrale arbeidsoppgaver vil være:

- Markedsarbeid og anbudsregning
- Produksjonsplanlegging, kontroll og rapportering
- Utvikling og oppfølging av produksjonsprosesser
- Risikovurderinger og HMS arbeid

Kvalifikasjoner/bakgrunn:

- Teknisk utdanning på høyskolenivå innen maskin, tekniske fag, kjemi eller berg
- Erfaring med håndtering av militær ammunisjon og eksplosiver
- Generell teknisk innsikt og interesse for tverrfaglige problemstillinger
- Må beherske engelsk skriftlig og muntlig
- Bakgrunn innenfor eksplosivrydding vil være et fortrinn

Stillingen byr på store utfordringer og utviklingsmuligheter for rette vedkommende.

Vi tilbyr:

- Utfordrende og krevende arbeidsoppgaver innenfor et internasjonalt og spennende arbeidsmiljø
- Selvstendig arbeid kombinert med prosjektbasert jobbing
- Pensjons- og forsikringsordninger
- Lønn etter avtale

Nærmere opplysninger om stillingen fås ved henvendelse til:

Daglig leder Ragnar Waalen, tlf. 72 49 70 81,
mob: 911 63 606 eller ragnar.waalen@nammo-nad.no
Produksjonsleder Arild Skirstad, tlf. 72 49 70 85,
mob: 913 76 645 eller arild.skirstad@nammo-nad.no

Kortfattet søknad og CV sendes:
Nammo NAD AS, Moshaugan 6, 7332 Løkken Verk

Nammo

www.nammo.com

PEOPLE PRECISION AND TECHNOLOGY

- Vårt NATO-medlemskap står fast!

Norge vil ikke sende spesialstyrker til de sørlige delene av Afghanistan på nåværende tidspunkt. Ut fra en helhetsvurdering er regjeringen og det rødgrønne flertallet kommet til at vi ikke ønsker å utvide vår deltakelse i ISAF (International Security Assistance Force) nå. Beslutningen som ble tatt skapte et voldsomt rabalder i deler av den borgerlige opposisjonen som kom med anklager om at regjeringen hadde lagt seg på en ny kurs. Og enda verre; den hadde gjort et klart brudd med Norges tradisjonelle utenriks- og sikkerhetspolitikk.

Dersom vi hadde trodd at vedtaket om ikke å sende spesialstyrken til Afghanistan vil svekke Norges stilling i NATO og vår sikkerhetspolitikk, hadde vi selvsagt ikke fattet en slik beslutning. Beslutningen er saklig begrunnet ut fra den nåværende situasjonen i landet. Spania, Italia, Frankrike og Tyskland har kommet til samme standpunkt som oss. Fakta er at mens den borgerlige opposisjonen raser og påstår at Norges troverdighet i NATO angivelig står på spill, er det ikke mange ute i Europa som har lagt merke til at vi ikke vil sende soldater ut nå. Fakta er også at i omtrent nitten måneder har NATO bedt sine medlemsland om ytterligere 2500 kampklare soldater. NATO-anmodningene er heller normal prosedyre enn unormal.

Likevel ser det ut som de borgerlige partiene, anført av Fremskrittspartiet og Høyre, ikke vil godta avgjørelsen. I stedet anklager partiene regjeringen for å ha lagt seg på en ny kurs, og foretatt et klart brudd med Norges tradisjonelle utenriks- og sikkerhetspolitikk. Ikke mindre! Sjølv syns jeg vi ikke har noe grunn til å skamme oss over innsatsen i Afghanistan hvor vi stiller med i alt 550 soldater. Som utenriksministeren har uttalt: - Norge står godt med sin styrke nord i landet, og er

en av de største bidragsyterne til NATO gjennom den. Til sammen har vi i dag 790 soldater i utenlandstjeneste - noe som er det høyeste antallet på mange år.

ISAFs innsatsområde

I likhet med de øvrige NATO-landene som ikke vil stille styrker nå, vil vi vurdere nye forespørsler fra NATO når de måtte komme. Og i likhet med andre nære allierte, har Norge avvist slike anmodninger før, også under andre regjeringer. Bondevik II-regjeringen avsto for eksempel anmodningen å forlenge deployeringen av infanteribataljonen i Kosovo sommeren 2004 hvor nåværende leder av Forsvarskomiteen var utenriksminister.

Som leder av Aps forsvarsfraksjon mener jeg det er viktig at Norge har et bredt perspektiv på sitt engasjement for å bidra til fred og utvikling i Afghanistan. For å lykkes, er det behov for en internasjonal innsats som virker samlende på det afghanske samfunn. De internasjonale tiltakene innen sikkerhet og utvikling, samt byggingen av politiske institusjoner, må utgjøre en helhetlig strategi. Dette innebærer at vi i tillegg til det militære nærværet, må ha en opptrapping av bistand som gir raske og synlige resultater for afghanerne.

Når det er sagt er det også viktig å presisere at vår regjering har fastslått at den står samlet om at Norge skal kunne delta når som helst, med hva som helst og hvor som helst i hele den NATO-ledede ISAF-operasjonen. For å få en mer edruelig debatt gjentar jeg derfor fra pressemeldingen fra Stoltenberg-regjeringen:

"Norge konsentrerer sin militære innsats i Afghanistan i nord, men kan i prinsippet delta med styrker i hele ISAFs ansvarsområde. Det foreligger heller ingen

Stortingsrepresentant Signe Øye, Ap, nestleder Forsvarskomiteen

begrensninger i den type bidrag Norge kan stille, herunder spesialstyrker. Norske bidrag vil bli basert på en helhetsvurdering av behov og kapasiteter, og de forpliktelser vi har påtatt oss i forhold til andre pågående internasjonale operasjoner og en mulig framtidig FN-operasjon i Sudan/Darfur."

Til den borgerlige opposisjonen som er så bekymret for at vi med dette svikter NATO vil jeg understreke: "Soria Moria-erklæringen slår fast at hovedlinjene i norsk sikkerhetspolitikk ligger fast, herunder medlemskapet i NATO". Og som nestleder i Forsvarskomiteen mener jeg det er viktig for Norges anseelse, og ut fra vårt medlemskap i NATO-alliansen, at vi som et samlet storting bestreber oss på å ikke lage for mye politisk spill rundt NATO-alliansen. Det er ikke Norge tjent med! I stedet bør vi være stolt over det Norge bidrar med til NATO og FN operasjoner rundt omkring i verden, og som i dag er større enn på mange år.

Flysamlingen på Gardermoen forsterkes økonomisk

Jeg er godt fornøyd med at Regjeringen har bevilget midler til Forsvarets flysamling på Gardermoen slik at den unike flysamlingen kan gjøres tilgjengelig for både lokalbefolkningen, skoleelever og turister.

Av Signe Øye, stortingsrepresentant

Arbeiderpartiets forsvarsfraksjon har arbeidet for at flysamlingen skal få en bedre økonomi, og med en omgruppering på forsvarsbudsjettet får nå Stiftelsen en engangsbevilgning på 2,25 millioner kroner. Jeg mener vi er kommet fram til en god løsning som kan bli til gagn både for Forsvarets flysamling Gardermoen og for Norsk Luftfartsmuseum i Bodø.

Forsvarets flysamling Gardermoen har

siden våren 2000 vært i drift i et særegent bueformet bygg i Ullensaker kommune – et bygg som i 2000 ble tildelt Forsvarets byggeskikkpris. Utstillingen med sine mange og spesielle fly har vært og er til glede for publikum i hele Østlandsregionen. Bak driften står Stiftelsen Militærhistorisk Forum Østlandet, og som stortinget forutsatte skulle ta seg av den daglige driften uten

Vet ikke NOF at forsvarssjefen har en instruks?

NOFs hardkjør mot forsvarssjefen (FSJ), særlig leder Peter André Moe og nestleder Egil André Aas' utspill, truer den ytringsfrihet FSJ har etter sin instruks. Her må BFO rydde opp der NOF skaper rot.

Av John Berg, forsvarsanalytiker

Overfor NOF er det åpenbart nødvendig med litt voksenopplæring om sakens realitet: FSJ, general Sverre Diesen, har faktisk en instruks, og i følge det som er kjent om denne har han full rett til å ytre seg som han gjorde i talen i Oslo Militære Samfund 13. november. Dette fremgår av forrige gang det sto strid om FSJs rett til å uttale seg.

Hvis det siden den gang uten offentlighetens vitende er foretatt innskrenkninger i instruksen, er det et alvorlig forhold. For en seriøs befalsorganisasjon, og det må i dagens situasjon bli BFO, må det nå være en oppgave å bringe klarhet i dette. Det rot NOF skaper, er ikke til å leve med. BFO oppfordres herved til å ta kontakt med både FD og Stortinget, for å få klarlagt forholdet og bringe NOFs rot ut av verden.

Bull-Hansen

At det forholder seg slik, fremgår av det vi vet om FSJs instruks: I 1986 utga daværende FSJ, general Fredrik Bull-Hansen, den første forsvarsstudien. Bull-Hansen hadde ikke samråd seg på forhånd med forsvarsministeren, Johan Jørgen Holst.

Holst ga uttrykk for at han ville ha funnet det riktig at FSJ informerte og konfererte med statsråden på forhånd. Med andre ord uttalte han seg på en måte vi finner spor av i nåværende forsvarsminister, Anne-Grete Strøm-Erichsens kommentar til

Diesens handlemåte.

Men i 1986 falt dette ikke i god jord i Stortinget. Holst gikk imidlertid allikevel videre, og prøvde internt å skrive om FSJs instruks, for å få inn en passus om en forhåndsprosedyre mellom statsråd og FSJ. Holsts utkast havnet ad omveier i Stortinget, og der var reaksjonen klar. De folkevalgte ønsket ikke slike restriksjoner og satte Holst kraftig på plass.

Rett og plikt

Den aktuelle formuleringen i instruksene, som altså ikke ble endret etter Holsts ønske, dekket ikke bare forsvarsstudier og lignende dokumenter, men FSJs generelle rett til å uttale seg. I Stortinget fremgikk det at de folkevalgte mente at FSJ ikke bare hadde rett til å uttale seg, men også plikt, når han fant det nødvendig. Uten både rett og plikt, vil offentligheten aldri vite om det som kommer fra FSJ er den reelle, faglige vurdering offentligheten har et demokratisk krav på å få innsyn i, eller

om en påholdende hånd styrer.

NOFs reaksjoner kan kanskje tyde på at LO-organisasjonen mener FSJ må kunne uttale seg når NOF er enig, men ellers ikke. I såfall har NOF ikke forstått at organisasjonens kritikk mot FSJ truer offentlighetens rett til innsyn.

Avklaring

Og etter forsvarsminister Anne-Grete Strøm-Erichsens kommentarer til Diesens utspill, synes det i skrivende øyeblikk ikke helt klart om det faktisk kan være foretatt interne revisjoner av instruksene etter 1986, av Holst eller annen statsråd etter ham, uten offentlighetens vitende. Det må i såfall ha skjedd i strid med Stortingets klart uttrykte intensjon.

Det er dette som nå må avklares, i god tid forut for Fremleggelsen av Forsvarsstudie 2007. Dette må BFO ta initiativet til, eventuelt i samarbeid med andre seriøse organisasjoner, mens NOF vil gjøre klokt i å holde munn.

kostnader for staten. I den senere tid har imidlertid Stiftelsens driftskostnader økt vesentlig, noe som igjen har ført til mangel på driftskapital. Regjeringen innser imidlertid at Flysamlingen må ha en viss støtte fra staten i en etablerings- og oppbyggingsfase, og for å utvikle et langsiktig kundegrunnlag.

Norsk Luftfartsmuseum i Bodø og Militærhistorisk Forum Østlandet inngikk i

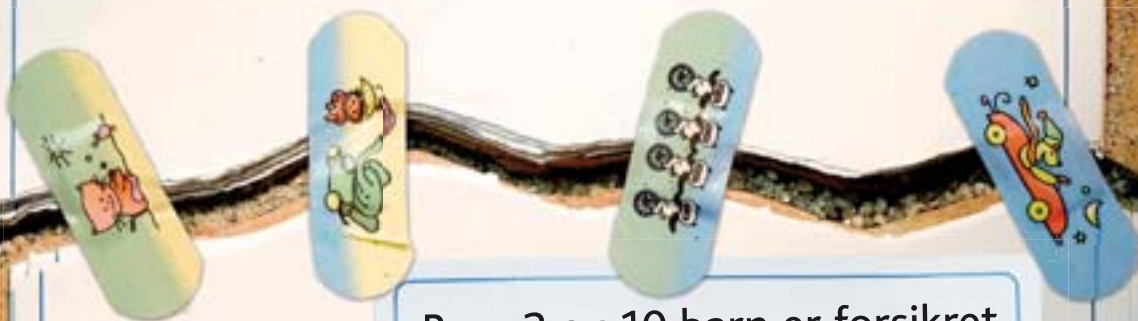
2004 en intensjonsavtale om et nærmere samarbeid med Luftfartsmuseet. Erfaringene som er gjort er gode, og samarbeidet skal videreutvikles. Også Ullensaker kommune ønsker samarbeid med Flysamlingen og kommunen har gitt løfte om å legge til rette for at Flysamlingen på Gardermoen skal få gode arbeids- og utviklingsmuligheter noe vi er svært positive til.

Som nestleder i Forsvarskomiteen er jeg glad for at økonomien ved Flysamlingen styrkes med et engangsbetrag på 2,25 millioner kroner, slik at det kan legges til rette for at et bredere publikum skal få tilgang til samlingen – og at fokus spesielt skal rettes mot skolelever.

Barn

Er du 100 % sikker på at barnet ditt er forsikret?

Bare 3 av 10 barn er forsikret

Har du If Barneforsikring,
og det skjer noe alvorlig,
får barnet ditt hjelp når
det trenger det mest,
Ring Forsvarets Personell-
service på 23092450.

Rolig, vi hjelper deg.

Marianne Hartvig

Marianne Hartvig, risikospesialist

www.if.no Tlf: 02400

nr 6834560

Alaska jakke

Den eneste Soft Shell-jakken med "GORE-TEX® Guaranteed to keep you Dry™": Holder deg tørr på vei opp og god og varm på vei ned. Med komfortabel flanel på innsiden og fleksibel GORE-TEX® XCR® 3-lags Soft Shell-materiale som gir optimal komfort. Hetten er anatomisk tilpasset, kan justeres på mange måter og gir ekstra beskyttelse mot været: inkl. gjennomiktig skipass-lomme på armen og en nyutviklet jakke-bukse-forbindelse. Fås i dame- og herremodell. Str. L = 760g Veil. pris kr. 4.499,-

Alaska bukse

High-End-Freeride-bukse av GORE-TEX® 3-lags Soft Shell-materiale med god komfort, myk overflate og utmerket varmeholdelse. Med et nytt, integrert system som gjør det mulig å tilpasse livvidden individuelt uten at det har noen innvirkning på snittet. Fås i dame- og herremodell. Den nye jakke-bukse-forbindelsen: Under beltestroppen er det en trykknapp som løsnes for å feste buksen til jakken. Dermed kan snøen garantert ikke trenge inn. Det nye systemet – nå i alle Mammut's Snow-bukser. Str. 50 = 610 g Veil. pris kr. 2.999,-

Kjekt

For mer informasjon se www.mammut.ch eller Ajungilak AS, tlf: 23 14 37 00.

Toko's nye varm voks serie

Toko produkter hører til vinteren som snøen i hvite bakker og løyper. For mange toppatleter er disse produktene ensbetydende med suksess i sporet – det er ikke tilfeldig at alle toppteamene samarbeider med oss!

Toko har kommet med ny varm voks serie som fungerer utmerket til alle disipliner, fra langrenn til alpint. Toko sier: Topp ytelse og enkel håndtering.

Dibloc High Fluoro

Høyfluorert varmvokssystem til konkurransebruk. Den høyfluorerte serien overbeviser med perfekte glideegenskaper og en hittil uopnådd varighet av hefteevnen på de lange distansene. Den meget smidige voksen er særdeles lett å påføre med smørejern og trenger ekstremt langt inn i sålen. Nøye avstemt etter sitt respektive temperaturområde, sørger hver eneste voks i Dibloc High Fluoro-serien for en profesjonelt preparert såle til krevende konkurransebruk.

	Snøtemperatur	Veil. kr.
DHF gul	0 C° / -4 C°	249,-
DHF rød	- 4 C° / -10 C°	249,-
DHF blå	-10 C° / -30 C°	249,-
DHF grå, Molybdenum		

Dibloc Low Fluoro

Svakt fluorert varmvokssystem for konkurranser og trening. Denne høykvalitetsvoksen gir fremragende glideegenskaper under trening, førsteklasses pleie av sålen og egner seg meget godt til behandling av så vel nye som slitte såler.

	Snøtemperatur	Veil. kr.
DLF gul	0 C° / -4 C°	149,-
DLF rød	- 4 C° / -10 C°	149,-
DLF blå	-10 C° / -30 C°	149,-
DLF grå, Molybdenum		

System-3

Hydrokarbonvoks er lett å bearbeide, og som med sin fremragende slitestyrke brukes til trening på ny og gammel snø, kunstsnow, og som sålepleie.

	Snøtemperatur	Veil. Kr.
S3 gul	0 C° / -4 C°	99,-
S3 rød	- 4 C° / -10 C°	99,-
S3 gul/rød set		99,-
S3 blå	-10 C° / -30 C°	79,-

TV og radio på laptop?

Sett enkelt inn et TV og radiokort i din laptop, og omgjør maskinen til mediasenter med mange spennende bruksområder. Produsenten AVerMedia har lansert et enkelt-å-bruke TV-kort som støtter alle nyere laptop. Dytt kortet inn i ledig cardbus kontakt og kjør installasjon CD, så er kortet klar til bruk. Med et tastetrykk på den medfølgende fjernkontrollen, får du en levende oversikt over opptil 16 kanaler samtidig! Time shift funksjonen kan du

enkelt sette TV sendingen på pause ved for eksempel uventet sosiale eller dobesøk. Med tidsprogrammert opptak kan du fleksibelt ta opp programmer for senere avspilling. Når nytt digitalt bakkenettverk for TV-sending blir operativt i 2007, kan du tune deg inn med medfølgende spesialantenne.

Overfør film fra ditt analoge/digitale videokamera ved bruk av medfølgende kompositt/S-video kabel. Du kan også digitalisere dine gamle VHS kassetter

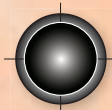
eller DVD-plater. Det følger også med antenne for FM-radio med pause og opptaksfunksjon. Kortet er fullt kompatibelt med Windows XP MediaCenter. Tilsvarende kort kan også fås til stasjonær PC.

En laptop kan brukes til så mangt mer enn kun en skrivemaskin, noe AVerMedia virkelig viser med sitt TV og radiokort. Kortet er av høy kvalitet med en solid tilbehørspakke du skal lete lenge etter.

BFO-medlemmer kan kjøpe kortet hos www.milrab.no for kr 795,-

GLEMT PROPAGANDAFILM

I 66 år har den tyske propagandafilmen "Kampf um Norwegen" vært sporløst forsvunnet. Nylig dukket den opp på en nettauksjon. Det sensasjonelle krigsfilmfunnet inkluderer mange nye klipp fra invasjonskampene i Norge. Offisersbladet har fått tatt en kikk på de unike klippene.

Av Nils Vermund Gjerstad

Jostein Saakvitne trodde knapt sine egne øyne, da han så hvilken skatt han hadde kjøpt på det tyske nettauksjonshuset.

– Jeg hadde hørt at tyskerne hadde laget en omfattende krigspropagandafilm om kampene i Norge ved navn Kampf um Norwegen. Men i likhet med flere andre med andre verdenskrig som interessefelt, trodde jeg denne for lengst var gått tapt. Han som solgte den skulle bare ha noen få tusen for den, så jeg tok sjansen og ble veldig positivt overrasket da jeg så hva jeg hadde fått i posten. Sannsynligvis har selgeren ryddet ut loftet og ikke ant hva han ga slipp på, humrer førstemanuensisen ved Høgskolen i Bergen.

Det var tidligere i år han gjorde det store scoopet. Til vanlig underviser Saakvitne i mediafag og driver nettstedene Digital-okkupasjon.no og Nordiki.no, om den tyske okkupasjonen i Norge på Internett.

Pedagogisk og påkostet

"Kampf um Norwegen" sin misjon er å forklare ovenfor den jevne tysker hvorfor det var nødvendig å okkupere nøytrale Norge.

– En annen tittel på filmen er jo "Feldzug in Norwegen – gegen England", og det sier jo sitt om at den norske okkupasjonen ble gjort for å komme engelskmennene i forkjøpet, sier Saakvitne.

Den vel 80 minutter lange propaganda-filmen fokuserer på kampene som begynte 9. april varte til midten av juni 1940. Det hele kulminerer i slaget ved Narvik, som tysk propaganda dømte Der Heldenkampf um Narvik. Her slo tyske tropper (med god hjelp fra 2000 østerrikske bergjegere) de allierte (engelske, franske, polske, samt norske), til tross for at de allierte var tallmessig overlegne. Sannheten var at de allierte egentlig vant ved Narvik, men måtte trekke seg tilbake 9. juni på grunn av utviklingen i krigen mellom Frankrike og Tyskland. Det at den allierte fienden dro, tolket nazistene

uansett som at fienden kapitulerte, og visste å bruke det i propagandaøyemed.

Også bilder fra kampene ved Åndalsnes, Oslofjorden, Lillehammer og Trondheim (eller Drontheim, som det heter i dokumentaren) vises. Med animerte kart illustrerer dokumentaren på pedagogisk vis hvordan Wehrmacht overvinnet norsk motstand i sine velkjente knipetangsmanøvre. – Tyskerne var veldig opptatt av å skjønne hvordan og hvorfor ting skjer. Filmen er også gjort på bestilling av Oberkommando der Wehrmacht og er i stor grad rettet mot tyske yrkesmilitære, som ville ha ekstra stor interesse av å få innsyn i strategien som ble anvendt i Norge.

Det er tydelig at det er lagt mye penger i prosjektet.

– Kampf um Norwegen har en klar og bevisst kronologisk oppbygging. Regissør er doktor Martin Rikli, og var tilknyttet propagandaminister Joseph Goebbels stab. Han filmet flere tyske felttog, og i 1943 ga han ut

GJENFUNNET

sine memoarer "Ich filmte für Millionen", og han er vel den mest produktive tyske krigspropagandaregissør. Omtrent 30 fotografer bidrar til filmen, og det er til og med komponert egen filmmusikk til den. Animasjoner er anvendt i utstrakt grad, det var svært tidkrevende å lage på den tiden.

Verdig motstand

Norske militære og offiserstanden kommer relativt godt fra det tyske propaganda-blikket.

– Nordmenn fremstilles som verdige motstandere, om enn ikke fullt så gode som tyskerne sine egne tropper, sier Saakvitne

I filmen er det en bemerkelsesverdig scene hvor norske soldater overgir seg og leverer – tilsynelatende villig og nærmest jovialt – fra seg sine Krag-Jørgensen-geværer til den nazistiske overmakten. En sjelden harmonisk tone mellom seierherre og beseiret hersker, med smil og nærmest kameratslig stemning.

– Mange av slike klipp er nok arrangerte,

mener Saakvitne. – Også i en del av nærkampene med nordmenn er det tydelig at det er gjort iscenesettelse av det som har skjedd i ettertid. Men iscenesettelse var vanlig i både sovjetisk, engelsk og amerikansk krigspropaganda. Det var ikke like lett å få kameraene i gang idet kampene brøt løs.

Utfordrende norsk natur

Men at fienden ble beskrevet på en sympatisk måte var også tilfelle med propagandafilmen fra felttogene i Frankrike, Belgia og Nederland.

– Hitler ønsket at fienden skulle behandles med respekt. Kanskje for i senere omgang å verve dem til fremtidige felttog mot øst, sier Saakvitne. – I de tyske propagandafilmen fra Østfronten er fiendebildet derimot langt mer demonisert, og det har nok sammenheng med at den krigføringen er mer ideologisk orientert. Langt større arroganse fremviste tyskerne i forhold til slaviske folkeslag.

Kampf um Norwegen har også fokus på hvordan Wehrmacht forserer vel så mye den norske naturen, som norske tropper. I en scene kjører tyske panservogner over en steinrøys, infanterister kaver seg gjennom hoftehøy snø, mens motoriserte avdelinger lager flåter og oppfinnsomme innretninger for å krysse norske fjorder. I et annet klipp feller ingeniørtroppene grantrær for å lage en bro over et stort djuv. Også det norske jernbanenettet benytter Wehrmacht for å rykke fremover. I mest romantiske laget er det når to tyske soldater gjør et humørfyllt forsøk på å mjølke ei norsk fjell-ku.

– Filmen var nok ment for det tyske kinopublikum, mener Saakvitne. Men han tviler på at Kampf um Norwegen noensinne har blitt vist for et tysk publikum.

– Filmrullene jeg har kjøpt er av typen nitrat og det går faktisk an å se på filmen der at det er ingen som helst slitasje, som betyr at den ikke har vært vist. Det har nok eksistert andre kopier av den. Det mest merkelige er at tyske sensurprotokoller ikke engang oppfører Kampf um Norwegen.

Kanskje grunnen er at det blir regnet som om propagandaverdien ikke var sterk nok.

–Kanskje er filmen rett og slett litt for objektiv fremstilt for den nazistiske smak. Men det blir bare en teori. Foreløpig vet vi lite om årsakene til at den aldri ble vist.

Stor interesse

Den bergenske forskeren har også fått mer kjente størrelser innen feltet til å kikke på dokumentaren. Kay Hoffmann er blant Tysklands mest kjente historikere innen andre verdenskrig har fått tilsendt en DVD-kopi og kalt funnet av Kampf um Norwegen "en sensasjon". Også den kjente norske historikeren Hans Fredrik Dahl har fattet interesse for Kampf um Norwegen og mener funnet er temmelig oppsiktsvekkende. I samarbeid med tyske og østerrikske krigshistorikere vil det jobbes med å få klarhet om hva som var omstendighetene rundt skjebnen til Kampf um Norwegen-filmen.

I løpet av september eller oktober skal det arrangeres en offisiell visning av Kampf Um Norwegen for norske historikere og journalister på Filmens Hus i Oslo. Senere i høst skal det klargjøres en DVD av de unike filmrullene for kommersielt salg, med engelske og norske undertekster til den tyske talen. Reaksjonene på filmen har vært mange og det er et utbredt ønske fra flere om omsider å få sett den.

"Kampf um Norwegen" lanseres forøvrig på DVD i februar/mars.

- Det er sterkt å treffe folk en har reddet livet til, og vite at en er en del av det, sier helikopterpilot Lars Erik Bragstad fra Steinkjær.

De verner og vokter norskekysten. Jobber med alt fra å avdekke miljøkriminelle i nordområdene til det å redde menneskeliv. – Meningsfylt og spennende, sier løytnant Lars Erik Bragstad ved 337 skvadronen. Foto: Simen Grytøy, Luftforsvaret.

HAVETS REDDEN

Av kaptien Hanne Olafsen

De verner og vokter norskekysten. Jobber med alt fra å avdekke miljøkriminelle i nordområdene til det å redde menneskeliv. Jobben som pilot ved et av Forsvarets kystvakthelikopter beskriver den 27 år gamle Lars Erik Bragstad fra Steinkjær som veldig varierende og spennende.

- Oppdragene kan variere fra å berge livet til skadde fiskere, søk etter savnede på havet, fly ut fiskeri- inspektører på trålere for å avdekke miljøkriminalitet til å fly administrative, forskningsoppdrag for ulike instanser og ulike oppdrag for sysselmannen over hele Svalbard, forteller han engasjert.

Ofta er Lynx-helikopterene, som har hjemmebase på Bardufoss flystasjon,

stasjonert ute på et av Marinens kystvaktfartøyer. Der er besetningen på 24 timers beredskap.

- Ingen dager er like. Noen er rolige, mens andre så er det fullt kjørt. Ofte så skjer jo ulykker i dårlig vær, og kystvaktaksjoner mot båter på nattestid. Det er både givende og spennende å ha en så samfunnsnyttig jobb, fastslår helikopterpilot Bragstad. Den rolige, omgjengelige karen finner jobben som pilot motiverende.

- Det er sterkt å treffe folk en har reddet livet til, og vite at en er en del av det, sier Bragstad ettertenksomt. Selv har han nettopp blitt pappa til lille Kristian på to måneder, og reflekterer nok litt ekstra over livet nå enn før.

Enorme naturkrefter

Og for oss landkrabber prøver han så godt

han kan å sette oss inn i hvordan det kan være på havet:

- For eksempel kan vi få et oppdrag som går ut på å fly 190 km vekk fra moderniteten, hvor vi skal heise fiskeriinspektører ned på en tråler. Vi er langt ute i Barentshavet, det er bekmørkt, det snør og båten kaster slik på seg at det man må spenne seg fast i sengen, forteller Lars Erik.

Etter en oppdragsbrief letter kystvakthelikopteret og de er helt alene i nattermørket.

- Det blir en spesiell stillhet om bord når vi alle vet at vi er langt, langt fra nærmeste alternative landingsplass og langt fra moderskipet. Det eneste man må stole på er instrumentene sine mens man flyr av gårde i 250 km/t i 70 meter høyde for å unngå ising, fortsetter han.

Lynx fra 337 skvadron på Bardufoss.

Forsvaret patruljerer de enorme havområdene utenfor Norge. En viktig jobb for nasjonens trygghet og sikkerhet.

Lars Erik Bragstad fra 337 skvadron.

DE ENGLER

Drivstoffetet rekker til nærmere 3 timer, og crewet må hele tiden regne på når en senest må snu. Fremme ved tråleren skal inspektørene om bord, noe som er ekstremt utfordrende for pilot Bragstad.

- Redningsmannen henger i vaieren og skal ned mellom kjettinger, master og vaier på båten langt der nede. Det er mørkt, og båten krenger så kraftig at det er ekstremt utfordrende å få inspektørene ned på en sikker måte, sier Lars Erik som startet sin pilotkarriere i Forsvaret for åtte år siden.

Viktig samfunnsaktør

Lars Erik er en tilsynelatende rolig kar, blid og omgjengelig. Han krever mye av sine, men håper han gir mye igjen. Det oppstår et helt spesielt samhold mellom de som jobber så tett sammen som det de gjør på Forsvarets 337 skvadron.

- En blir veldig godt kjent med folk man reiser på havet med hvor vi ofte er sammen hver dag i tre uker i et strekk, sier Bragstad som mener det helt klart er en fordel i de oppdragene som skal løses. Kystvakta er en viktig samfunnsaktør, og med regjeringens nordområdesatsning blir det ikke mindre å gjøre på Lars Erik og hans kollegaer fremover.

- De som ikke har rent mel i posen blir stadig smartere og får mer avansert utstyr, så effekten av å overraske de med "buksen nede" er viktig, sier løytnant Bragstad før han hopper inn i cockpiten – klar for neste oppdrag!

Lysten til å bli helikopterpilot har vært tilstede så lenge Lars Erik kan huske. - Det er sterkt å treffe folk en har reddet livet til, og vite at en er en del av det, sier han. Foto: Simen Grytøyr, Luftforsvaret.

Store glassfasader preger nybygget til Fellesbygget på Akershus Festning.

Flyttesjauen er godt i gang

Forsvarsstaben og Forsvarsdepartementet er midt oppe i utflyttingen fra sine gamle lokaler og inn i sitt nye fellesbygg på Akershus festning. Flyttingen startet i følge pressetalsmann for Forsvaret, major Øverli, for to uker siden og vil nok pågå enda et par uker før alt og alle er på plass.

Hektisk flytteaktivitet av kontormateriell.

Trimlokalene/senteret har alt av utstyr, og nå er det ingen unnskyldning for de ansatte til å la være å holde seg i form.

Tekst & Foto: Einar Holst Clausen

Logistikk på høyt nivå

Det kreves en nitidig planlegging når alt personell fra Forsvarsstaben og Forsvarsdepartementet skal flytte inn i det nye bygningskomplekset inne på Akershus festning. Alle tekniske løsninger må være installert og virke, samt at tonnevis med kontormateriell må settes på plass, på riktig kontor vel og merke. Flyttefirmaet Majortrans fikk anbudet og utfordringen, men har i følge Øverlie gjort en meget god jobb. Offisersbladet var vitne til en meget hektisk aktivitet i og rundt byggene. Mange kontorer bar preg av at det gjenstår en del til det som kan kalles en normaltstand, men de Offisersbladet møtte, så ut til å ha funnet seg godt til rette.

Det koster å være kar

Prisen på herligheten får vi nok aldri vite. Til det har det vært litt for mye bråk rundt avgjørelsen om flytting av forsvarsstaben fra Huseby, midlertidige løsninger, og nå et fellesbygg FD/FST, samt kostnadene rundt dette. Utgiftene er visst nok splittet opp og plassert under flere budsjettposter, slik at totalutgiftene blir vanskelig å lete seg frem til. Kilder Offisersbladet har vært i kontakt med, hevder også at det allerede nå er for få kontorer i de nye byggene til å huse alle som skulle hatt plass.

Gammelt møter nytt

I rettferdighetens navn skal det sies, at dette fellesbygget som mange ikke hadde noen tro på, er en spennende blanding av gammelt og nytt. De eldre eksisterende bygningene har blitt renovert og modernisert, og de nye byggetrinnene med store glassfasader er fint tilpasset de gamle bygningene. Innvendig er det da også brukt mye glassdører/vegger og åpne landskap, noe som allerede nå har resultert i at mange har fått overraskende og ublide møter med glassdører og vegger. Alt i alt har det faktisk blitt et meget spennende og arkitektonisk moderne kontor-kompleks der gammelt smelter sammen med nytt på en utmerket måte.

SITSEN til sist

Det siste som vil komme på plass, er Situasjonssenteret (SITSEN) som skal på plass i underetasjen. Inntil videre foregår operative orienteringer/møter i Forsvarets ledelse i den gamle SITSEN i det nesten helt utflyttede forsvarsbygget.

En ny vår

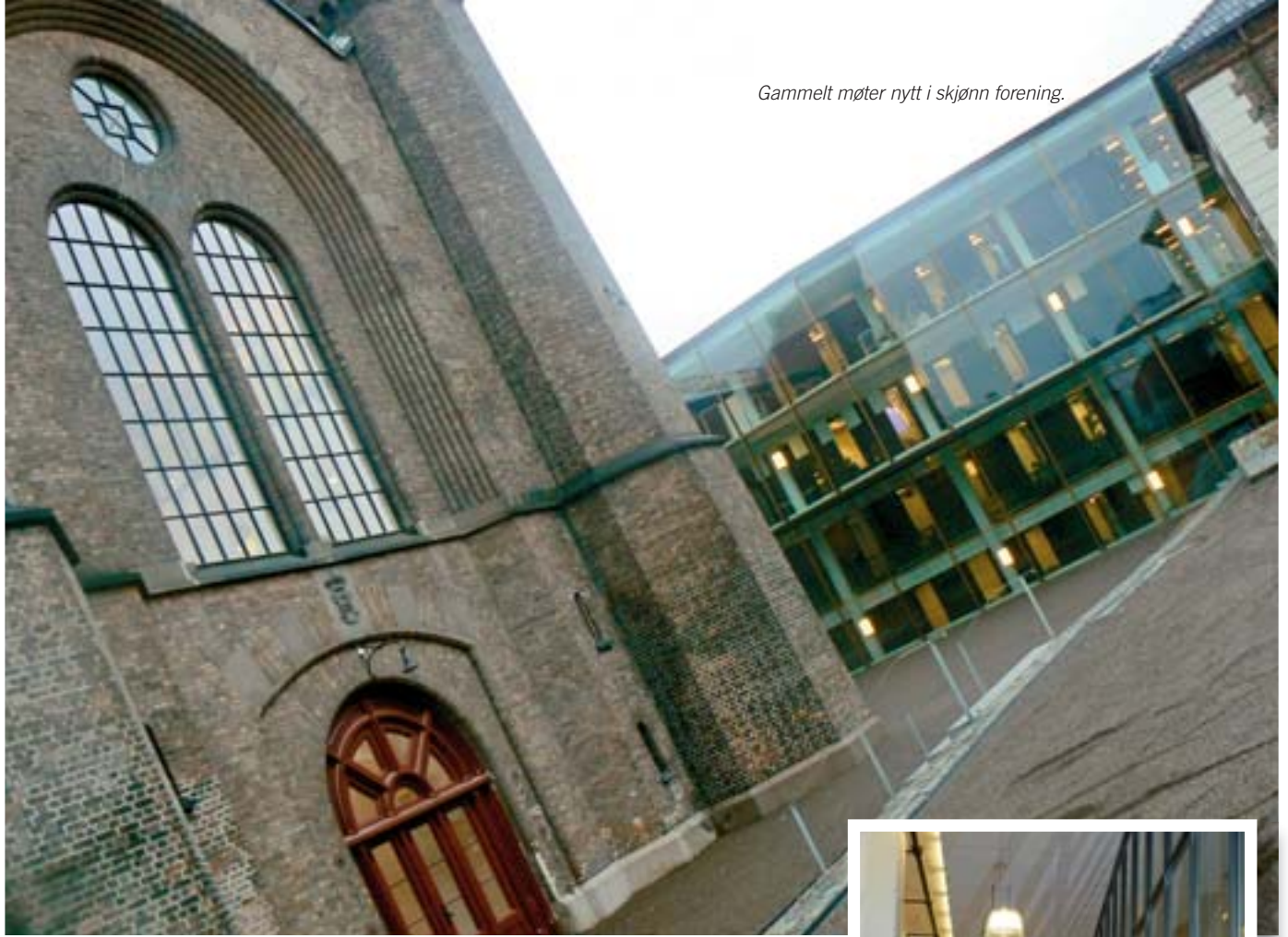
De store utvendige områdene er stort sett ferdige med grus, kantstein og beplantning, og med ytre og indre port med vakter fra sivilt vaktelskap. At det nå er et sivilt vaktelskap i vakta og ved innganger, var for øvrig et krav fra Forsvarsdepartementet. Av de gode gamle bygninger som nå har fått en "ny vår" i dette fellesbyggprosjektet, kjente Offisersbladet igjen bygningene til Oslo militære legevakt, Forsvarets uniformsalg/retur & håndmagasinet, og bygget som Stabsmusikken hadde før Arbeidstilsynet ikke godkjente lokalene. De samme lokalene er nå totalt renovert og har gitt plass til et flott idrettsbygg med treningsstudioer som ikke ligger tilbake for noe annet vi har sett. Her kan forsvarsansatte trimme på alle tenkelige måter i ledig eller avsatt tid. Det er flott at fysisk fostring nå virkelig har blitt prioritert!

Her ligger det an til stor trivsel, så er gjenstår det bare å se om den integrerte strategiske ledelse fungerer etter intensjonen.

Med store glassfasader i nybygget, ser man over på de gamle nyrestaurerte bygningene

Gammelt møter nytt i skjønn forening.

De nyrestaurerte bygningene har kanskje fått de triveligste kontorlokalene.

Store åpne kontorfellesskap kan bli uvant for mange.

Gamle lagre med ny og spennende utforming.

Flott at mye av det gamle er tatt vare på.

Mann over 40? Bekymret for kreft?

Sannsynligheten for at du skal få kreft er ikke stor. Men når du har passert 40, er risikoen litt høyere. Det betyr at du bør følge godt med hvis du merker noen av symptomene nedenfor. Hvis du er plaget med dem, og det ikke går over av seg selv etter tre-fire uker, bør du oppsøke lege.

1. Mage og tarm

- Endringer i tarmfunksjonen (f.eks. vedvarende diaré, treg avføring eller luft smerter)
- Blod eller slim i avføringen
- Kvalme og oppkast
- Manglende appetitt
- Uforklarlig vekt tap
- Svelgevansker
- Smerter, f.eks. etter måltid
- Uvanlig trykk i underlivet

2. Hud

- Føflekker med ujevn farge eller uregelmessig form
- Føflekker som forandrer form eller farge
- Føflekker som klør eller blør
- Sår som ikke vil gro
- Langvarig eksem lignende utslett

3. Prostata

- Blod i urinen
- Økende problemer med vannlating
- Smerter i rygg eller bekken

4. Bryst og lunger

- Hoste som ikke gir seg
- Vedvarende heshet
- Kortpustethet
- Vedvarende bryst smerter
- Hevelser i halsregionen
- Blod i spytt
- Slapphet og utmattelse

5. Testikler

- Vedvarende ømhet eller hovenhet
- Forandring i størrelse på testikkel
- Testikkel kjennes hardere
- Avgrenset kul på testikkel
- Hevelse i bena
- Tyngdefornemmelse i pungen

6. Andre faresignaler

- Blod i urin, sædvæske eller avføring
- Ømme eller hovne brystvorter
- Vedvarende hovne lymfeknuder
- Ny ryggsmerte som ikke gir seg
- Unormal trøtthet eller slapphet
- Manglende appetitt
- Uforklarlig vekt tap
- Uforklarlig kul eller hevelse
- Gjentatte infeksjoner

Kreft
foreningen

sjekk også →

Mennogkreft.no

på Kreftlinjen får du svar på
alle slags spørsmål om kreft.

→ RING OSS PÅ 800 48 210

Fra salg av militærhistoriske bøker og hefter, til utstillingsmontere i 1. etg som viser militærhistorie fra 1945.

Tar vare på VÅR MILITÆR

Det er et stort samfunnsansvar å forvalte og bevare titusenvís av antikvariske gjenstander fra hele vår militære historie, og enda lenger tilbake i tid, faktisk helt tilbake til vikingtiden. En like stor utfordring er det å presentere dette på en faglig korrekt og spennende måte for publikum på våre museer rundt om i landet.

Tekst & Foto: Einar Holst Clausen

Mange utfordringer for ny museumsdirektør

Sommeren 2006 fikk Forsvarsmuseet ny direktør. Stillingen har blitt en ren militær stilling, og oberst Runar Gjerald tok utfordringen. Og utfordringene sto og står i kø for den nye museumsdirektøren. En av utfordringene er forholdet til Forsvarsbygg, som eier og drifter bygningene, og krever husleie for dette. Samtidig som de ønsker museumsdriften redusert, slik at de enten kan rive bygninger, eller leie de ut til annen virksomhet, kanskje med bedre fortjeneste. Å få et stramt budsjett til å strekke til, er en utfordring i seg selv. Viktige deler av all museumsvirksomhet er innsamling, registrering, konservering, formidling og forskning.

Så neste utfordring er å klare å beholde fagkompetansen, samt ivareta sine ansatte på en personell-

Gammel middelalderrustning finnes også lagret på FMU.

På rustkammeret finnes originaler av nesten alt som har sagt pang!

E HISTORIE

messig god måte. Det skal ikke stikkes under en stol at FMU har hatt en rekke personellmessige utfordringer de siste 10-årene.

I tillegg skal direktøren ha kontroll over museumsdriften i hele landet, og forholde seg til forsvarsledelsens eventuelle ønsker om justeringer av profilen på utstillingene. Dette krever en leder med meget god helhetsoversikt, og evne til å motivere sine medarbeidere, men Offisersbladet kjenner til de egenskaper og kvaliteter den lojale BFO'eren Runar Gjerald har, og er sikker på at Forsvaret og Forsvarsmuseet nå har fått rett mann, på rett plass.

Dagens museer og utstillinger

På Forsvarsmuseet på Akershus festning, Kongsvinger festning, Marinemuseet i Horten, Rustkammeret i Trondheim, Norges Hjemmefrontmuseum på Akershus festning,

Oscarsborg festningsmuseum i Drøbak og Luftforsvarsmuseet i Bødø, finner vi de største museale samlingene. I tillegg finnes det mindre utstillinger på hæruseet i Nordfjoreid, Bergenhus festing, Fredriksten festning, Vardøhus festning, Alta festning og på Svalbard. Alle sammen med formål å informere et bredt publikum, kanskje spesielt rettet mot våre oppvoksende generasjoner.

Forsvarets ledelse ønsker fornyelse

Offisersbladet var til stede når ny sjef Fellesstab i Forsvarsstaben, generalmajor Arnvild Løvbukten fikk orientering om dagens museumsdrift. Løvbukten var fornøyd og tydelig imponert når rustmester major Askild Antonsen viste generelløyntanten deler av den store, og sirlig nummererte samlingen av både våpen og andre rariteter. Den nye sjefen for

Fellesstaben smuggettittet også litt på forberedelsene til den nye temporære utstillingen som skal åpnes den 15. januar. Den skal hete "Fra kald krig til varm fred", og tar for seg trusselen og de militære mottiltak fra 1945 til 2006. Løvbukten har allerede signalisert forsvarsledelsens ønske om at forsvarsmuseet også skal rette fokus mot forsvaret i nyere tid, og denne temporære utstillingen er i så måte starten på dette. Leder for forskningsavdelingen ved Forsvarsmuseet, Terje Holm, har påtatt seg ansvaret for utstillingen, og sier til Offisersbladet at det er en utfordring å formidle og lage en utstilling som tar for seg en tids-epoke på 61 år, på den begrensede plassen de har til rådighet. Men når Offisersbladet nylig var på besøk, var forberedelsene og oppbyggingen kommet godt i gang, og et besøk kan trygt anbefales.

Museumsdirektør, oberst Runar Gjerald

Bibliotekar Unni Berge i samtale med generalmajor Løvbukten.

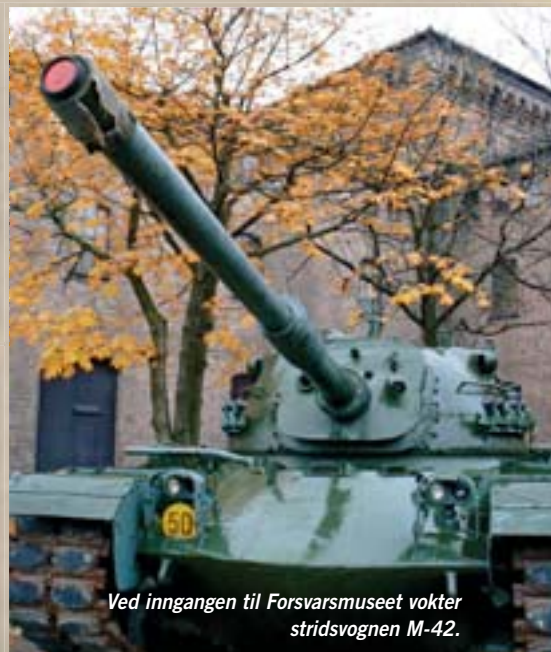
Her vises gamle krutthorn frem.

Biblioteket har alt fra antikvariske, til helt nye bøker.

Ved inngangen til Forsvarsmuseet vokter stridsvognen M-42.

USAS KRIGER

gir Kongsberg milliardsalg

Kombinasjonen av avansert norsk våpenteknologi og USAs akutte militære behov under krigen i Irak og kampen mot terror har gitt Kongsberg Defence & Aerospace (KDA) og Kongsberg Protech milliardsalg til USAs lukkede våpenmarked. Også Kongsberg Maritime i Horten er kommet i startgropen.

NASAMS under prøveskyting i Texas USA.

Tekst: Tor Husby

Å eksportere våpen til USA er ingen oppgave for nybegynnere. Det nytter ikke å dra av gårde med ryggsekk og norsk flagg og tro at man kan sanke kontrakter. For å kunne selge dit må bedrifter nærmest oppfylle den rene Catch 22-regel: De må kunne vise til tidligere vellykte prosjekter på det amerikanske våpenmarkedet! Nok en hindring er at Kongressen sterkt favoriserer amerikanske våpen. Våpensalg over Atlanterhavet har derfor i flere årtier vært en enveiskjørt gate – fra USA til Europa. Millionspørsmålet er hvorfor våpenkonsernet på Kongsberg har lyktes mens forsvarsbedrifter fra andre land stort sett forgieves har banket på Pentagons dør?

God timing og hodebruk

Svaret er todelt. For det første har man på Kongsberg vært usedvanlig heldig med timingen. Den norske forsvarsteknologien var ferdig utviklet da amerikanernes nød var størst. Dette gjaldt både

luftforsvarssystemet NASAMS (Norwegian Advanced Surface to Air Missile System) og våpenstyringssystemet Protector Remote Weapon System. Mens NASAMS med sine Amraam-missiler var midt i blinken i USAs kamp mot terrorisme, passet Protector som hånd i hanske i krigen i Irak.

For det andre har Kongsbergbedriftene brukt hodet og knyttet samarbeidsbånd med sentrale partnere i amerikansk våpenindustri: Boeing, Raytheon, General Atomics pluss et relevant offshoreselskap, C & C Technologies. De har årtiers erfaring med utvikling, produksjon og leveranser til forsvaret og vet hvilke håndgrep som skal gjøres i Kongressen, Pentagon og overfor våpengrenene når nye våpensystemer skal selges. Følgelig går de også i bresjen når det er snakk om avanserte våpensystemer fra Kongsberg, som dels inngår i deres egne forskningsprosjekter (NASAMS luftvern), og dels fyller et behov som amerikansk våpenindustri ikke dekker (Protector Remote Weapons System på pansrede kjøretøyer og HUGIN undervannsfarkoster i kampen mot minefaren).

Et tredje element kan også hektes på – Kongsbergs tette forhold til Forsvaret som ikke bare er en avansert og innovativ kunde, men som også gir Kongsberg krevende teknologiske oppdrag. Symbiosen har ført til løsninger som ikke finnes internasjonalt. Her ligger grunnlaget for gjennombruddene i USA.

Dekker hull

Bakgrunnen NASAMS-gjennombruddet var USAs invasjon i Irak i mars 2003 da en irakisk rakett slo inn i et supermarkedet i Kuwait uten å ha blitt oppdaget av luftvernet. Da gikk det opp for Pentagon at man hadde et stort hull i luftforsvaret. Det norske systemet er skreddersydd for å slå ut kryssermissiler og andre lavtflygende, raske raketter og er dessuten mobilt, modul- og nettverksbasert og har raketter som "tenker" selv. Det utfyller det amerikanske "Patriot"-systemet som er bygget for å skyte ned ballistiske missiler i stor høyde. NATO-øvelser i Europa har demonstrert hvor godt NASAMS og Patriot opererer sammen.

Officersbladet hadde i mars 2006 en

USA bruker NASAMS systemet på mobile løsninger.

Protector Remote Weapons Systems montert på "Stryker" kampkjøretøy.

Den ubemannede undervannsfarkosten HUGIN.

Kongsberg Protech og Vinghøgs egenutviklede Protector Remote Weapons System, har blitt en salgssuksess.

bred reportasje om at NASAMS-batterier beskyttet innsettelsen av president George W. Bush i januar 2005. Men etterpå er det blitt kjent at Washington og diverse militære flyplasser like lenge har vært under en permanent NASAMS-paraply. Og senere i år blir det amerikanske marinekorpset operativt med deler av NASAMS montert på Humvee kjøretøyer, mens US Army følger etter med det norske luftvernsystemet i sine tunge avdelinger. I 2010 er begge våpengrener helt operative med systemet, som dermed spenner over en bred skala fra områdeforsvar til manøverkrigføring for tre våpengrener. Både Boeing og Raytheon er dypt involvert i prosjektet sammen med Kongsberg Defence & Aerospace. Eksportpotensialet til USA vurderes til ca. 1 milliard kroner. Men når USA er blitt en storbruker venter man at andre land skal komme til på kundelisten.

Kruttrøyk i Irak

Det lukter enda mer krutt av Kongsberg

Protechs og Vinghøgs egenutviklede Protector Remote Weapons Systems, som siden høsten 2003 har vært solgt til fire av 10 vogntyper i amerikanernes "Stryker"-program for panserkjøretøyer, derav det største av dem alle Infantry Carrier Vehicle. "Stryker" kampkjøretøyer er blant de mest trofaste arbeidshester for amerikanerne under Irak-konflikten og kjøres dag og natt. I vår passerte man litt av en milepæl da kampkjøretøy nr. 1.000 rullet inn i kampsonen i Irak med Kongsbergssystemene. Når kontrakten er oppfylt i 2007 vil 1.700 vogner ha dem. Verdien av kontrakten er 2 milliarder kroner. I slutten av april kom nok en USA-kontrakt (til Brigade 6) på nær 300 mill. kroner. Også Australia bruker for øvrig Kongsberg-løsningene på sine panservogner i Irak.

Protector gir soldater i kampvogner langt bedre beskyttelse enn før. Dette forklarer

hvorfor systemet er ettertraktet og hvorfor Kongsberg Protech fikk til kontrakten på egen hånd uten at amerikanske industripartnere først ryddet vei. Før satt mitraljøseskytteren som en levende blink med overkroppen over luken, noe som gjorde ham til en redd, og dermed farlig skytter. Men med det norske våpenkontrollsystemet som styrer mitraljøsene, sitter han beskyttet nede i vognen og betrakter omgivelsene gjennom sensorer.

La gå at synsvidden er begrenset og at han ikke hører stort, men han behøver ikke å være så trigger happy som før og kan treffe mer rasjonelle beslutninger før han plaffer løs. Når panserkjøretøyene kjører med stengte luker, øker også sjansene for at mannskapet overlever ved mineeksplosjoner. Laser avstandsmåler, høy treffsikkerhet, automatisk gjenkjenning av egne våpen og kjøretøyer og andre teknologiske finurligheter har også bidratt til gjennombruddet for Protector i USA. Systemet var først utviklet av Vinghøg >>>

Utskytning NASAMS

HUGIN sjøsettes
fra et av forsvarets
minejaktfartøyer.

Radarvogn til NASAMS

Mobil NASAMS som USA kaller "Humraam"

for den norske hærens operasjoner i Kosovo på slutten av 1990-tallet der motivet var å beskytte personellet best mulig. Senere ble rettighetene solgt til Kongsberg Protech.

På startstreken

Den tredje av Kongsbergbedriftene, Kongsberg Maritime, står på startstreken overfor US Navy med sin nye versjon autonome undervannsfarkost (AUV) Hugin, som også Forsvarets forskningsinstitutt og Sjøforsvaret har vært med på å utvikle. Siden 2004 har den norske Marinen testet en prototype ombord i KNM "Karmøy". I første kvartal 2007 skal Sjøforsvaret ta i bruk en oppgradert "Hugin" som skal samle inn 10-100 ganger mer data fra mineleting enn forgjengeren. I tillegg loves den å være mer robust, tåle større sjokk og kan operere under mer ekstreme forhold. Norge og USA er de eneste land som har operativ AUV-kapasitet i sine mariner og dominerer teknologien på global basis. Det er diskusjoner på gang om å bruke AUVer på de fleste typer norske marinefartøyer, fra fregatt til stridsbåt i fremtiden.

Hugin har langt større datakapasitet enn

konkurrentene og kan operere autonomt og raskt under havoverflaten uten at signalbøyer først er plassert ut. Like viktig er at mange års sivil drift har demonstrert at den er pålitelig. C & C Technologies, som er blitt Kongsberg Maritimes partner i USA, har i mange år brukt to sivile Hugin-farkoster til offshore-operasjoner, særlig kartlegging av traseer for oljeledninger på havbunnen. Den 3. Hugin ble levert i 2005. De to første kan gå ned til 3.000 m. dybde, mens den siste kan dykke ned til 4.500 m. Med over 50.000 km seilt distanse under havoverflaten har ingen så lang erfaring i håndtering av AUVer til sivile formål som C & C Technologies.

Kongsberg Maritimes andre partner i USA er General Atomics, som fra før har stor ekspertise på å utvikle autonome luftfarkoster (UAV) og som nå ønsker å videreføre ekspertisen til under havflaten. Ubemannede kampfarkoster seiler opp til å bli fremtidens slager i alle forsvarsgrener.

Littoral Combat Ships

I Horten venter de seg mye av det amerikanske sjømilitære markedet. For det

første har US Navy startet en større satsning i AUV-sektoren. 50 marinefartøyer av den nye typen Littoral Combat Ships skal bygges og alle skal ha AUVer ombord. Etter at USA har satt spesiell fokus på at terrorister kan legge ut miner, vil anti-minekrig være et hett tema der AUVer vil bli det viktigste motmiddel. Hugin vil passe som hånd til hanske i LCS-programmet. Kongsberg Maritime har meldt seg på scenen i form av et kvalifiseringsdokument.

For det andre jobber amerikanerne med et prosjekt for å integrere AUVer på ubåter. De vil trenge farkoster med liten diameter – 21 tommer – slik at de kan sluses inn og ut av torpedorørene. Utfordringen er ikke å lage en liten Hugin, men mekanismer som får den inn i torpedorørene etter endt oppdrag. En mini-AUV vil hjelpe ubåten til å finne fiendtlige ubåter og miner, drive etterretning etc. En annen vinkling er det nye programmet som Forsvarets forskningsinstitutt og Fellesoperativt hovedkvarter (FOHK) i Stavanger har startet i fellesskap og som gjelder mulighetene for å sende data mellom Hugin og en ubåt av Ula-klassen.

Forsvarpolitisk Utvalg (FPU) på rundtur for å innhente informasjon

Viseadmiral Reksten og leder FPU Siri Bjerke

Politimester i Rogaland Olav Sønnerland

Fra paneldebatten i Stavanger.

Forsvarspolitisk utvalg (FPU) besøkte Stavanger den 30. oktober 2006. Utvalget gjør dette for å hente innspill til sitt arbeid med sentrale sikkerhets- og forsvarspolitiske problemstillinger. Det var et åpent møte, med temaet "Er samfunnssikkerhet dimensjonerende for Forsvaret?". Offisersbladet var tilstede.

Tekst & foto: **Einar Holst Clausen**

FPU holdt i oktober et åpent møte på Universitet i Stavanger, og blant de fremmøtte, var både sivile og militære. Dekan ved universitetet Marit Boyesen og utvalgsleder i FPU, Siri Bjerke ønsket alle velkommen til "rådslaging". Et ordvalg som begrunnes med at FPU nå er inne i en fase der de ønsker innspill og råd til det videre arbeid i utvalget.

Professor ved UiS, Odd Einar Olsen gikk i sitt innlegg "perspektiver på samfunns-sikkerhet", inn på at mange etater og institusjoner ønsker å ha et eierforhold til begrepet samfunnssikkerhet. Olsen påpekte at måter å oppnå samfunnssikkerhet på, har mange flere aspekter, blant annet disse:

- Å opprettholde folkets tillitt til sentrale samfunnsfunksjoner.
- Ha en bærekraftig utvikling.
- Ha en god og ordinær ulykkesforebygging.
- Tilstrekkelig sikkerhet for enkeltindividet

Avdelingsdirektør i Direktoratet for Sivil Beredskap (DSB), Øistein Knudsen jr, kom i sitt innlegg litt inn på organiseringen, der Politi, DSB, Politiets Sikkerhetstjeneste (PST) og Nasjonal Sikkerhetsmyndighet (NSM), alle er operativt underlagt Justis og Politidepartementet. Han presiserte at DSB til enhver tid skal ha oversikt over sårbarhet og risiko i

samfunnet, og at viktige byggestener i dette er å ha et konsept, de riktige kapasiteter og kompetanse. DSB ønsker seg et robust samfunn, der alle tar ansvar. Han understreket også viktigheten av god kommunikasjons-utveksling, og rolleavklaringer. Dette var kanskje myntet på den situasjonen som oppsto under storøvelsen i Oslo, der Politiet glemte eller unnlot (stryk det som ikke passer) å varsle HV før det var gått et halvt døgn.

Politimesteren i Rogaland, Olav Sønnerland, representerte en etat med 8.000 ansatte, hvorav 5.000 er i daglig operativ tjeneste. Han fortalte om Politiets klare oppgaver i samfunnet, og at primæroppgaven er å opprettholde lov og orden. Det er også Politiets ansvar å agere ved eventuelle terroranslag, men at de ved behov kan anmode Forsvaret om hjelp. Han viste til et langt og godt samarbeid mellom Politiet og Forsvaret, og en rekke felles øvelser. Offisersbladet satt likevel igjen med et inntrykk av at politimesteren også ønsket en bedre rolleavklaring i fremtiden, hva angår Heimevernets rolle og bidrag/støtte.

Viseadmiral Jan Reksten, sjef FOHQ på Jåtta, var Forsvarets representant fra den øverste ledelse, og fortalte at Forsvarets primære rolle fortsatt er å forsvare Norge mot trusler utenfra, men at Forsvaret også i høy grad bidrar til samfunnssikkerhet med store bidrag fra redningstjenesten, kystvakt, grensevakt (Schengenvatlen), sikring av kongefamilien (HMKG), støtte ved større

katastrofer som for eksempel flom, samt støtte til Politiet ved eventuelle terroranslag. Reksten orienterte også om det nyopprettede Totalforsvars Forum, som er meget bredt sammensatt forum med ledere fra sivile etater og Forsvaret ledelse.

Stipendiat ved UiS, Bjørn Ivar Kruke, debatterte rundt temaet "Humanitære og militære aktører i internasjonale konflikter". Han var blant annet opptatt av rolleavklaringer mellom humanitære organisasjoner og militære avdelinger under internasjonale oppdrag. Eksempler som minerydding, gjenoppbygging av infrastruktur og medisinsk hjelp, er helt i grenseområdet for hva som normalt er humanitære organisasjoners satsingsområde. Kruke mente at det er viktig med et klart skille mellom militær og humanitær hjelp, da militært personell ofte blir sett på som representanter/maktapparat for et politisk system, noe som kan ha en uheldig innvirkning.

Det åpne møtet verken oppsummerte eller konkluderte på kveldens tema, om samfunns-sikkerhet er dimensjonerende for Forsvaret, men meningen med slike møter er vel heller ikke å trekke konklusjoner, men derimot FPU's måte å samle inntrykk og informasjon på, i sitt videre arbeid. Professor Odd Einar Olsen kommenterte avslutningsvis, godt oppsummerende med en porsjon humor: "Samrøre er negativt – samarbeid er alltid positivt!"

Forsvarspolitisk Utvalg i aulaen på UiS.

BFO I IZMIR TYRKIA

Av Jacob Are Opdal

Som revmatiker var jeg i år så heldig å få behandlingstur til Balcova i Izmir. I den forbindelsen gjorde jeg avtale med de norske som tjenestegjør på Nato hovedkvarteret i Izmir, (CC Air HQ Izmir) om å avlegge dem et besøk under oppholdet mitt i Tyrkia. Jeg valgte da å ta med meg noen Offisersblad og litt annet til personellet stasjonert her nede. Nå viste det seg at blant revmatikerne var det 2 pensjonerte offiserer samt en avgangsstimulert, der alle fortsatt var medlemmer av BFO. Så de rykende ferske Offisersbladene fikk bein å gå på.

Det sier seg selv at det ble diskutert mye forsvarspolitikkk også blant disse.

Nå viste det seg at Lørdag den 16 september var det "International day" ved Hovedkvarteret i Izmir. Jeg ble invitert av Major Stian Brubakken og hans fru Trine til denne seansen. Der fikk jeg også hilse på deres barn (Nora og tvillingene Sondre og Mats) og de to andre familiene som er her nede, Oberstløytnant Jostein Eidem med Ragnhild og Maj Børge Solberg og Anja.

Under International Day hadde alle nasjonene, rundt 18 stykker hver sin stand, for å promotere sine enkelte land. Det var imponerende å se hva den lille styrken på 3 familier fra Norge klarte å stille opp med. Her

ble det servert norsk spekemat, vafler med syltetøy og brunost. Børge og Jostein stilte i antrekk inspirert fra vikingtiden, og med trekkspill musikk.

Etter denne seansen ble jeg invitert hjem til Stian, Trine og barna på middag og overnatting til søndag. Ut på ettermiddag dukket også Jostein og fruene opp. Det ble en trivelig kveld med uformell prat om hvordan livet for de som tjenestegjør her nede er. Søndag formiddag tok Stian og familien meg med på en omvisning i boligområdet der alle de norske, samt flere nasjoners offiserer bor landlig og flott i Urla. Urla ligger midt mellom Izmir og badebyen Cesme.

Fredag 21 /9 ble jeg invitert på besøk av

det norske personellet til CC Air HQ Izmir. Her stilte Oblt Eidem og Maj Brubakken, Maj Solberg var på tjenestereise og derfor ikke tilstede. Bakgrunnen for etableringen av de norske stillingene var i utgangspunktet IRF. Ting har skiftet fra hjemlig fokus til internasjonale operasjoner. Hovedkvarteret i Izmir er gitt oppgaven å skulle håndtere NRF 09 og 10. Hvis Norge skal melde styrker til dette så er det viktig at det allerede er bygget kompetanse og relasjoner i hovedkvarteret ift norsk engasjement.

Eidem jobber primært med oppfølging og integrering av nye Nato land, som Bulgaria, Romania og Slovenia. Her ligger mange utfordringer på utstyr, rutiner og lignende.

Brubakken jobber med daglige operasjoner og Solberg innenfor etterretning.

De som jobber her i Izmir og for så vidt i andre NATOavdelinger må påregne Int.ops oppdrag. På en slik plass med så få norske vil det absolutt være en fordel å ha vært ute før. Når du representerer en liten nasjon med få ansatte vil det være en utfordring for de som er igjen og spesielt familien til den som drar ut. Viktig at familien er dette bevisst og forberedt på slike utfordringer, og at miljøet for de som da er igjen er bra og at en støtter opp om hverandre.

Det med familie som tjenestegjør i Izmir i dag har således et veldig bra miljø. De føler seg på mange måter privilegert som får tjenestegjøre her, selv om arbeidsdagen er lang fra 08:00 til 17:00 året gjennom. Det er også lang sommersesong og tyrkerne som folk er veldig vennlige og hjelpsomme. Selv om Izmir er langt hjemmefra, så hjelper det med at mulighetene for Norske Tv kanaler, IT teknologi (IP telefon, Bredbånd, web kamera og lignende) som gjør det enkelt å kommunisere med hjemlandet. De er og en Fis/basis maskin på HK, men den er åpen for kun en bruker ID. Det hadde vært en fordel og ønskelig at alle brukerne kunne brukte den med hver sin ID.

De Norske har valgt å bosette seg i Urla, ca 40 km fra Izmir, selv om det er noe kjøring til og fra jobb, samt til og fra skole for barna. Urla er et optimalt og trykt område for barn og vokse opp i. Utfordringene vil selvfølgelig stige hvis en har barn som er tenåringer, for da er behovet til barna forskjellig ift når de er mindre. Språklig er det også større utfordringer enn hva som er i vestlige land. Tyrkisk er vesentlig forskjellig fra vest europeiske språk. Ellers så er det ikke mye som minner om at en er i et land forskjellig fra Vest Europa i det daglige, med unntak av biltrafikken. Tyrkere er et vennlig og service innstilt folkeslag, moderne kjøpesentra, god infrastruktur, spesielt langs kysten, meget godt utbygd kollektivtilbud, ja langt bedre enn hjemme i Norge.

For folk som er interessert i historie er Tyrkia og området rundt Izmir et eldorado. Izmir er egentlig byen Smyrna som vi kjenner fra bibelhistorien. Denne navne endringen skjedde i 1922/23. Så vidt meg bekjent så ble mye av hendelsene under filmen Troya spilt inne i områdene nord for Izmir.

1 oktober traff jeg på Maj Åge Andersen fra CAOC 3 ved Reitan, som skulle på et logestikk kurs (NATO Air Logistic Training Course) 2 til 6 oktober her nede i regi av NATO. Til dette kurset var også Ob.It Torkel Bakken for tiden stasjonert i Rahmstain, påmeldt. Mandag 2 oktober inviterte jeg de norske med familie som er stasjonert her nede, samt de to som skulle på kurs, ut for å spise middag sammen, på restaurant Asansör. Til dette tok vi også med oss en

familie der han er norsk og hun tyrkisk, Odd Arne Olaussen og Pelin, med deres 2 barn. Denne familien bor i samme område som de norske og har i løpet av det siste året på en måte blitt et bindeledd mellom de norske og den tyrkiske kulturen. Og siden Odd Arne behersker tyrkisk og Pelin norsk er de ofte til stor hjelp der det ligger språkmessige utfordringer.

TYRKIA

Tyrkia er for mange av oss et fremmed land, med ukjent kultur. Landet har en historisk, religiøs og kulturell bakgrunn som få andre land kan vise maken til. I de senere år har landet blitt et populært reisemål for solhungrige nordmenn. Ved siden av alle de historiske og eksotiske opplevelsene landet har å by på, samt det gode klima og den gode velsmakende maten, vil nok den gjestfriheten og utrolige vennlige tyrkiske mann og kvinne, bli den største opplevelsen i møte med Tyrkia.

Tyrkia ligger geografisk på samme breddegrad som Athen. Arealet er på 782000 km2. Kun 3,2 % av arealet ligger i Europa, resten i Lilleasia (Anatolia). De to landsdelene er adskilt av Bosporos-stredet, med Svartehavet i nord og Marmarahavet i syd.

Det er flere klimasorter i Tyrkia.

Forskjellen kan være store, fra mye kulde og snø om vinteren i den østlige delen, til milde vintre i den sørlige delen. Kysten langs Egeerhavet og Middelhavet har middelhavsklima, med varme tørre somre, og milde vintre med regn.

Innbyggertallet i Tyrkia er på ca 70 mill., der mer enn 90 % er tyrkere, ca 7 % er kurdere og 1 % arabere. Resten er små minoriteter som georgiere, albanere, jøder, grekere og armenere. Izmir har 5 mill 8 mill.

Tyrkia er et jordbruksland, hvor ca 50 % av befolkningen arbeider innen jordbruket. Av viktige jordbruksprodukter kan nevnes bygg, hvete, fiken, hasselnøtter, druer, sitrusfrukter, tobakk, te, sukkerrør, og bomull. Fisket i Svartehavet er en viktig næring. Det finnes steinkull- og brunkullsgruver, foreløpig lite oljeforekomster. Særlig i det vestlige Tyrkia etableres stadig ny industri, metall og tungindustri, forbruksvarer, tekstil, nærings og nytelsesmiddelindustri.

Tyrkia er republikk. I den følgende grunnlov av 7 november 1982, velges presidenten for en syvårs periode av Nasjonalforsamlingen. Den består av 550 medlemmer. Valg av nasjonalforsamling holdes hvert femte år. De siste årene har det vært hyppig skifte av regjering og statsminister. Flere av regjeringene har vært koalisjonsregjeringer. Tyrkia har 79 provinser, og disse ledes av guvernører som utnevnes av regjeringen. Alle tettsteder med mer enn 2000 innbyggere har en borgemester. Regjeringen har hovedsete i Ankara som har vært landets hovedstad siden 1923.

I løpet av en langhelg i oktober, kunne små og store autofile og nysgjerrige mennesker fråtse i røde biler, motorsykler, alt av tilleggsutstyr, og ikke minst masse gromlyd. Den grommeste lyden av dem alle var nok lyden fra 12 sylindret motor med 1500 hestekrefter på Leopard 2 stridsvognen som Forsvaret lot folk få en prøvetur med, i gjørmebassen utenfor messehallen.

Autofil marker

av Forsvaret på Hellerudsletta

Guttedrøm 1

Guttedrøm 2

Guttedrøm 3

Tekst & Foto: Einar Holst Clausen

Autofilmessa er bygd opp rundt konseptet fra TV-programmet Autofil, ledet av Jan Erik Larsen, og rallyfører Tommy Rustad. Mange av bilene som er testet eller vist frem i dette programmet, sto utstilt, og jammen var ikke den spesialbygde båten til Larsen også utstilt. Den ble forresten auksjonert bort i løpet av messa. I tillegg kjørte gutta underholdning fra innendørsscenen flere ganger i løpet av kvelden.

Autofilmessa hadde ikke værgudene med seg i år, men de fleste leverandører og utstillere var naturlig- og heldigvis godt plassert innendørs i de store hallene, fordelt på to etasjer. Til tross for mangelen på sol, fant mange likevel veien til Hellerudsletta, men utendørsaktiviteter som rallyoppvisning, prøvetur med Leopard 2 og barnas prøvekjøring av små firehjulinger, ble dessverre litt "amputert" på grunn av regnværet.

Det var i år svært gledelig å se den flotte markeringen som Forsvaret hadde fått i stand på Hellerudsletta. I tillegg til ute-aktiviteter som Leopard 2 kjøring og flygning med Forsvarets Bell 412 helikopter, så hadde Forsvaret flere spennende og informative "stands" inne på messa. Luftforsvaret hadde med seg sin svært så populære og godt besøkte F-16 flysimulator, noe som i seg selv er underholdende og kanskje også rekrutterende. Teknisk befalsskole, MP-utdanningen, og spesialkommandoen var der, og på plass var både jetmotorer og den pansrede oppklaringsvognen CV-90, noe som gjorde det hele mer spennende og interessant. Offisersbladet var til stede både fredag og søndag, og kan bekrefte at Forsvarets stands ble meget godt besøkt.

Spesielt var det også at Krigsskolen i år prøvde seg med en stand hvor det ble lokket med direkte rekruttering til Krigsskolen. I følge kadettene som var til stede, så var det en del som spurte, men tilgangen på potensielle søkere var ikke stor. Autofilmessa er vel kanskje heller ikke der man har de fleste aktuelle "kandidater". Konklusjonen bør være at Forsvarets tilstedeværelse på slike arrangementer virker positivt inn på folket som kommer dit. Denne måten å få vist seg frem på er, og vil kanskje bli enda mer nødvendig i fremtiden, for å bekrefte og forsterke forsvarsviljen blant folk flest.

Forsvarets forskjellige stands trakk som vanlig mange interesserte til seg.

Il Tempo Gigante

Hans Majestet Kongens Ga

Den 1. november var den offisielle dagen da HMKG markerte sin 150-års dag. Feiringen har imidlertid pågått i hele 2006 med en rekke arrangementer og tilstelninger. HMKG er med sine 150 år, den eldste stående avdeling i Forsvaret, og har i løpet av disse årene blitt et folkeeie.

- Hans Majestet Kongens Garde samlet i Oslo Rådhus.

Tekst & Foto: Einar Holst Clausen

Oslo kommune gjorde stor stas på 150-års jubilaranten Hans Majestet Kongens Garde i Oslo Rådhus på gebursdagen. Hele Garden med gardister og gardebefal, samt inviterte gjester hygget seg med mat og drikke i Oslos storstue. Nesten 1000 personer fikk blant annet høre en svært personlig tale til Garden fra en stolt Ordfører og tidligere gardist, Per Ditlev Simonsen.

Gardister og gjester ble servert fingermat med drikke til, og Stabsmusikken underholdt med Gardemarsjen og flotte musikkforefremringer av solister fra Stabsmusikken. Det ble en verdig ramme rundt 150-års jubilaranten. Mottakelsen ble avsluttet med gardistenes egen Gardesang, som med 1.000 stemmer, fikk taket til å løfte seg. Dette ble et meget vel gjennomført arrangement fra Oslo kommune og Ordføreren, der Hans Majestet Kong Harald dessverre ikke hadde anledning til å være tilstede. Ingen fra Forsvarets øverste ledelse tok seg tid til å komme, noe som enkelte uttrykte stor skuffelse over.

- Marsipankake til 1.000 gardister gjorde inntrykk!

Ordfører i Oslo Per Ditlev Simonsen taler til gardistene.

Gardesjef oberstløytnant Ingrid Gjerde i samtale med Per Ditlev Simonsen i Oslo rådhus.

rde 150 år

Fra HMKGs jubileumsforestilling i Oslo Spektrum tidligere i år.

FAKTA

Gardens historie

Garden ble opprettet 1. november 1856, og har gjennom 149 år vært gjennom store slag og betydd mye for Norge.

“Det kongelige norske Gardeskarskytterkompagni” ble opprettet 1. november 1856 som vervet gardeavdeling for den svensk-norske unionskongen i Stockholm. Mot slutten av unionstiden, i 1888, ble Garden overført til Christiania (Oslo). Kort etter at unionen ble oppløst og Norge fikk sin egen konge i 1905 fikk avdelingen navnet HM Kongens Garde og ble utvidet fra kompani til bataljon.

Garden deltok i flere trefninger og kamper under krigen i Norge i 1940, bl. a. ved Midtskogen utenfor Elverum der et tysk raid for å gripe Kong Haakon og Regjeringen ble stoppet, og ved Lundehegda syd for Lillehammer. Her utmerket Garden seg spesielt, og årsdagen for disse begivenhetene markeres hvert år med en egen oppstilling til minne om de gardister som falt.

Etter krigens slutt i 1945 ble Garden forlagt i en eks-tysk brakkeleir på Huseby ved Oslo og gjenopptok sin tjeneste som vakt- og honnøravdeling - en tjeneste som har fortsatt uten avbrudd frem til i dag. Den gamle tyskerleiren ble imidlertid revet i 1981 og avløst av en ny og moderne leir som sto ferdig i 1985.

REALISERER DIN

BARDUFOSS: Går du rundt med en liten pilot i magen, men vet ikke helt hvordan du skal gå frem? Flyskolesjef og major Kjell Martinsen er mannen som kan gjøre dine drømmer virkelige.

Tekst & foto: Simen Grytøyr

Frister tanken om å fly redningshelikopter, jagerfly eller kanskje større flermotorsfly? Det er langt fra for sent å sende en søknad til Luftforsvarets Flygeskole (LFS) selv om fristen går ut 1. desember. Det mener skolesjef Martinsen.

Selv om majoren har passert 52 år er han fortsatt fullt operativ helikopterpilot, i tillegg til at han flyr Saab Safari som er LFS' skolefly. Kjell Martinsen har blitt beskutt i Libanon, vært flyinstruktør i USA og var en av de som etablerte kystvaktens helikoptertjeneste, i dag kjent som 337

skvadronen – bare for å nevne noe. I dag leder han skolen som utdanner verdens beste piloter.

Skyhøye krav

Luftforsvarets Flygeskole har ry på seg for å være svært bra. Når elevene senere studerer i USA er det oftest de norske som stikker av med bestemannsprisen. Faktisk så ofte at skolen nå har opprettet en egen bestemannspris til amerikanske elever. Martinsen mener en streng seleksjonsprosess er mye av grunnen til skolens suksess. I fjor hadde de rundt 400 søkere, men kun ni ble sendt videre i pilotutdanningen.

– Selvfølgelig er vi stolte av å være en av de beste i verden. Mange potensielle søkere til LFS skremmes kanskje av kravene som stilles, men vi ønsker ikke supermenn. Enten har du det som skal til, eller så har du det ikke. Består man de første prøvene, er det mye opp til deg selv, sier majoren.

– Det er et utrolig kjøp her. Du må være motivert, strukturert, ha riktige holdninger og samarbeide godt med andre mennesker. Vi driver en meget målrettet undervisning, progresjonskurven er bratt og du må kunne absorbere masse informasjon på kort tid. Alle flyaspirantene på skolen har bevist allerede ved inntaket at de kan bli meget dyktige piloter sivilt. Noen mangler

DE DRØMMER

kanskje bare det lille ekstra som kreves av en militær pilot, forteller Martinsen. Ikke for å skremme, men for å fortelle om virkeligheten slik den er. Hardt og slitsomt til tider, ja, men spenningen, utfordringene og det gode miljøet oppveier slitet. Og for besetningen på kystvakthelikopter og Sea King redningshelikopter handler det også om å redde liv, hva motiverer vel ikke mer enn det?

Sky's the Limit

Mulighetene er uendelige. Vil du fly helikopter i Kystvakten, redde liv og smake litt på de arktiske forholdene i nord? Sanke maritim informasjon med et Orion-fly i

Middelhavet for å avdekke blant annet menneskesmugling? Eller suse av gårde i et jagerfly hvor som helst i verden? Som pilot får man oppleve det de fleste av oss bare drømmer om.

- Vi realiserer jo drømmer - vi gjør jo det, smiler skolesjefen.

- Det er et privilegium å gi folk muligheten, samtidig som vi synes det er morsomt. Jeg føler meg utrolig heldig og gleder meg til hver gang vekkerklokken ringer. Som pilot har jeg fått vært med på så mye. Jeg har blant annet flydd i USA, Chile, Libanon, Tyskland, Belgia, England, operert i NATO og blitt kjent med mange spennende mennesker. Det er et privilegium

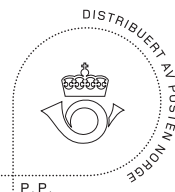
jeg setter stor pris på. I tillegg vet jeg at det vi gjør er samfunnsnyttig. Både i den forstand at vi beskytter landet vårt, men også at vi må bistå i situasjoner sivile aktører ikke klarer å håndtere, fortsetter han.

Er du fortsatt litt i tvil om hva du skal gjøre har Kjell Martinsen svaret:

- Søk på Luftforsvarets Flygeskole. Det koster ingen ting å prøve. Så lenge du er motivert har du kommet langt. Hos oss blir gutter til menn. Du vil få masse selvtilitt, mestringsfølelse og lederegenskaper underveis som matcher hva som helst. I tillegg er kosthold og losji gratis samtidig som du får betaling under utdanning.

B Returadresse:
Offisersbladet
Karl Johansgate 12J
0105 OSLO

B-Economique
NORGE

*Offisersbladet ønsker
alle sine lesere en gledelig jul
og et riktig godt nytt år!*

